

Număr nou
Iunie 2012

6

(CXXXII)

36 pagini

18 lei

REVISTA LUNARA A UNIUNII COMPOZITORILOR SI MUZICOLOGILOR DIN ROMANIA

MUZICALĂ

ACTUALITATEA

Din sumar

*Săptămâna Internațională a Muzicii Noi
Scena lirică*

*La mulți ani, Irina Odăgescu-Țuțuianu!
Eurovision 2012
Trofeu în Kuweit
Parfumul anilor '80*

În memorie

Alexandru C. Cristescu

Felix Vasilescu (Pro-T)

Despre greșeală și eroare în muzică

Liviu DĂNCEANU

Într-un fel, nașterea muzicii e un joc. Iar jocul e frate cu greșeala. E în firea lucrurilor, deci, ca arta sunetelor să aibă dreptul la greșeală. Și, de ce nu, la eroare. Dar conceptele de greșeală și eroare nu pot fi turnate în definiții, oricât ar fi de încăpătoare sau laxe aceste definiții. Important e să vedem care este diferența dintre cei doi termeni. Pe de o parte greșeala este consecința unei precarități de natură umană, având un caracter pur subiectiv, totodată aleatoriu. De cealaltă parte, eroarea este conexă situațiilor inevitabile, datorându-se unei stări obiective. Greșeala este iminentă oricărui act de creație, având capacitatea să se transforme uneori din malignă în benignă. Eroarea în schimb este solidară mai ales etapei de pregătire a actului creator, etapă în care compozitorul vagabondează după bunul plac în căutarea inspirației. Nici în artă, nici în știință nu putem vorbi de o greșeală de aproximație, pe când erori de aproximație întâlnim cu duimul. Putem oare vorbi de o aproximare cantitativă ori calitativă a greșelii? Dar a erorii? Câteodată suntem tentați (sau nevoiți) să spunem: „o greșeală sau o eroare gravă”. Ori, dimpotrivă, „o greșeală sau o eroare minoră”. Cât de gravă? Cât de minoră? Evident, e mult prea dificil, dacă nu chiar imposibil, să ierarhizăm greșelile și erorile. Le putem însă clasifica. Fie după anumite norme morale, etice, juridice etc, a căror încălcare duce în mod normal la sancțiune, iar natura și gravitatea sancțiunii va fi în raport cu natura și gravitatea încălcării. Fie după criterii seduse din registrul antinomiilor pe care epitetul „greșit” și „eronat” îl generează prin alăturarea unor epitete opuse ca sens și semnificație, cum ar fi, de pildă: corect, just, drept, real, adevărat, normal etc. În muzică greșelile și erorile sunt redevabile acestui din urmă model de clasificare, grație căruia putem disloca trei categorii de greșeli, precum și tot atâtea feluri de erori. Să pătrundem mai întâi în universul greșelii, unde putem identifica greșeli ce sunt de natură: a) sintactică; b) morfologică; c) lexicală. Greșelile sintactice provin din încălcarea unor reguli de construcție melodică, armonică, polifonică sau eterofonică. Cele morfologice sunt consecința incompatibilității și incomensurabilității micro-structurilor formale, exprimate prin intermediul celulelor și motivelor. Iar greșelile lexicale apar odată cu disfuncționalitățile ce se manifestă în abordarea specificului unor proprietăți ale sunetului de tipul înălțimii (frecvența), lungimii (durata), lățimii (intensitatea) și adâncimii (anvelopa). Observăm că greșelile locuiesc zona fierbinte a limbajului muzical, mai exact a gramaticii ca îl vertebreează și guvernează. Universul erorii este oarecum mai subtil și mai discret. Granițele dintre cele trei categorii ori niveluri de erori nu sunt întotdeauna atât de clar trasate. Totuși putem sesiza clase de erori de natură a) semantică; b) formală; c) atitudinală. Cele semantice se iscă, frecvent, din proasta așezare a surselor, fie ele propriu-zis muzicale, fie extramuzicale, ori din defectivitatea relației dintre factură și ethos (binecunoscute fiind exemplele de imnuri patriotice, de slavă „turnate” în tonalități minore, angoasante, cu caracter obscur și cu o ritmică parlando-rubato de nuanță lacrimogenă). Erorile formale sunt tributare nerespectării proporțiilor dintre întreg și parte, unitățile arhitectonice fiind incongruente în raport cu planul de ansamblu. Astfel, partea nu numai că nu se acomodează cu întregul, ci chiar „țipă” în prezența acestuia. Cât despre erorile atitudinale, ele sunt probabil cele mai numeroase, dar și cele mai controversate. Este o eroare de atitudine să te afli, bunăoară, în plin trans-modernism, iar tu să fii convins că viitorul muzicii stă sub semnul post-serialismului calofil, de multe ori inextricabil, și, drept urmare, să trudești la elaborarea unor opusuri intens controlate și algoritmizate. Există în istoria muzicii suficiente greșeli și, mai ales, erori celebre. O greșeală notorie, de natură sintactică a fost cea săvârșită de Johann

Christoph Friederich Bach, unul dintre fiii lui Johann Sebastian, care, ne stăpânind așa cum se cuvenea tehnica polifoniei imitative tipică Barocului, a epurat, involuntar, traiectul sonor de tot ceea ce însemna excese contrapunctice, „asfaltând” astfel drumul spre monodia acompaniată a Clasicismului timpuriu. Iată și o faimoasă eroare atitudinală: Gesualdo da Venosa vrând să îmbogățească sistemul modal de sorginte renescentistă, a cromatizat abundant rostirea sonoră, subminând din temelii însăși ordinea modală, precipitând în acest fel înfiriparea relațiilor tonal-funcționale. Multe din lacunele tehnologice ori stilistice de ieri fac parte din normalitatea de azi. Și invers: o bună parte din ceea ce ieri era considerat ca fiind normal este apreciată azi ca

aparținând unor zone lacunare. De pildă, instrumentele de suflat ascund o serie de deficiențe (din construcție) în ceea ce privește emisia și intonația care, prin eforturi considerabile, au fost în trecut ocultate deopotrivă de către compozitori și interpreți. Ei bine, tocmai aceste imperfecțiuni sunt în prezent fetișizate, cu precădere întru restituirea micro-toniilor și a multifonicilor. Și exemplele pot continua. „Errore humanum est”. Se mai spune despre greșeală că adesea este cel mai scurt drum spre o descoperire. Și că eroarea reprezintă o regulă a cărei accident este adevărul. Oricum, decât o lucrare corectă, dar anodină, fără idei și imaginație, mai bine una cu greșeli ori erori, dar care conține sugestii interesante și are un tâlc al ei, inconfundabil.

DIN SUMAR

Săptămâna Internațională a

Muzicii Noi 2012 2-9

Scena lirică 10

Despărțiri 11

Festivalul Operelor Naționale 12-13

La mulți ani, Irina Odăgescu! 14

Recenzii 17

Interviu cu Alexandra Crăescu 18-19

Punctul pe j... azz 22

Eurovision 2012 24-26

Parfumul anilor '80 28

Trofeu în Kuweit 29

„Monștri sacri” 34

Noul val 35

Pe micul ecran 36

La granița dintre suprarealism, sincretism, sincronism

Grație unor sponsori și parteneri organizatorici generoși - capabili să crediteze arta contemporană, contribuind la promovarea ideilor novatoare, oricât de extravagante, dar captivante datorită revărsării nelimitate de fantezie și creativitate, așa cum s-au manifestat ele, mai ales în ultimele trei ediții, concepute și coordonate de către compozitoarele Irinel Anghel și Mihaela Vosganian, în calitate de directori artistici - Săptămâna Internațională a Muzicii Noi a reușit să-și mențină continuitatea, prestanța și importanța pe plan internațional.

În ciuda ideii de *suprarealism*, care a stat, emblematic, la baza structurii SIMN din acest an, reflectată atât în subtitlul Caietului-program - *Este ceea ce este* -, cât și în unele titluri ale opus-urilor prezentate, așa spune că cea de-a XXII-a ediție s-a dovedit a fi mai degrabă o pledoarie pentru soluția *orfică* în muzică. Parafrazând denumirea de *orfism* a curentului din artele plastice, apărut la începutul secolului al XX-lea - „citirea

Ansamblul „Devotio Moderna” (22 Mai), Orchestra Națională Radio și Corul Academic, dirijate de Tiberiu Soare (23 Mai), Ansamblul „Archaeus” (24 Mai), Orchestra de cameră Radio condusă de Valentin Doni (25 Mai), Orchestra Simfonică București, dirijor Florin Totan (26 Mai), sau de către flautistul Ion Bogdan Ștefănescu, harpistul Ion Ivan Roncea și pianistul Roman Vlad, cântând lucrări de Uliu Vlad (27 Mai); fie că a fost vorba despre concerte-spectacol neconvenționale, unde imaginea, dansul, poezia,

docious (20 Mai), *E.T. Royal-Court* (O poveste veche din viitor), o... *RenaiScience Fiction Electro-Opera* - sesizați jocul de cuvinte între *Renaissance* și *Science fiction*! - reprezentată în ambianța Palatului Voievodal Curtea Veche (21 Mai), spectacolul multimedia *Lux in tenebris*, de compozitorul Cătălin Crețu (23 Mai), *Hortus Domini Magnus Est*, un alt spectacol multimedia, de Maia Ciobanu (24 Mai), *Momâi și Mumii, Catastrofe după Caragiale*, de Dan Dediu și *SerpenS*, spectacol al Grupului SeduCânt,

Traiect foto: Veronica Anghelescu

Curtea Regală Extraterestră foto: Mihai Cucu

imaginii ca pe o compoziție muzicală”, în care elementul esențial îl constituia *lumina*, cu „efectele ei vibratorii” -, recent încheiata SIMN a lăsat impresia unei lecturi a muzicii, ca pe o imagine sau prin intermediul imaginilor - *lumina/luminozitatea*, fiind punctul către care au ținut aproape în totalitate lucrările incluse în programe.

Fie că a fost vorba despre concerte tradiționale - ca cele susținute de către Ansamblul „Traiect” (21 Mai),

corurile-personaje, actoria, ideile filosofice au revitalizat *sincretismul* antic, intrinsec muzicii însăși și desemnat prin termenul grecesc *mousiké* - printre acestea, *Mr. & Mrs. Nobody*, „Spectacol în vitrină”, cu Irinel Anghel și Christian Alexandru Petrescu, după un concept vizual de Raluca Ghiddeanu (19 Mai), *B & B, Serial suprarealist* cu Barrie Webb și Irinel Anghel, Opera în concert MAISM de George Balint și spectacolul Ansamblului SonoMania, *Supercalifragilisticexpialpi-*

cu muzică de Diana Rotaru (26 Mai), precum și Decorul audio-video cu/pentru o iluzie de femeie, *De Sublimi Finis*, de Corneliu Dan Georgescu, toate acestea au însemnat tot atâtea încercări/experimentări/căutări - le-aș numi inițiatice - ale compozitorilor, de a domina/transfigura entropia atotstăpînitoare în lume, dintr-o necesitate interioară irepresibilă de liniște și echilibru. Or, singura modalitate de a se opune acestei entropii alienante, rămâne - paradoxal pentru niște creatori ce par a ignora canoanele tradiției! - recursul la simplitatea și puritatea primordiale ale muzicii - fenomen preponderent și în demersurile componistice la care ne referim. Pe de altă parte, nevoia acerbă de cunoaștere în profunzime a Sensului existențial în contextul lumii și Universului, i-a determinat pe compozitori să-și intelectualizeze/ conceptualizeze discursul, apelând la o serie de teorii și doctrine filosofice, juxtapuse ori suprapuse travaliului sonor, pentru a-și susține cu mai deplină elocvență punctele de vedere. *Filosofia* a devenit astfel ceea ce Platon numea „cea mai înaltă muzică”!

În disocierile care urmează nu voi ține seama neapărat de cronologia evenimentelor, ci, mai degrabă, de frecvența anumitor tematici. Și, întrucât s-au impus cele cu tentă filosofică, precum și genul muzicii ca spectacol, voi începe cu ele.

Prima „țintă”: Opera cu structură

modulară pe imnuri pitagoreice și povestiri de Osho, MAILSM (Moduri de Așteptare, Imnuri, Istorioare și Sunete Muzicale) de George Balint.

Alagând drept suport literar-filosofic, pe de o parte citatele aforistice din celebrele *Imnuri sacre* sau *Versuri de aur* ale lui Pitagora – un fel de decalog, comparabil cu cel biblic (“Cinstește pe tatăl tău, pe mama ta și pe rudele apropiate”, “Nu săvârși nicicând vreo faptă de care să te rușinezi”, “Fă dreptatea cu fapta și cuvântul” etc., ca și faimosul “jurământ” al celor care aspirau la statutul de membru al Confreriei pitagoreice: “Mă jur pe cel ce ne-a sădit în suflet sacra tetradă/Sacrul Cuaternar, că se vor strădui să le pună în practică” –, pe de altă parte, o serie de extrase din “povestioarele comic/satirice” din *Discursurile* maestrului spiritual indian Osho – adept al “meditației dinamice”, care presupunea “celebrarea vieții” sub toate aspectele ei, practicând căi spirituale diferite, precum Zenul, Taoismul, Sufismul etc. –, George Balint își exprimă de fapt propria natură spirituală, deschisă spre cunoașterea și înțelegerea *totalității* lumii și vieții. Această aspirație spre *totalitate* s-a dezvăluit și de-a lungul celor 19 momente din care și-a alcătuit opera în concert. Subtilurile, provenite în marea lor majoritate din textele lui Osho – *Calea corectă*, *Despre păpădie*, *Când se servește gemul*, *Stare de luciditate* etc. – alternează cu rostirea versurilor pitagoreice și a câtorva texte aparținând compozitorului – *Prologul/Uvertură*, “Un vis la care să putem visa”, inspirat tot din Osho, *Conferința* despre “mediocritate” și *Epilogul*, “Mai așteptați...”. George Balint utilizează și o varietate de tehnici și limbaje componistice contrastante, adecvate semnificației textelor: structuri instrumentale lirice, cantabile și altele, vocal-contrapunctice; ritmuri proeminente, câteodată dramatice, obsesive, cu reminiscențe stravinskiane sau provenite din formulele ritmice sacadate repetitiv din muzica lui Orff, alteori parodice, în special în partitura tenorului – excelent în această postură, Christian Alexandru Petrescu –, dar și în secvența de pian la 4 mîini din *Postludiu, alla marcia*; luminozitatea pasajelor harpei, suflătorilor și percuției – când era invocată Păpădia și geneza ei; o suită de ritmuri eterogene, aksace, descinse din folclorul copiilor, în momentul în care “se servește gemul”; texturi transparent-volatile, atunci când a venit vorba despre

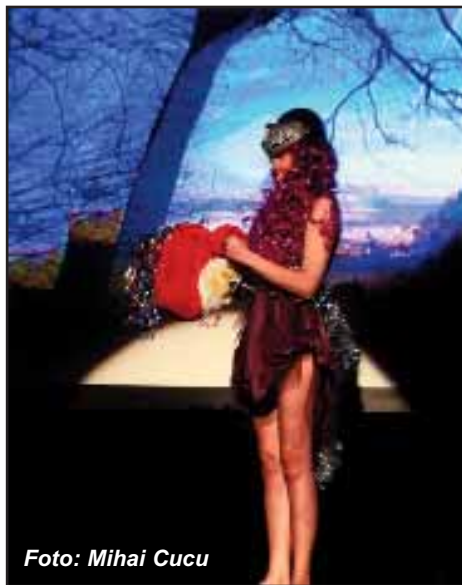

Foto: Mihai Cucu

de aur pitagoreic: “Natura sacră îi/ne dezvăluie în mod deschis toate tainele.” Lucrarea a avut parte de o echipă de interpreți de elită, începând cu Ansamblul orchestral “Profil”, Sinfonietta, dirijat de către compozitor, un cvartet vocal alcătuit din cântăreți receptivi la intențiile compozitorului – soprana Ligia Dună, mezzosoprana Antonela Bărnat, tenorul Christian Alexandru Petrescu și basul Marius Boloș –, de trio-ul tinerilor actori, încă studenți la Institutul de Teatru – Arminé Vosganian, Lucian Rus și Marius Olteanu –, care au relevat, cu inteligență, dicție impecabilă și înțelegere semnificațiilor simbolic-metafizice ale textelor recitate și, nu în ultimul rând, de colaborarea profesionistă la sonorizarea electronică, a Ericăi Nemescu.

Odată cu Spectacolul multimedia, *Lux in tenebris* de Cătălin Crețu, în scenariul și regia Cesarinei Udrescu, muzica a intrat în acea *sincronie* despre care vorbeam la început, ea fiind “citită”, nu doar cu ajutorul soliștilor vocali și instrumentiști –

Rodica Vică, soprană, Mircea Cristea, voce, Alexandru Marius și Cristina Preotu, vioară, Iulian Popovici, violă, Bogdan Postolache, violoncel –, ci și prin mijlocirea imaginii, scenografiei, a citatelor din Sf. Apostol Pavel, din Sf. Evanghelist Ioan, din Irineu al Lyonului, Carlo Gesualdo da Venosa, dar și din Vladimir Soloviov, Cristian Bădiliță, și a inserturilor muzicale prelucrate electronic. Gândit într-un registru cu tentă religioasă manifestă, acest spectacol avut ca scop atingerea “luminii line”, a “Logosului Sfânt”, atrăgând atenția asupra singurei soluții de mântuire a omenirii, prin pocăință, rugăciune și credința în “Învierea lui Iisus” – cu alte cuvinte, prin recuperarea sacralității, căci, deocamdată, “toată Natura îi slujește lui Dumnezeu, numai neamul omenesc păcătuiește.”

Aceste cuvinte și altele similare – “ochiul Meu vede, urechea Mea aude, dar Îi voi răbda pe oameni până se vor întoarce la Mine” – i-au fost încredințate spre rostire actriței Maria

Maia Ciobanu

Ploae, a cărei prezentă – înveșmântată în tonuri de alb-nisipos – și voce cu modulații nuanțate, de la șoaptă la strigăt, de la pioșenie la fervoarea patetică a rugăciunii au fost cât se poate de potrivite atmosferei generale. Mediului electronic i s-a alăturat un cvartet de coarde, inspirat scris de Cătălin Crețu, într-un stil clasic-preclasic autentic, cu momente de o frumusețe serafică, pasaje de coral liturgic, cu inflexiuni bizantine, structuri contra-punctice abil scrise,

împletite cu altele, de un lirism emoționant. Concomitent, pe ecran se derulau – destul de sincopat însă – imagini similare picturilor metafizice ale unui De Chirico spre exemplu, sau altele, mai abstracte, sfârșind cu proiecția unui Christ, ca întruchipare a Principiului Unic, călăuzitor. Din păcate, dorința de a spune mult în puțin, i-a făcut pe “constructorii” acestui spectacol să abuzeze de utilizarea simbolurilor, aglomerând totodată citatele și alăturând în mod arbitrar numele unor Sfinți venerați, de altele, a căror legătură cu înțelegerea și interpretarea fundamentelor credinței e doar unul de ordin... literar – mă refer aici la Florentin Sorescu, nimeni altul decât avocatul, controversat inițial, al polițistului Christian Ciocăil, de curând, autor al piesei intitulate *Arca lui Iona*. Mă întreb dacă e un argument suficient pentru a-l pune pe același plan cu Sf. Apostol Pavel sau chiar cu Cristian Bădiliță, unul dintre traducătorii și comentatorii *Septuagintei*?! Așa se explică probabil introducerea unor texte, ce aminteau de lozincile unei epoci revoluate, ca de pildă: “...arta să biruie de-a pururi fiara”, sau a unor subiecte din realitatea imediată, ca “Roșia Montana...”, total nepotrivite cu ambianța generală a spectacolului. Toate aceste stângăcii, și altele, pe care nu are rost să le mai enumăr aici, au lăsat impresia unui spectacol dezlănat, artificial, confuz.

Un alt spectacol multimedia, alți pași spre lumină a fost și cel propus Maia Ciobanu: *Hortus Domini Magnus est*. Gândit ca un “manifest politic”, de o ironie amară, spectacolul s-a bazat pe texte din Eminescu, Neașu de la Câmpulung, Shakespeare, Barbu Delavrancea, Dali – “mă declar catolic, apostolic, roman și român”! –, pe decupaje din varii emisiuni televizate, având în prim-plan parlamentari, guvernanți, pe însuși Președintele țării sau mulțimi de oameni înghesuindu-se în Supermarket-uri. În contrast cu aspectele de “cabaret” ale politicii, pe ecran se derulau reproduceri din picturile lui Salvador Dali, Hieronymus Bosch, Joan Miró, într-un montaj coerent, polisemantic, plin de miez. Sugestiile sale, deși invazive, câteodată “torpilând” sau fiind “torpilate” de intensitatea muzicii, au avut totuși acel dram de subtilitate necesar captării interesului public. Dualitatea real-imaginar sau contingent-sublimatea lui, autohton-universal/ateptoral a început odată cu punerea în paralel și în oglindă a ritmului de toacă – specific oficerilor slujbelor ortodoxe – cu clinchetul discret al clopoștelor tibetani. Ritmul și sonoritatea lor,

deși distincte, au generat trasee consonante, complementare valurilor de sunete cantabile, cu reflexe din *folk music*, totul derulându-se pe fondul unei pedale grave din mediul electronic. La un moment dat, instrumentiștii – trombonistul Barrie Webb, flautista Ana Chifu, clarinetistul Mihai Badiță, violoncelista Alexandra Potîngă, percuționistul Alexandru Atanasiu – încep și ei să rostească frânturi de citate, alături de actorul Bogdan Nechifor. Imaginile și discursurile stridente, cu tentă politică sunt înlocuite, spre final, cu reproduceri... tăcute, ale unor detalii de mare puritate a formelor și culorilor, selectate din tripticul *Grădina plăcerilor* al pictorului renașcentist Hieronymus Bosch. Concomitent, muzica se limpezeste, se rafinează, căpătând nuanțe de alb, bleu și rose, ca cele din picturile lui Bosch, ce plutesc imperturbabil deasupra zgurii terestre. Închizând cercul, toaca și clopoțelii tibetani revin, în crescendo, reitând și re-afirmând puritatea aurorală a veșnicului început. Despre valoarea interpretării vorbesc de la sine numele prea bine cunoscute ale instrumentiștilor deja menționați.

Preocupată de mituri și simboluri cu caracter mistic, Diana Rotaru a captat atenția cu un mit aparținând gnosticismului: cel al șarpelui (*SerpenS*) – imagine ambivalentă a Haosului și ordinii, a înțelepciunii (*Sophia*) și a maleficului, a Diavolului și a Mîntuitorului. Apropiat de legitățile artei teatral-coreografice, ca multe dintre proiectele sale sincretice, *SerpenS* aduce în scenă instrumentiști de valoare – Ana Chifu și Zacharias Tarpagos (flaut), Maria Chifu (fagot), Sorin Rotaru (percuție), un dansator – Lucian Martin – și o soprană – Irina Ungureanu – totodată încarnarea “femeii spirituale”, a “Evei de Lumină” din mitul gnostic, asimilată înțelepciunii și Arborelui Cunoașterii. Muzica e construită din ritmuri, mișcări dansante și strigăte ritualice, primitive, invocații șamanice, de sorginte extra-europeană ori provenite din folclorul arhaic românesc – utilizarea fluielor (blockflöte), a motivelor doinite, de bocet și descântec, hăulituri reînviind stilul cântecelor (sau horelor) lungi, cu atacuri de glotă, maramureșene – pentru a puncta etapele meandrice prin care trece șarpele pentru a accede la forma *Evei de Lumină*. Ideea e potențată de imaginile de pe ecran, care, fie reflectă personajele de pe scenă, dublându-le, fie proiectează forme geometrice stilizate, în mișcare/metamorfozare, pe un fond neutru, gri-cenușiu. Instrumentiștii devin periodic dansatori – surorile Chifu, în costume negre, mulate pe corp, apărând ca niște veritabile crochiuri vivante! – fiecare îndeplinind și roluri actorești. Însăși soprana se transformă, în final, din cântăreață, în *Eva de Lumină* – veștmântul ei alb metamorfozându-se într-un spectru luminos de culori, obținute cu ajutorul *black lights*-urilor aplicate pe suprafața materialului de către cei 5 instrumentiști, încolăciți în jurul sopranei, ca niște șerpi – timp în care cântecul ei se stinge, fiind absorbit în clepsidra timpului etern.

Ambivalența a fost și atributul Decorului audio-video cu/pentru o iluzie de femeie, *De sublimi Finis* (*Despre sublimul sfârșit*) de Corneliu Dan Georgescu.

În conceperea și alcătuirea textului acestui spectacol cu

Ansamblul Seducant

bătrânețe și viață fără de moarte. Tensiunea lor “zguduitoare” – pierderea iubitei sau iubirea neîmplinită, ca și a privilegiului de a rămâne nemuritor – e cea care l-a interesat pe autor, ea contribuind la nașterea stării de sublim, mult mai mult decât ar reuși Frumosul în sine. “Sublimul impresionează, frumosul încântă”, tot așa cum “Noaptea e sublimă, ziua e frumoasă”, va spune Kant. Pornind de la distincția între frumos și sublim, Corneliu Dan Georgescu consideră la rândul său că sublimul e inaccesibil și tragic și, tocmai de aceea, fascinant. Somptuos, “decorul audio-video” constă dintr-un mixaj, extrem de savant, între imagini din natură – apa fiind componenta de bază, un fel de pedală stihială, totodată elementul vital porimordial, cu puternice conotații erotice și psihice și, ca atare, indispensabil în conturarea “iluziei de femeie” imaginată de compozitor; apoi *pădurea, câmpia, țărnișuri* de mări și oceane, *cerul* înstelat, brăzdat de constelații -, cu altele, din sculptură (unele nuduri de Rodin, printre alți artiști) și arhitectură – catedralele din Chartres, Notre-Dame etc. Spectrale, fantomatice, la granița dintre real și himeric, imaginile își schimbă contururile, câteodată interferându-se unele cu altele sau substituindu-se una alteia, după cum își schimbă culorile, nuanțele, intensitățile, subliniind mai apăsător încă tălcul textelor apărute pe ecran – prea fugitiv poate! Odată cu ele, se modifică și intensitățile sonore: de la limpezimea și simplitatea atemporal-arhetipală, la incandescenta exploziv-vulcanică, ce farmecă și înspăimântă prin dinamismul forței lor de acțiune asupra grandioaselor procese cosmice sau înfricoșătoarelor furtuni oceanice. Acordul isonic al orgii, apare permanent, ca un fir al Ariadnei, conducându-i la lumină pe cei rătăciți în întinerul propriului labirint. Și, pentru a reliefa caracterul imprevizibil, distorsionant, al sublimului, Corneliu Dan Georgescu a decis să provoace un “conflict” între imanența acestuia și “kitch”-ul derizoriu, efemer. Cu această intenție a invitat-o pe Irinel Anghel să devină, într-un fel, “iluzia de femeie”, cochetă, superficială, preocupată exclusiv de aspectul vestimentar. Ingenioasă, cu talent actoresc mereu surprinzător, adaptându-se rapid pulsului oricărei idei insolite, Irinel Anghel a “defilat” de mai multe ori pe scenă, prin fața ecranului, de fiecare dată purtând alte vestimente sau renunțând parțial la ele, dar, de fiecare dată, adaptându-le și adaptându-se metaforei conținute în imagini și cuvinte: când sub forma unei zeițe marine, cu un sceptor autoritar în mână; când ca o vietate primitivă, sumar îmbrăcată, trăind, cameleonic, în păduri tropicale; când ca o “*maja desnuda*”, în completă comuniune cu Magna Mater; când ca o mireasă suprealistă, cu rochie și umbrelă albe, apărută de nu se știe unde, între silueta unei catedrale, din care se auzeau acorduri de orgă - Coralul din *Orfeu* de Monteverdi - și căderea înspumată a unei cascade; când sobră, într-o rochie lungă, neagră, din nou între conturul unei catedrale și un fond albastru, mișcător; când ca o Barbie, drapată în rose; când într-o rochie princiară, aurie, acoperită de o mantie transparentă, cu trenă, purtând o diademă strălucitoare pe frunte, într-un contrast/conflict cu măreția Firmamentului “nemăsurabil”, “de necuprins.” În

Duo Mannequin foto: Virgil Oprina

multiple implicații esteto-filosofice, chiar cu unele accente esoterice, compozitorul s-a inspirat, cu deosebire, din teoriile despre sublim formulate de Kant, Schiller, Edmund Burke, apelând și la momentele dramatice, de ruptură, conținute în *Mitul lui Orfeu*, în nuvela goetheană *Werther* și în basmul românesc *Tinerețe fără*

interstițiile dintre un decor și altul se putea citi pe ecran: “Eterna Venus”, “Ce este sublimul în esență?”, “Sublimul există în noi...”, “Prin perceperea sublimului ne simțim cu adevărat liberi”, sau, puteau fi auzite, roștite de vocile alternate ale lui Irinel și Sorin Romanescu – responsabil cu tehnica audio -, cuvinte cu trimitere

Curtea Regală Extraterestră foto: Mihai Cucu

directă la relația sensibil-suprasensibil, efemer-imuabil, lăsând opțiunea alegerii la latitudinea noastră: "himeră...", "iluzie...", "Există ceva în noi...mai înalt...mai pur...", "Infinitul...", inaccesibil..."

În mai puțin de o oră, Corneliu Dan Georgescu a reușit să ne inducă, fie și numai "iluzoriu", gustul incomparabil al libertății interioare, ca "limită" mereu "de-depășit..."

Am regăsit sintagma platonică, "*Filosofia – cea mai înaltă muzică*" și în câteva dintre opus-urile orchestrale incluse în cea de-a XXII-a ediție a SIMN.

Concertul Orchestrei de cameră Radio, condus de Valentin Doni a reunit patru lucrări, în care, nota suprarrealistă a piesei lui Liviu Dănceanu, "*Exercices de Style*", pentru clarinet, fagot, recitator și orchestră de cameră, s-a combinat cu alte trei partituri a căror tematică vizează trei tipuri de meditații asupra felului de a exista în lume: "metafora artistului contemporan", dar și pe aceea a strădaniei omului de a se depăși, reușind să atingă desăvârșirea de sine – *Concertul nr. 5 pentru flaut și orchestră, "Îngerul cu o singură aripă"* de Doina Rotaru -, recuperarea identității sau totalității ființei prin recursul la amintire/rememorare – *Poetul într-o cutie de sticlă*, pentru voce și orchestră de cameră, de Stefana Ivanović – și încă o mostră de "Călătorie a Eului, la nivelul Etajelor Superioare ale FIINȚEI" – *ErAlmII or EAE ou EA penru ora 1 după-amiaza* - de Octavian Nemescu.

Așa cum ne-a obișnuit în ultima vreme, Liviu Dănceanu își folosește și aici propensiunea pentru diferitele stiluri componistice, scriind o muzică parodică, sarcastică, de un comic irezistibil, al cărei pretext este dirijorul de orchestră, care, "zbenguindu-se cu bagheta în aer, se prăbușește în fosă, ca o stâncă într-o apă adâncă." Imaginea dirijorului accidentat revine algoritmic, restul timpului fiind presărsat cu anunțuri și știri, ca cele din jurnalele televizate, avându-l însă în "vizor" pe același dirijor buclucaș - procedeul imixtiunii cotidianului în opera de artă fiind tot mai des întâlnit în muzică și, deopotrivă, în teatru sau poezie. Liviu Dănceanu întrețese ase-menea fraze și altele, cu inflexiuni din argo-ul maneliștilor – spuse cu umor, dezinvoltură și o remarcabilă înzes-trare actoricească, de către compo-zitorul și cântărețul Christian Alexandru Petrescu -, cu secvențe

preponderant contra-punctice, dar și cu porțiuni eterofonice sau dialoguri instrumentale jucăușe, ironice, cum este cel dintre fagot și clarinet de pildă. Clarinetistul spaniol Eduardo Terol și fagotistul Șerban Novac și-au interpretat "rolurile" cu precizie, dar și cu vervă, spontaneitate, dezinvoltură, virtuozitate.

Din pasiunea pentru sonoritatea și virtuțile metafizice ale flautului, s-a născut cel de-al 5-lea concert dedicat de către Doina Rotaru flautistului italian Mario Caroli. Un fel de continuare a lucrării *Aripi de lumină*, concertul are ca sursă de inspirație "nuvela lui Marquez despre un înger bătrân, captiv într-o curte de pescari săraci", de unde reușește să se sustragă și să se înalțe la Cer cu mari eforturi. De data aceasta, singura aripă a Îngerului e ca o pană măiastră, țesută din sunete discrete, imperceptibile, plutind ca într-un vis despre zbor și despre obstacolele ce se pot ivi în orice clipă în calea lui. Muzica nu se mai naște din straturile telurice, emisă de flautul-bas, ca în *Aripi de lumină*, ci direct din sferele superioare, în zvon de piccolă și flageolette ale corzilor; bocetul sau doina de jale nu mai au patetismul celor din lucrări anterioare, ci apar în filigranul glissando-urilor aceleiași piccoale – atât de impresionant redată de harul lui Mario Caroli, care, în acele clipe e chiar aripa, e dublul ei și al Îngerului care o poartă! Dar, multifonicele flautului-alto dezlănțuie stihile naturii și, odată cu ele, lamento-ul aripii. Un simplu șuierat al flautului normal, o va ajuta să se mențină însă la altitudinea și în lumina dorite, frumusețea spectaculoasă a zborului biruind tristețea atavică a muzicii Doinei Rotaru. La cererea publicului, Mario Caroli - acest artist incredibil - a cântat un *Adagio* – în perfectă concordanță cu piesa Doinei Rotaru – din *Suita a III-a* de Joseph de Boismortier.

Sensibilă, introspectivă și, în egală măsură, inventivă, compozitoarea de origine sârbă, Ivana Stefanović și-a ales ca punct de pornire al noii partituri, Jurnalul autobiografic al lui Hans Christian Andersen, alcătuit o "iluzie sonoră, din amintiri, semnale, simboluri, copilărie,

inocență și banalitate", al cărui "element motivic central vine dintr-un fel de *magazin de antichități*." Cea care dă glas textului – foarte succint de altfel, bazat pe fraza de debut a autobiografiei lui Andersen: "Viața mea este o poveste încântătoare", și repetarea numelui Andersen, în ecouri succesive – este tot Irinel Anghel. Costumată... ca în povești, într-o rochie scurtă, neagră, cu jabou de dantelă albă și pălărie neagră, bordată cu o ghirlandă de flori albe, ea cântă cu naturalețe și simplitate, conducându-și vocea până în zonele acute, de coloratură, pe fundalul orchestral dominat de unison, de o mare gingașie și nobilețe melodică.

Cu mai puține accente dramatice decât în alte lucrări ale sale – deși a fost începută sub efectele devastatoare provocate de pierderea unicului său fiu - lucrarea lui Octavian Nemescu, gândită pentru a fi cântată la ora 1 după-amiază, este centrată pe cvinta perfectă descendentă, considerată "personaj principal", "semnificând așezarea trainică și, în același timp, tainică, pe un suport liturgic de *stâncă*." Efemeridele sonore cu care debutează, auzite la corzi și suflători, despărțite de tăceri ca niște viduri - cu sufluri vitale totuși -, reiterează procedeul "condens"-ului, folosit adesea de către compozitor în piese ca *Spectacol pentru o clipă*, *Finalis septima*, *Beitintervallum* etc.. După mai multe secvențe *vidate*, orchestra începe să-și prelungească sunetele, umplând golurile cu coloritul aproape pastoral, edenic, al instrumentelor de percuție. Mediul electronic fuzionează cu

Doina Rotaru

sonoritatea orchestrei, iar succesiunea cadențelor consonante generează mereu noi începuturi, antrenând întreaga orchestră, până în punctual maximei coerențe, realizate printr-un unison generalizat. Semnalele alămurilor deschid porțile Cerului, care devine tot mai transparent, mai limpede, apt să primească drept "suport liturgic" vocalizele vocilor înregistrate pe bandă. Contrastul dintre imaterialitatea lor și semnalele stridente ale alămurilor se transformă în consens, ambele atingând, simultan, "Etajele Superioare ale FIINȚEI".

Cu excepția unor detalii tehnice – cunoscute doar de către autorii acestul concert – orchestra și dirijorul Valentin Doni au reușit să transmită totuși încărcătura emoțională specifică fiecărei partituri.

O seară sincretică de profundă

spiritualitate a fost și cea dedicată câtorva lucrări de Ulpiu Vlad, sub genericul *Lumini și Rezonanțe*. Protagonistii s-au numit Ion Ivan Roncea, Ion Bogdan Ștefănescu și Roman Vlad – ultimii doi fiind și interpreți ai versurilor semnate Marin Sorescu și Ion Bogdan Ștefănescu. Dinamica viselor, ce animă de mai multe decenii imaginația și trăirile sufletești ale lui Ulpiu Vlad a vizat,

Manoleanu: pianistul Remus, soprana Bianca, soprana dramatică Stanca și pianistul Roman Manoleanu. Sub genericul Lamnicu, Palmnicu, Piscopalnicu și Salată de fructe, concertul dirijat de Daniel Jinga a cuprins cinci lucrări în p.a.a.: Funny games de Cristian Lolea – niște jocuri atractive, într-adevăr, dinamice, între vocalizele corului, ritmate repetitiv și cercurile

interpretare, în timpul unei repetiții școlare, ai cărei participanți ar dori să rămână copii; Lamnicu, Palmnicu, Piscopalnicu de Nicolae Teodoreanu – câteva dintre cele 8 piese ale unui ciclu dedicat copiilor -, compuse cu vervă, umor, ingeniozitate, diversitate a tehnicilor de limbaj, cu motive cunoscute din folclorul copiilor, vocalize, declamații, vorbire cântată etc.; Cascada cuvintelor de Laura Manolache, are ca suport literar versurile lui Nichita Stănescu, e scrisă pentru soprane, cor, pian și percuție și se bazează pe rostirea, literelor alfabetului – într-o ordine aleatorie – și a numerelor de culori, de la alb la roșu și bleu, de la verde și gri la violet. Pe lângă arta sopranei Bianca Manoleanu și a pianistului Remus Manoleanu am admirat glasul Stancăi Manoleanu – penetrant, omogen, cu un ambitus amplu, stăpânit cu știință și dezinvoltură.

Tot în 19 Mai, Irinel Anghel și Christian Alexandru Petrescu au făcut o demonstrație de pop art sonor, cu un "Spectacol în vitrină", la Căminul Artei, după un concept vizual de Raluca Ghidăanu, "obiectele" expuse fiind chiar cei doi interpreți și diversele "ustensile" care le-au servit drept recuzită: costumațiile – sumare, e drept - purtate de Irinel Anghel, măștile – una a Reginei Marii Britanii, cealaltă a lui Elvis Presley -, sacii de plastic în care erau înfășurați, ochelari, o lanternă, un telefon, un ciocan etc. Dincolo de spiritul improvizatoric și umorul savuros, cei doi au trecut în...revistă, ritmuri de jazz, canon contrapunctic și mostre de madrigale renaștentiste, în timp ce pe bandă curgea o muzică de expresie psihedelică. Cei doi s-au completat reciproc, întrecându-se în virtuozitatea improvizatorică. Intitulat sugestiv Mr. & Mrs. Nobody, spectacolul a atras atenția asupra anonimatului individului și a lipsei lui de comunicare în societatea plastifiată a secolului nostru!

Irinel Anghel a mai făcut un popas suprarealist, în studioul de Operă al Universității de Muzică, Duminică, 20 Mai, în compania trombonistului britanic Barrie Webb, continuând serialul suprarealist Barrie and Barbie, cu secvența intitulată Bed & Breakfast with Barrie and Barbie. De

foto: Virgil Oprina

de data aceasta, o serie de aspecte punctuale, concentrate pe efectele relației dintre culoare, lumină și reflexele lor în psihicul compozitorului. Harpa, flautul și pianul – însoțite de banda magnetică - au pendulat între melopeea nostalgică a flautului planând sau dedublându-se în văzduh, pentru a se avânta în iureșul unui joc alert (*Din sunetele privirii III*); foșnetul delicat, misterios al harpei, cu inserturi din folclorul copiilor (*Gri și rezonanțe II*); revelația unei imagini iconice sacre, înfrumusețată de vocalizele unui glas feminin, cu intensitatea rugăciunii, perturbată însă de acordurile halucinante ale pianului, ca un cântec al lelelor (*Rezonanțe-n viitor XI-B*) și, în fine, reverberațiile unui vis abstract, produse de modulațiile flautului, flautului-bas, piccolei și harpei plasate parcă în atempo-ralitate, de unde îl ademinesc pe visător cu sunete ce-i sunt familiare - doinite, de tulinic sau fluier. Ele dispar în final, lăsând în urma lor doar dăre de *Lumină pentru viitor II*. Versurile au șeruit printre cele patru lucrări, recitate cu talent de către Ion Bogdan Ștefănescu – de asemenea un poet fin, introspectiv – și Roman Vlad, un pianist de anvergură, dotat și cu un remarcabil potențial actoricesc.

Mă întorc, precum un Uroboros, la începutul festivalului, deschis în 19 Mai la Universitatea Națională de Muzică, de concertul unui grup de copii din Corul de copii Radio și de ansamblul Game, avându-i ca soliști pe membrii familiei

concentrice ale percuției, între combinația de moduri populare și motive bizantine, acestea din urmă creând o rezonanță de catedrală în finalul piesei; Salată de fructe de Thomas Beimel – o glumă scrisă sub formă de canon pentru trei voci feminine, care se întrec în a numi cât mai multe și variate fructe, de la prune și portocale, la coacăze și papaia; Nu vreau să cresc de Diana Gheorghiu – o lucrare amplă, pentru bandă, voci și percuție, un fel de lecție de

Laurențiu Darie foto: Sabina Ulubeanu

o fantezie debordantă, dar unde, fiecare detaliu era atent "controlat", concertul-spectacol a beneficiat și de un excepțional aranjament video-live realizat cu precizie și acuratețe de Virgil Oprina. De povestit, pentru cei care nu au fost de față!

Ca de obicei, Irinel și-a urmărit excentricitatea ideilor cu o acuitate, seriozitate, pasiune și mai ales cu un firesc dezarmant! Preț de mai multe minute, Barbie rămâne ascunsă privirii spectatorilor, în spatele unui fel de baldachin înălțat deasupra pianului, cu toate că i se văd totuși, proiectate pe ecran, porțiuni din corp: mâinile îi alunecă...somnoroș pe corzile pianului sau se joacă, privindu-se în oglindă, cu șiraguri de mărgelă, în arpeggierele pianului din piesa intitulată Lilacs, op. 21, nr. 5 de Rachmaninov, ce semănă frapant cu rostogolirea perlelor din acel șirag. După o serie de încercări nereușite, de a-și trezi partenera, cântându-i partituri de Chan Hae Lee, Michael Parkin, Stephen Mark Barchan, Barrie reușește s-o anime pe Barbie, cu ajutorul ritmurilor de jazz din piesa lui Ben Isaacs: Ceva trebuie făcut – Something must be done -, în vârtejul cărora se implică și Irinel, din ascunzușul ei. După atâtea eforturi, Barrie...adoarme. Barbie, în schimb, catadicsește să iasă din ascundere și se îndreaptă nonșalant spre măsuta pe care Barrie îi pregătise micul dejun, aranjându-și, din mers, brățările, colierul, chiar și o diademă; apoi se așează, răsoiește un cotidian și soarbe tacticos din cafeaua aburindă... Între timp, muzica lui Ty Unwin, Al doilea moment din marea roată, trece de la cantilene la ritmuri primitive, într-un crescendo obsesiv,

trecut în plan secund, iar impresia a fost aceea a unui spectacol...clasic, de teatru sau operă comică, de tip Goldoni să zicem, sau Donizzetti (Don Pasquale), care a pus în valoare calitățile actricești ale celor doi muzicieni.

Faptul că Irinel Anghel nu face/nu

accesorii de un verde electric. Vizibil plictisită, demoazela se plimbă cu grație printre cele 5 colivii cu papagali adevărați, plasate pe podium, bucurându-se de libertatea ei de mișcare! Contrastul este izbitor, deși, cea mai demnă de compasiune epare a fi chiar persoana care

Mario Caroli

lasă nimic la voia întâmplării s-a reflectat și în spectacolul de la Opera Română, din 22 Mai, intitulat Papagheno și Papaghena în Orașul lui Acum și Aici - concept vizual de Raluca Ghideanu, interpreți Irinel Anghel, voce, Sebastian Burneci, trompetă, Sorin Romanescu, kaosspad și kaossilator. Captivitatea individului, în limitele proprii condiții umane, dar și în „colivia” impusă de societate a devenit, cu siguranță, preocuparea centrală a lui Irinel Anghel, iar spectacolul „Papagheno-Papaghena” o

crede că dispune de libertate! După câteva minute de tăcere, cei doi muzicieni ritmuri simple, de jazz lent, nostalgic, concurând cu ciripitul papagalilor redat de cele două procesoare audio și amplificat prin câteva difuzoare. Captivată de sunete, Irinel se sustrage tăcerii și începe să cânte, în același spirit, cu virtuozitatea-i binecunoscută, imitând, sau luându-se la întrecere cu ciripitul papagalicesc, în timp ce împrăstie împrejur pene colorate aparținând micilor vietăți. Numai că, jocul acesta de-a libertate versus captivitate sfârșește prin a-i zdruncina conștiința, prăbușindu-se pe podea, la propriu! Am asistat la un spectacol de o mare gingășie, dar și de o sfâșietoare tristețe, ca o secvență desprinsă dintr-o realitate paralelă, apărută fulgurant în raza noastră vizuală!

Mă întorc acum la ziua de 21 Mai, la concertul Ansamblului „Traiect” dirijat de Sorin Lerescu. Lucrările incluse în program au avut ca punct comun armonia și consonanța. Harmonic fields pentru ansamblu cameral de Liviu Marinescu a combinat contrapunctul ritmic, cu polistructuri timbrale, a căror „inflație” e rezolvată prin pânze eterofonice și armonice naturale luminoase, gravitând în jurul lui DO. În Invocații pentru 5 executanți – pian, clarinet, vioară, violă, violoncel -, Tiberiu Olah experimentează diferite combinații modal-armonice, în alternanță cu exerciții improvizatorice de formule ritmice secvențiale. Fluierele la care cântă cordarii, chiar în debutul piesei, făuresc o pânză eterofonică plutitoare, datorită lungimii valorilor de note. Fluierele revin la sfârșitul lucrării, împreună cu muzicuțele, când totul se convertește într-un climat de o puritate absolută, arhetipală. Titlul piesei lui Fred Popovici – f(r)a(c)talité du son - provine dintr-un joc de cuvinte, ce dezvăluie atât fractalitatea sunetelor – faptul de a a fi „frânțe” în fragmente din ce în ce mai mici -, cât și...fatalitatea lor de a a fi astfel și de a crea falii, de a fi ofensive sau, dimpotrivă, de a intra în rezonanță cu

Maia Ciobanu: Hortus Domini Magnus Est

ajungând la o structură paroxistică, la fel de complexă, ca cea a Bolero-ului de Ravel! Viața pare să fie un divertisment perpetuu! Datorită organizării/regizării minuțioase a spectacolului, ca și comunicării ideale dintre cele două personaje – trei, dacă ținem seama și de trombon! – barochismul scenografiei și vestimentației lui Irinel a

confirmă. Înfășurați în folii de plastic cu aplicații de bucățele de hârtie colorată, ca niște adevărați papagali – replică a cuplului omonim din Flautul fermecat de Mozart - cei doi interpreți par a fi la dispoziția cântăreței, costumată într-o rochiță „chic”, dintr-o mătase catifelată de culoare mauve, cu plete și evantai de aceeași culoare și

alte, armonioase, creând arhitecturi echilibrate, maistruase. Cantabilitatea mi s-a părut a fi atributul esențial al partiturii lui Cibișescu-Duran, Chaos riders. Spring Labirynth - Călăreții Haosului. Labirintul Primăverii – inspirată de pânzele suprarealiste ale pictorului polonez Yacek Yerka. Indiferent de intensitatea la care ajung ritmurile pointiliste, prin repetarea lor insistență, muzica redevine mereu senină, grație breșelor cantabile ale pianului și solo-ului de trombon ce încheie lucrarea. Prin Coduri invizibile, Vladimir Scolnic vrea să exprime “ciudate energii, invizibile, integrate și resimțite pe diferite nivele ale muzicii.” Trombonul - instrumentul principal, pe lângă flaut, clarinet, vioară, violoncel, pian și percuție – emite niște sufluri misterioase, ca niște respirații primordiale ale unei ființe primordiale, nenăscută încă, pe care o cheamă la viață glissando-ul violoncelului, strigătul de sirena al suflătorilor, gingășia xilofonului.

Tot Luni, 21 Mai, la 9 seara trecute fix, Palatul Voievodal Curtea Veche a fost animat și învelit perdele transparente, multicolore, și linii razante, executate de specialiștii în light design de la VPG. Poveste veche din viitor i-a avut ca protagoniști și autori pe Irinel Anghel și Sorin Romanescu. Scenografia și costumele au fost create de Raluca

versuri de Celan pentru voce și pian de Aribert Reiman; modalism antifonal, conturând două lumi paralele, în Lumină-impuls/ muzică pentru CELAN pentru doi clarinetiști, de Adrian Enescu; cantabilitate elegiacă, în Patru Poeme din Atemwende pentru voce și pian, de Wolfgang Rihm; structuri pointiliste, cu inserturi vocale post-expresioniste, în 3 Lieduri pe versuri de Paul Celan, pentru bas-bariton, flaut, clarinet, violoncel, de Carmen Cârnci; o spațialitate în expansiune continuă prin arpeggieri și formule ritmice multiplicat, în piesa VIII, pentru pian, de Mihai Măniceanu; interferențe timbrale de mare finețe și expresivitate, în Două Lieduri pe versuri de Paul Celan, pentru soprană, violoncel și pian, de Gabriel Ibrany; complementaritate coloristică, interșanjabilă, între două flaute și două clarinete, în splendida piesă a Violetei Dinescu, Reflecții după tabloul lui Hans Werner Berretz, “Todesfuge de Paul Celan”. Admirabile și interpretările sopranei Veronica Anușca, bas-baritonului Ștefan Schuller, flautiștilor Ana Chifu și Zacharias Tarpagkos, clarinetiștilor Cristian Mancaș și Constantin Ungureanu, violoncelistului Dan Cavassi și pianistului Mihai Măniceanu. Carmen Cârnci, ca de obicei, cu o gestică dirijorală sobră, precisă, riguros geometrică, eficientă.

Concertul Ah! Celan a fost urmat, la Clubul Țăranului Român, de un altul, “În alb și negru”, în ambianța expoziției de fotografie a compozitoarei Sabina Ulubeanu. În afara celor două opus-uri care i-au aparținut Sabine – Composer’s spleen și Vers le Ciel, prima, un joc policrom, doinit, de sonorități adesea obsesive, ale flautului (Ana Chifu), cea de-a doua, o ascensiune extatică gradată, înspre registrul supraacut al violoncelului (Bogdan Popa) – celelalte patru au ilustrat virtuțile componistice ale școlii clujene, clădită pe principiile polifoniei modale și contrapunctului ritmico-timbral: Cinci studii pentru clarinet solo de Șerban Marcu – o suită de structuri ritmice weberniene aș spune, cu efecte sincopate, dar și cu transferuri timbrale, de la sonoritatea de clarinet, la cea de taragot sau tulinic (Răzvan Poptean); Meditațiile unui fagot singuratic de Cristian Bence-Muk – o “explorare a posibilităților tehnico-expresive” ale instrumentului, pe care-l demontează și-l re-montează, făcându-l să intoneze diferite cântece și motive din

Ligia Dună, Marius Boloș, George Balint

muzici clasice, într-un elan ludic frenetic (Laurențiu Darie); Klarinetix, pentru clarinet și bandă, de Gabriel Ciprian Pop – o întâlnire neconvențională între melopeea cantabilă, modală, a clarinetului și fondul sonor luxuriant, variat ritmic și percusiv, înregistrat pe bandă (Răzvan Poptean); Schizo Folk pentru clarinet, de Răzvan Metea – cea mai amplă și compozită lucrare, înglobând o mare diversitate de ritmuri, de la cele populare, la cele de jazz, de la cantabilitatea rafinată, la zgomotul bătilor din picioare și la efervescența folclorică de tip etno, într-un mixaj cu adevărat “schizoid”!

Un concert unitar din punct de vedere expresiv a fost cel susținut de către Orchestra Națională Radio și Corul Academic, Miercuri, 23 Mai, sub bagheta lui Tiberiu Soare. Simfonia a V-a, “a viselor” (p.a.a.) de Sorin Lerescu se desfășoară, de la început până la sfârșit sub semnul unisonului și al “visării treze”, de extracție enesciană, și al unei eterofonii transparente, fluide. Timpanii, percuția sau alămurile au bruiat doar pasager acalmia ce părea a se fi instaurat definitiv în orchestră. Și totuși, crescendo-ul intensității sunetelor atinge pragul de sus al tensiunii interioare, izbucnind cu o forță compactă susținută, ca în finalul poemului Vox maris de George Enescu. Ultimele partituri ale lui Cornel Țăranu sunt mai puțin abrupte, fracturate, abstracte, autorul recurgând tot mai des la coerența discursului, ce atrage după sine un procent important de consonanță și lirism. Este și cazul lucrării concertante pentru saxofon-bariton și orchestră, Diferencias – Diferențe (p.a.a.), după titlul unei piese a compozitorului spaniol Antonio de Cabezón. Citatele renascentiste, ce apar de câteva ori, sub forma unor “scurte colaje”, se integrează perfect în dinamica devenirii muzicii compozitorului clujean. Timbrul grav al saxofonului lui Daniel Kientzy se armonizează și el cu arhaicitatea motivului citat, dar și cu timbrul și ritmurile trompetei sau cu dialogul canonic dintre oboi și clarinet, când îl auzim pentru prima oară. Un unison prelung încadrează dubla revenire a citatului, cea din final având un aer solemn, datorită alămurilor. Frumusețea clasică,

Paul Celan

Ghideanu, regizor muzical a fost Marius Mitrofan, iar sonorizarea a fost realizată de Mezzo. Oricât de distonante, patina spațiului voievodal și rezonanța lui naturală s-au armonizat cu transculturalitatea suprarealistă a spectacolului contemporan de sunet și lumină și cu staturile umane înfășurate în carton gofrat și folii de plastic, care ocupau mijlocul scenei improvizate sub forma unor statui de marmoră!

Ziua de Marți, 22 Mai a fost rezervată muzicii inspirate de poezia lui Paul Celan – “Ah! Celan!” Concertul a fost susținut de către Ansamblul Devotio Moderna dirijat de Carmen Cârnci. Varietatea poemelor, ca și substanța lor filosofică au generat o la fel de mare diversitate de maniere componistice: amprentă expresionistă în Cinci lieduri pe

impunătoare, a piesei lui Cornel Țăranu seamănă cu frumusețea construcțiilor înălțate pe ruinele unor vestigii istorice, de către arhitecți pricepuți, care știu să transfere normele stilistice tradiționale în noul edificiu, astfel încât diferențele să nu afecteze unitatea întregului. Daniel Kientzy a fost liantul ideal între cele două lumi sonore, cu uimitoarele lui abilități tehnice și expresive. Ultima lucrare din program a fost Simfonia a III-a, pentru orchestră, orgă și cor de femei de Adrian Iorgulescu – o altă pagină în care autorul a recurs la un citat, de data aceasta la un Coral pentru orgă de J.S. Bach. Compozitorul a intenționat să “depășească polistilismul, în favoarea metastilismului, subliniind în context o filiație simbolică și nu una manieristă.” Coralul bachian reapare leit-motivic pe parcursul lucrării și, odată cu el, orga marchează repere a căror

Liviu și Rodica Dănceanu. Photo Ilina Schileru

verticalitate se infiltrează în linearitatea unisonului, a glissando-urilor, în rafinamentul eterofonic, dar și în iureșul dramatic al ritmurilor cu iz sentențios, de Dies irae, ori cu reminiscențe din ritualurile dionisiace, exorcizante, din Sacre de Stravinski. În finalul simfoniei, Adrian Iorgulescu “evadează într-o zonă sublimată”, odată cu intervenția corului de femei. Specificul bizantin al cântărilor e preluat și transfigurat de isonul corzilor, de ritmul de toacă și de armoniile orgii, într-o magnifică atmosferă liturgică. Tiberiu Soare - muzical, profund, sugestiv ca întotdeauna – a pus în valoare particularitățile ideatice ale fiecărei partituri.

În 24 Mai, formația condusă de Liviu Dănceanu ne-a oferit, conform obiceiului, o paletă stilistică variată, plină de culoare și poezie: Citra II, pentru ansamblu, de Carmen Verdu - un conglomerat de ritm, culoare, armonie; Reverie bizantină în canon, pentru clarinet, oboi și fagot (Ion Nedelciu, Dorin Gliga, Șerban Novac), de Horia Șurianu – o țesătură polifonică, simplă, consonantă, cu motive arhaice și vagi inflexiuni bizantine; Muzica râsului și a uitării, pentru ansamblu, de Liviu Dănceanu – cu siguranță, o parafrază a titlului cărții lui Kundera, Cartea râsului și a uitării - o alternare de ritmuri aksace, cantabilitate, unison și eterofonie polifonizată, de lirism și crescendo-uri tensionate; Hanging Vaults, pentru ansamblu, de Dana Probst – o piesă luminoasă, datorită folosirii rezonanței naturale a sunetelor, fapt ce pune în mișcare ecouri ale reverberațiilor, într-o reverie continuă; Ucanca, pentru pian, clarinet și bandă (Rodica Dănceanu și Ion Nedelciu), de Javier Darias – o sugestivă ilustrare a reliefului stâncos, arid, al Văii cu acest nume din Insulele Tenerife. De aici sunetele și ritmurile punctate ale celor două instrumente, banda fiind cea care face legătura între un versant și altul. Notabilă virtuozitatea Rodicăi Dănceanu, care a reușit să amplifice volumul și spațialitatea muzicii, folosind întreaga claviatură și chiar corzile pianului. Vissara sera – în traducere liberă, “puterea altarului” -, pentru ansamblu (p.a.a.) a fost piesa prin care Eugen Wendel a punctat diferite modalități de percepție a curgerii timpului: sincopată, cu sunete întrerupte de tăceri; dinamizată de unele salturi intervalice și inserturi ritmice modale; în mers constant, unitar, impulsivat de ritmurile repetitive ale tobelor, ca o chemare perpetuă a străbunilor.

Last but not the least, Cata-strofele după Caragiale, Momâi și Mumii (p.a.a.), de Dan Dediu (în viziunea lui Dan Neagrău) și Fukuyama a constituit summum-ul de satiră, ironie, sarcasm, dexteritate componistică și predispoziție ludică

inegalabilă. Compozitorul a reușit să “citească” fragmentele din Scrisoarea pierdută a lui I.L. Caragiale – dar și din propria operă cu același titlu, în curs de elaborare -, doar cu un pian, un acordeon (Fernando Mihalache), un cvartet de coarde (Lasislau Csendes, Diana Moș, Marian Moveleanu, Mircea Marian), o baterie (Vlad Popescu), 7 cântăreți și un grup coral. Într-o vervă contaminantă, Dan Dediu a condus întreaga desfășurare a concertului-spectacol de la pianul, la care ne-a fost dat să auzim adevărate potpuriuri ritmico-melodice, de la ritmuri neutre, dar cu accente incisiv-repetitive, febrile, tipice muzicii sale, la cele specifice café-concertului, romanței, manelelor, valsurilor, muzicii orientale, cabaretului, operei verdiene etc. În contrast cu o asemenea revărsare de energii, cvartetul de coarde a introdus în permanență elementul de normalitate, de serenitate și eleganță, opunându-se “peisajului pestriț, prea omenesc, al cabaretului politic”, aflat în prim-planul acțiunii și al scenei! Bazându-se pe o echipă de cântăreți cu totul excepționali – Ștefan Popov (Tipătescu), Andrei Lazăr (Cațavencu), Valentin Racoveanu (Trahanache), Ruxandra Urdăreanu (Zoe Trahanache), Vasile Chișu (Farfuridi), Șerban Vasile (Brânzovenescu), Răzvan Georgescu (Agamiță Dandanache), Dan Dediu a culeșat să “ticluiască” cvartete, cvintete, sextete vocal-instrumentale, comparabile ca măiestrie și limpezime a scriiturii, cu cvartetele, cvintetele, sextetele vocale ale unor Mozart sau Verdi (de altfel, au existat câteva pasaje în care-l auzem parcă pe Rigoletto “blestemând natura umană”, atunci când corul și unii soliști pronunțau apăsător, cuvintele “trădare”, “partidul a trădat!”). Momentul a fost contrapunctat de o secvență de café-concert, de un comic irezistibil, prin “contradicția în termeni” rezultată, interpretată de Dan Dediu și “setul de percuție”. Un merit cu totul special l-a avut regizorul spectacolului, Ștefan Neagrău, imprimând mișcări scenice a cântăreților și a grupului coral, o naturalitate autentică, astfel încât să te convingă că te afli în chiar Parlamentul zilelor noastre!

Mă opresc aici cu comentariile, care nu pot fi decât elogioase. Dar, Momâi-le și Mumii-le lui Dan Dediu au fost cu adevărat o mare REALIZARE! Votul meu pentru el este summa cum laude!

Acestea au fost concertele și spectacolele la care am putut să ajung și despre care mi-am exprimat opiniile în rândurile

Vasile Chișu în opera “Momâi și Mumii” de Dan Dediu

de față! Celelalte sunt prinse-n Caietul-Program, care, deși miniatural, a fost consistent în manifestări și ilustrații, ce au reprodus picturile suprerealiste concepute de Raluca Turliu Cobilanschi, special pentru ediția din acest an a SIMN.

A fost cea de-a treia ediție în care porțile imaginației și visării au rămas mereu larg deschise, demonstrând că a sosit vremea în care măsura, numărul și valoarea au revenit deja, “sub forme pe care nu le bănuim”, “pentru a regla, împreună, sacral și profanul, unul pe celălalt, propunând imagini divine, care dau viață lucrurilor și imagini profane, care dau corp divinului” (Alain Besançon, Imaginea interzisă).

Fie ca aceste porți să rămână deschise și în viitor!

Pagini realizate de

Despina PETECCEL-THEODORU

Trei, Doamne, și toți trei...

Înainte de finalul stagiunii, Opera Națională bucureșteană a invitat publicul la o nouă versiune a *Elixirului dragostei*, a treia încercare de a impune regizoral acest titlu care beneficiază de o muzică atât de fermecătoare – poate cea mai atractivă, mai melodiosă și mai de succes dintre partiturile lui Donizetti. A fost mai întâi propunerea lui Ștefan Neagrău, în 1991 (cu Ionel Voineag și Simina Ivan, bagheta revenindu-i lui Camil Marinescu), apoi varianta lui Cornel Todea, în 1999 (cu Mihaela Stanciu și Robert Nagy, la pupitru aflându-se lirie Florea), acum fiind rândul unui invitat italian, Marco Gandini, cunoscut din proiectul european StudiOpera, derulat de ONB.

Aceste dese modificări de regie tind să impună concluzia potrivit căreia dincolo de farmecul de netăgăduit al muzicii, *Elixirul dragostei* nu și-a găsit cadența spre succes la București, dorindu-se o montare mai convingătoare, mai interesantă, mai modernă, lucru neizbutit nici de regizorul casei (Ștefan Neagrău) nici de invitatul bucureștean Cornel Todea (prea puțin familiarizat cu genul operei). În fine, s-a luat din nou decizia „schimbării la față” a spectacolului, poate de data asta va fi ceea ce se dorește... Dar, în locul unui nume consacrat din țară sau din străinătate, sau a unui tânăr de perspectivă, cu idei proaspete și cu curajul opțiunilor, montarea i-a fost încredințată unui creator de spectacole a cărei carte de vizită strălucește prin formula „a colaborat cu Franco Zeffirelli”... Cum anume, nu ni se spune, după cum nu îl regăsim nici pe afișele teatrelor de primă mărime ale lumii.

Declarativ, noul *Elixir* se prezintă drept „un spectacol modern”. Dacă modern înseamnă să înlocuiești decorurile și costumele din epoca partiturii cu cele din altă epocă (și ea trecută), atunci spectacolul lui Marco Gandini este modern. Dacă modern înseamnă un spectacol în care să-ți dai jos pantalonii pe scenă sau să te îmbraci cu un sacou nou în timpul celei mai solicitante arii, atunci, da, este modern. Și totuși, un minim tur de orizont pe marile scenele ale lumii demonstrează că nu „ambalajul” scenic sau gesturile sfidătoare aduc modernismul, ci o concepție inovatoare, ideile, mesajul, capacitatea de a revoluționa, de a re-povesti un subiect clasic cu mijloace tehnico-artistice neconvenționale, dar de mare forță în comunicare. Crearea de personaje cu caracter puternic creionat, sublinierea situațiilor dramatice, relații între eroi, aceste elemente se cer potențate altfel, pentru ca regia să fie convingătoare, credibilă, personală, cu propuneri scenico-dramatice coerente, puse în slujba mesajului muzicii și al libretului. Din păcate, locomotiva noului *Elixir* a fost deviată spre un drum închis chiar de la pornire, programată pe drumul modernismului. Regia se limitează la redistribuirea temporală a acțiunii și la introducerea unor obiecte la care nici Donizetti și nici măcar Jules Verne nu visau. Și ce a realizat cu asta? La ce i-au folosit? Cum a fost potențat mesajul ideatic? Ce are în plus, ca forță ideatică și ca atractivitate, ca veridicitate a trăirilor și ca știință regizorală noua producție? Răspunsul este, pentru mine, unul singur: nimic. A fost „vopsit gardul”, până la jumătate, în trei culori (nu, să nu vă gândiți la Tricolor): alb, negru și roșu (probabil culorile favorite ale directorului, dacă ne gândim la

cromatica din a sa scenografie a operei *Carmen* de Bizet). Pentru al doilea act s-au folosit în culori tari, țipătoare, agresive, amestecate de-a valma, ca și cum ori s-au terminat vopselele din prima parte ori nu mai era timp de făcut ordine și fiecare a pus ce culoare a găsit pe acasă. Odată prezentată paleta coloristică, modernitatea „regiei” cam ia sfârșit. Pentru că nu pot crede că acele panouri pictate, înalte și ușor oblice, plimbate de colo-colo, ar avea ceva de spus, în calitate de decoruri cerute de dramaturgie și folosite în beneficiul acesteia (scenografia este semnată de Adriana Urmuzescu – evident, pe linia impusă de realizatorul spectacolului).

Singura zonă în care se încearcă să se mai salveze câte ceva din eșecul conceptual este evoluția soliștilor. Din fericire, pe scenă se află o echipă foarte tânără, și în prim-planul solistic și în cor. Aceștia participă cu dăruire la actul interpretativ, chiar dacă nu sunt canalizați în mod consecvent spre o direcție concretă. Mai mult, marele plus vine și dinspre latura vocală, esențială pentru reușita unui spectacol precum capodopera donizettiană. I-am văzut duminică 27 mai pe Cristina Marta Sandu și pe Ionuț Hotea alcătuiind un cuplu valoros, cu o bună rezolvare a problematicii de belcanto și de virtuositate, cu voci plăcute și cu o atitudine proaspătă și relaxată; evident, cu un plus de simpatie din partea publicului pentru tenor, tipul de voce care atrage maxima adulație (mai ales dacă interpretul este foarte tânăr – abia în anul al treilea la Conservator – și foarte prezentabil). I-au secondat convingător Daniel Filipescu (Belcore), Vicențiu Țăranu (Dulcamara) și Cristina Eremia (Gianetta) – una dintre multele variante de distribuție care au fost antamate în pregătirea premierei. Și totuși, interpretarea muzicală ar fi putut fi încă mai bună, dacă nu ar mai fi rămas încă de rezolvat și unele imperfecțiuni în relația fosă-scenă – prea puțin imputabile, după părerea mea, dirijorului Ciprian Teodorașcu, care s-a străduit să fie precis și riguros în conducerea ansamblului.

Prin urmare, probabil că nu va trece prea mult timp și vom asista la o nouă refacere a *Elixirului*, poate, data viitoare, cu mai mult succes. Nu cred că banii cheltuiți pentru onorariile regizorului și luministului italian au adus ceva în plus față de oferta precedentelor montări, noua versiune supraviețuind doar datorită interpretelor, care merită laudați și care au fost apreciați cu adevărat de către public, prin aplauze generoase.

P.S. Am trăit (pe parcursul unor pagini de mare încărcătură emoțională și de transparență orchestrală, în *piano*) un moment incredibil, incompatibil cu o sală de spectacol dintr-o țară civilizată: un spectator a răspuns calm la telefonul care suna și a vorbit, nestingherit, cu voce tare, circa 2 minute, afectând concentrarea soliștilor și a dirijorului și distrugând momentul de vrajă care încerca să se instaureze pe scenă. Nimeni nu a intervenit, nimeni nu a făcut ordine... Ori poate acesta era tocmai elementul de maximă odernitate, prevăzut de regie?!?

Cvartetul nr. 5 „Sphères” de Dan Dediú – soluție temporară, până la definitivarea, în toamnă, a operei, în formulă completă. Și-a dat concursul și un grup coral bărbătesc, condus de Daniel Jinga.

Succesul a fost pe măsura strădaniilor și direct proporțional cu umorul și inovațiile muzicale, protagoniștii și compozitorul fiind frenetic aplaudați de un public cunoscător, alcătuit majoritar din profesori și studenți de la Conservator.

Pagină realizată de Mihai COSMA

Momâi și mumii

Festivalul „Săptămâna Muzicii Noi”, ajuns anul acesta la ediția cu numărul 22, a propus, în penultima zi, un eveniment mult așteptat: premiera operei *O scrisoare pierdută* a compozitorului Dan Dediú, dedicată, desigur, Anului Caragiale, care marchează centenarul trecerii în neființă a dramaturgului. Sala Studioului Experimental de Operă „Ludovic Spiess” a fost total neîncăpătoare pentru publicul extrem de numeros venit să vadă noua producție, în care cel mai titrat compozitor al momentului se asociază cu textul celei mai valoroase comedii românești, transformat în libret de către Ștefan Neagrău.

Din păcate, partitura finală încă nu a putut fi prezentată integral și nici cu joc scenic, așa că, deocamdată, ni s-a oferit un „promo”, sub incitantul titlu „Momâi și mumii”.

Am avut șansa de a asculta o propunere muzicală fermecătoare, circumscrișă tipologiei musicalului, plină de prospețime și de umor, cu ironii și zâmbete

perfect congruente cu briliantul text caragialesc. Muzica lui Dan Dediú te binedispune, te provoacă și reușește să nu intre în competiție cu celebritatea piesei de teatru, având capacitatea să comenteze cu haz momentele și să potențeze caracterele dramaturgiei. Ne-au întâmpinat (deocamdată la pian, baterie și acordeon) ritmuri și formule melodice de marș, de vals, latino, turco-orientale, folclorice, care ne-au introdus într-o lume surrealistă, perfect în ton cu profilul „Săptămânii Muzicii Noi 2012”.

Interesante și opțiunile vocale ale compozitorului, care i-a imaginat ca tenori pe Cațavencu și Trahanache, ca baritoni pe Tipătescu, Farfuridi, Brânzovenescu și Dandanache, rolul lui Zoe revenind unei soprane lirico-dramatice (convingător interpretată de Ruxandra Urdăreanu). De altfel, redarea muzicală a avut un rol important în succesul acestei serii, Șerban Vasile, Mihai Andrei Lazăr, Vasile Chișiu fiind capi de afiș din perspectiva implicării și construcției personajelor, chiar în condițiile cântului din fața pupitului.

Au completat „golurile” prin interludii instrumentale membrii cvartetului condus de Ladislau Csendes (Diana Moș, Marian Moveleanu și Mircea Marian), care au introdus între secvențele piesei pagini din

Rămas-bun, maestre!

Baritonul și dirijorul german Dietrich Fischer-Dieskau a fost unul dintre cei mai cunoscuți interpreți lirici ai secolului al XX-lea.

Născut pe 28 mai 1925 la Berlin, Dietrich Fischer-Dieskau a început să studieze muzica încă de mic copil. În timpul celui de al doilea Război Mondial a fost reținut doi în America, cu statutul de prizonier de război. În această perioadă a continuat să cânte lieduri la diferite evenimente, apărând în spectacole pentru trupele americane, așa cum au făcut numeroși artiști ai timpului – muzicieni, actori etc. În anul 1947 a revenit în Germania, începându-și cariera de artist liric. Curând, talentul și naturalețea cu care interpreta l-au catalogat ca fiind un fenomen, bucurându-se de un success răsunător.

Un an mai târziu a început colaborarea cu Städtische Oper Berlin, având debutul cu rolul Posa din *Don Carlo* de Verdi. A continuat să cânte alături de compania germană până în anul 1978 (când s-a retras de pe scenă).

A susținut numeroase turnee atât în Europa cât și în Statele Unite ale Americii, având recitaluri în cele mai

importante săli de concert.

Ca solist de operă cele mai numeroase și însemnate apariții le-a avut la Opera din Berlin și la Opera de

pentru muzica contemporană, baritonul interpretând lucrări de Benjamin Britten, Samuel Barber, Hans Werner Henze, Witold Lutosławski etc.

Dietrich Fischer-Dieskau

Stat din Munchen. De asemenea, a avut colaborări cu teatrele lirice din Viena, Londra, Hamburg, Tokyo, Edinburgh, Cincinnati, Minnesota etc.

A realizat sute de înregistrări audio și video cu prestigioase case de discuri, oferind iubitorilor discuri cu cele mai frumoase lieduri, arii, fragmente de operă și opere integrale.

Dietrich Fischer Dieskau este recunoscut și datorită înclinației sale

Dieskau s-a retras de pe scenă în anul 1978, nu înainte de a realiza o ultimă înregistrare cu o operă contemporană, *Lear*, compusă de Aribert Reimann. Până la vârsta de 67 de ani a continuat să susțină recitaluri de lieduri, după 1992 dedicându-se în totalitate dirijatului și susținerii de cursuri și masterclass-uri.

Baritonul Dietrich Fischer-Dieskau a iubit arta în toate aspectele sale, depășind astfel granițele domeniului muzical, îndreptându-și atenția și talentul spre alte ramuri precum pictura și literatura, în timpul liber.

Dietrich Fischer Dieskau a murit pe 18 mai 2012, la vârsta de 86 de ani.

A plecat cea mai bună Cio-Cio-San

De curând scena lirică a mai pierdut o voce de excepție, Maria Bieșu, cea care în 1967 primise titlul de "cea mai bună Cio-Cio-San" din lume.

Născută în Republica Moldova pe 3 august 1935, Maria Bieșu provine dintr-o familie de oameni simpli, care nu aveau niciun fel de legătură cu arta ori muzica. Deși nu a beneficiat de o pregătire de specialitate (și-a început cariera cântând muzică populară), Maria Bieșu a reușit să intre la Conservatorul de Stat, unde a studiat canto cu Paulina Botezat și Suzana Zarifian.

În 1962 începe o colaborare cu Opera din Chișinău, având debutul pe 28 aprilie, în rolul din *Tosca* de Puccini. Spectacolul s-a bucurat de un success răsunător, talentul Mariei Bieșu fiind recunoscut atât de spectatori cât și de critici, muzicologi, interpreți etc.

În următorii ani a început colaborarea cu cele mai renumite scene lirice ale Europei, în spectacole precum

Maria Bieșu

Tosca, Madama Butterfly, Aida ori *Trubadurul*.

La numai cinci ani de la debut, Maria Bieșu câștigă *Concursul Internațional Miura Tomaki* de la Tokio (Japonia) devenind recunoscută pe scena mondială. De asemenea a câștigat numeroase premii la concursuri de interpretare vocală din întreaga lume.

Maria Bieșu a colaborat cu mari personalități ale scenei lirice, cu regizori precum Eugen Platon ori E. Constantinov, dirijori renumiți (B. Haikin, L. Hudolei, I. Alterman, L. Gavrilov, A. Mocialov...).

Soprana Maria Bieșu a urcat pe scenele teatrelor de operă din Paris, Sydney, Tokio, Varșovia, Milano, Helsinki, Leningrad, Moscova, Chișinău etc. A susținut numeroase turnee în orașe europene dar și peste ocean, în Japonia, Australia, Cuba ori Israel.

Printre personajele căroră Maria Bieșu le-a dat viață amintim Floria Tosca (Puccini), Tatiana (Evgheni Oneghin - Ceaikovski), Cio-Cio-San (*Madama Butterfly* - Puccini), Liza (*Dama de pică* - Ceaikovski), Aida (Verdi), Desdemona (*Otello* - Verdi), Leonora (*Trubadurul* - Verdi), Nedda (*Paiațe* - Leoncavallo), Mimi (*Boema* - Puccini), Turandot (Puccini), Santuzza (*Cavalleria rusticana* - Mascagni), Leonora (*Forța destinului* - Verdi), Elisabeta (*Don Carlos* - Verdi), Amelia (*Bal mascat* - Verdi), Abigail (*Nabucco* - Verdi) etc.

În afară de aceste roluri memorabile, Maria Bieșu a înregistrat numeroase discuri cu cele mai frumoase lucrări vocale ori arii celebre din opere.

Maria Bieșu a murit pe 16 mai 2012, fiind bolnavă de cancer de mai mulți ani. Vocea sa clară, naturalețea și eleganța interpretării, tehnica sa vocală vor rămâne în istoria vieții muzicale lirice.

Festivalul Operelor Naționale

La început de mai, la Cluj-Napoca, se află în plină desfășurare un proiect pe care mulți l-au socotit utopic, irealizabil în România de azi. Căci a aduce în turneu nu o trupă lirico-teatrală, ci **toate trupele** Operelor Naționale, pare într-adevăr un vis irealizabil, datorită costurilor, a problemelor de logistică, a dificultăților de adaptare a producțiilor la spațiul scenic specific teatrului clujean etc. Tocmai de aceea, o asemenea idee nu a putut fi niciodată pusă în practică după 1989. Din păcate, anii democrației au arătat că nu mai există deschidere și susținere la nivelul forurilor decizionale pentru asemenea evenimente care, în anii comunismului, funcționau lejer, sub genericul "Cântarea României". Din fericire, Rareș Trifan, managerul Operei Române din Cluj, a dorit să încerce imposibilul și să arate că prin sânguință, încăpățănare, know-how, ambiție și mai ales enorm de multe eforturi, se poate. Mai ales că, evident, marele câștig al unui Festival al Operelor Naționale, desfășurat prin găzduirea trupelor oaspete în teatrul clujean, este al publicului, care are șansa de a vedea, înălțate în calendar, cele mai bune spectacolele ale Operelor din București, Cluj-Napoca, Iași și Timișoara.

Într-adevăr, seara inaugurală a umplut sala Operei Române cu ocazia reprezentării operei *Aida* de Verdi de către instituția-gazdă, care a celebrat, astfel, împlinirea a 93 de ani de activitate, clujenii mândrindu-se cu cea mai veche Operă națională din țară.

Tocmai pentru a marca istoria spectaculoasă a instituției, în deschiderea Festivalului a fost lansată și "Cartea de Onoare a Operei", impozantul volum **Opera Română din Cluj**, semnat de academicianul Octavian Lazăr Cosma, care a finalizat acum și cel de-al doilea volum al "hronicului" Operei, publicat de Editura Charmides.

Marius Vlad Budoiu în "Aida"

Tot cu *Aida* se inaugura Opera Română în 1919, prin eforturile primului ei director, Constantin Pavel, tenor și regizor. Spectacolul de acum păstrează principiile unei montări clasice, tradiționale, sprijinită pe imagini scenice pline de măreție și pe vocile solistice ale lui Marius Budoiu (Radames), Sorina Munteanu (*Aida*), Oleg Ionescu (Amonasro) și Andrada Ioana Roșu (Amneris). La pupitrul

orchestrei parcă prea firave pentru amploarea cerută de această partitură s-a aflat fostul director și prim-dirijor al Operei, Petre Sbârcea, astăzi octogenar.

Programul Festivalului este în continuare dens, variat și categoric interesant, captivant chiar. Producția Operei Regale londoneze "Covent Garden" o aduce pe ecranul unei transmisiuni HD pe Angela Gheorghiu, împreună cu Jonas Kaufmann și Bryn Terfel, în minunata producție cu *Tosca* de

Doina Modola, Adrian Pop, Rareș Trifan, Gabriel Țarmure, Octavian-Lazăr Cosma
(Foto: Nicu Cherciu)

Puccini dirijată de Antonio Pappano și montată, într-o viziune personală și pe-alocuri provocatoare, de Jonathan Kent.

Afișul este completat cu *Adriana Lecouvreur* oferită de Opera Națională Română din Timișoara (singura instituție lirică din țară care are în repertoriu capodopera compozitorului Francesco Cilea), *Evgheni Oneghin* de Ceaikovski în regia lui Ion Caramitru (producție a Operei Naționale București), *Elixirul dragostei* de Donizetti propus de Opera Maghiară din

Cluj-Napoca (invitat cu statut special), spectacolul de teatru-dans *Bal și Don Giovanni* de Mozart, ambele în regia lui Beatrice Rancea (producții ale Operei Naționale din Iași) și *Nabucco*'12, montarea-șoc a capodoperei verdiene realizată de regizorul Alexander Hausvater la Opera clujeană, producție care candidează la titlul de Spectacolul Anului, prin originalitate, idei și forța mesajului.

Nu lipsesc și evenimente adiacente cum ar fi un spectacol în aer liber, cu pagini de mare popularitate din opere, un simpozion, colocvii cu realizatorii, expoziție de fotografii de teatru etc.

Festivalul Operelor Naționale a pornit cu dreptul și va deveni, se pare, un eveniment tradițional, pe care clujenii promit să-l organizeze în fiecare primăvară, mereu cu cele mai bune spectacole românești, grupate pe prima scenă de operă a țării, prin eforturile directorului Rareș Trifan. Primăria Clujului, susținătoare a proiectului, speră ca și în acest fel să atragă atenția asupra anvergurii și calității ofertei culturale a orașului, care candidează la titlul de Capitală Europeană a Culturii. Le dorim succes!

Mihai COSMA

„NABUCCO” DE... HAUSVATER

Dacă Festivalul Operelor Naționale desfășurat la Cluj a debutat cu **Aida**, întâmplător sau nu a propus, în final, o altă operă verdiană, închinând cumva „cerul” cu **Nabucco 12** (**Nabucodonosor**) „un spectacol de Alexander Hausvater”, „muzica de Giuseppe Verdi” (decoruri Dobre-Kothay Judit, costume Viorica Petrovici). O producție mult discutată și controversată încă de la premiera din iarnă, când a „beneficiar” însă de o conjunctură socio-politică extrem de favorabilă unui impact puternic, speculat din plin de mass-media. Și cum... „nimic nu e nou sub soare”, mi-am amintit că și prima montare clujeană, semnată în 1986 de regiulor Viorel Gomboșiu, a adus, ca și acum, imagini (proiectate pe fundal) din perioada holocaustului, a hitlerismului, cu atrocitățile bineștiute trăite de „poporul evreu” la suferințele căruia se referă și libretul operii.

Transferată (de asemenea) în perioada celui de al doilea război mondial, acțiunea aduce pe scenă și soldați cu mitraliere (și Abigaille poartă o asemenea armă) și evrei închiși în cuști sau duși la „camera de gazare” (moment care determină apariția unor actori aparent complet dezbrăcați, purtând însă, măcar parțial, costume mulate, de culoarea pielii) și (din nou) proiectarea pe fundal a unor portrete de evrei probabil victime ale masacrului (dar de ce revin ciudat doar câteva figuri, când de fapt există mii de asemenea fotografii?!), imagini din „trenurile morții” sau din lagăre. Și, peste toate acestea, jocuri de proiecții realizate pe computer, amintind fără voie de „caleidoscopul” copilăriei noastre (cam la fel cu cele utilizate în **Trubadurul** bucureștean, regizat de același Hausvater). Rezultă astfel o aglomerare permanentă în scenă, dublată de aceste imagini care încarcă excesiv, obosindu-i pe cei care, la operă, ar mai trebui să asculte și muzica... Surprinzător, apar și inadvertențe sau stângăcii în menținerea unitară a concepției „întregului”, pentru că, spre exemplu, coroana aurită pe care și-o dispută eroii principali este cu totul deplasată în context. Iar dacă fiecare parte a spectacolului este precedată de imaginea rugăciunii din sinagogă (susținută de „sonorul” înregistrat, decupat din realitate), amprentă menținută pe tot parcursul operii, după ultimul acord orchestral revin în scenă toți interpreții, cântând, de această dată în limba română, „corul sclavilor”, în timp ce în sală un actor flutură un enorm steag... tricolor românesc, iar alții aruncă „fluturași” pe care este tipărit textul cu tentă clară de îndemn la eliberare, la revoltă sau la... resemnare

evoluat corect, s-au străduit și chiar au reușit să contureze personajele așa cum le-a gândit regizorul, rezolvând și complicata folosire a trapelor (care au dat și ceva emoții... tehnice) și a tuturor elementelor solicitante, într-o perpetuă agitație scenică, dorind să dea relief, fiecare „după posibilități”, dificultăților arii, duete și ansambluri, cu glasuri mai mult sau mai puțin calitative, demn de subliniat fiind faptul că, în afara sopranei Madeleine Pascu, invitată de la Opera bucureșteană pentru rolul Abigaille, întreaga distribuție este alcătuită din soliști clujeni. Astfel, Fulop Martin a fost... Nabucodonosor (deși, repet, Verdi l-a notat doar Nabucco), Sorin Lupu a devenit Ismaele, Călin Cozma a „preluat” rolul Zaccaria (deși „fluturașul”-program îl menționează pe craioveanul Sorin

Scenă din „Adriana Lecouvreur”

Drăniceanu, dar care s-a îmbolnăvit), Cristian Hodrea remarcându-se în Marele Sacerdot (notat ca slujindu-l pe „zeul Bel”, deși de fapt este vorba despre Baal...), deosebit de bine cântând Iulia Merca, o expresivă și sensibilă Fenena, Florin Pop și Daniela Mureșan-Chișbora completând o distribuție echilibrată, fără a depăși nivelul onestității. Dar corul (pregătit de Cornelii Felecan) a sunat bine, iar orchestra a convins că este foarte bună, la pupitrul aflându-se Adrian Morar, sigur și eficient, coordonând cu rigoare relația fosă-scenă, ușoarele dezechilibre rezolvându-se discret, sonoritatea de ansamblu având și strălucire și expresivitate, publicul răsplătind cu îndelungi aplauze o producție primită de mulți cu rezervă (nu doar referitor la montare).

Culmea este că la premiera din ianuarie întreaga presă a fost în admirație datorită acelui moment „din stradă” foarte potrivit, pentru ca acum, fără a marca evenimentul festivalier (despre care nu s-a spus niciun cuvânt, măcar la TVRCultural), să fie „șocată” de nuditatea unor apariții episodice; culmea ironiei, nu au deranjat când erau complet dezbrăcați, ci abia când aveau acele maiouri ce dădeau impresia trupului gol! Doar atât a interesat, pentru că... avea „sămânță de scandal” – păcat.

Un final de festival care, pe lângă reușita organizatorică (într-un demers aș spune temerar într-o perioadă de austeritate), a propus o diversitate repertorială atractivă, producțiile alese de Operele Naționale fiind, probabil, cele mai reprezentative pentru fiecare în parte. Un „serial” ce a cuprins și o întâlnire cu managerii teatrelor implicate, dar și cu Ion Caramitru (vorbind despre devenirea sa ca actor și regizor, despre modul în care concepe regia de operă, cu raportare și la **Evgheni Oneghin** pus în scenă la Belfast, cu ani în urmă, iar recent la ONB, considerând că partitura muzicală

este suverană și că personajele trebuie să respecte concepția creatorului), precum și un simpozion care, moderat de prof.univ.dr. Doina Modola, a alăturat comunicări sub genericul „Teatralitatea operii”.

Un „serial” care a început foarte bine și care sper că va continua și în anii ce vor urma, așa cum, de altfel, a promis și directorul Operei Române, Rareș Trifan, cel care merită felicitările tuturor celor care au avut prilejul să asiste la prima ediție a Festivalul Operelor Naționale.

Anca FLOREA

Scenă de ansamblu din „Nabucco12”

(„suferința să știm a-ndura”), totul dublat de proiecții decupate din elemente specifice „plaiului mioritic”, amestecate cu fabrici sau cartiere moderne (amintind de „Cântarea României” de altădată) și, culmea, cu... biserici ortodoxe! Un amalgam care evident rupe cursivitatea celor 3 ore cu pregnanță iudaică, intenția vădită fiind translaarea în epocă și îndemnul la eliberare (de ce, de cine?...) pe plan local („amintind de-a mea țară pierdută/Și de vremi ce demult ne zâmbeau”). Sincer, mi s-a părut o „lipire” forțată, chiar dacă, așa cum aminteam, întâmplător se potrivea perfect stării de spirit „din stradă” în zilele premiei.

Cât privește latura strict muzicală și interpretativă, soliștii au

La mulți ani, Irina Odăgescu - Țuțuianu!

Mariana POPESCU

Irina Odăgescu-Țuțuianu este un nume cu o rezonanță specială în muzica românească contemporană. Formată la școala unor mari maeștri ai muzicii românești, compozitoarea s-a impus în mai toate genurile muzicii, înafară de operă. S-a născut în București, la data de 23 mai 1937, într-o familie de intelectuali care au avut mult de suferit din partea regimului comunist. Primele contacte cu muzica le-a avut la vârsta de 8 ani, când a început studiul pianului cu Miron Șoarec, continuând cu Marie Rose Mastero și cu renumita profesoară căreia i se spunea simplu – Doamna Năsturel, discipolă a Floricăi Musicescu.

Pasiunea pentru muzică a determinat-o să urmeze Conservatorul din București – secția Compoziție, unde a avut ca profesori, mari maeștri ai muzicii românești: Ioan D. Chiorescu, Paul Constantinescu și Alexandru Pașcanu, Zeno Vancea și Myriam Marbé, Tudor Ciortea, Alfred Mendelssohn și Tiberiu Olah, Anatol Vieru, Vinicius Grefiens, Zeno Vancea, Emilia Comișel, Eugenia Ionescu. Impresionat de talentul și tenacitatea discipolei sale, marele compozitor și pedagog Mihail Jora i-a oferit ore particulare gratuite, după absolvirea Conservatorului.

Între anii 1972 și 1976, a urmat studii de specializare la Darmstadt, cu renumiții compozitori Lighetti și Stockhausen și cursuri de perfecționare la Weimar în 1969, 1970, 1971, 1972. Irina Odăgescu a participat la cursuri și concerte cu lucrări personale, în Polonia, Ungaria, Germania, U.R.S.S., Bulgaria, Israel, Spania, Franța, SUA – Alaska, Danemarca, Anglia, Peru, Olanda, Austria, Grecia și Italia. A susținut conferințe despre compozitorii români ai sec. al XX-lea, la Universitatea din Pau – Franța (1992) și despre femeile compozitoare din România, la Universitatea din Faibanks – Alaska (1993).

Irina Odăgescu-Țuțuianu a desfășurat o activitate remarcabilă în calitatea de profesor universitar doctor la Universitatea de Muzică din București – la catedra de Citire de partituri, fiind membră în numeroase comisii de doctorat.

Ca Secretar al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, la Secția de Muzică Corală (funcție pe care a deținut-o din 1990 până în anul 2010), Irina Odăgescu a desfășurat o prodigioasă activitate de stimulare a creației corale și a artei interpretative corale românești.

În perioada în care a deținut funcția de Vicepreședinte al Asociației Naționale Corale din România (între 1990 – 1998) a adus o contribuție importantă la promovarea muzicii corale, prin organizarea celor patru ediții ale Concursului Național de Creație Corală.

De-a lungul activității sale, a primit numeroase premii și distincții: Premiul Uniunii Compozitorilor (în 1978, 1979, 1981, 1986, 1988, 2001 și 2004), Premiul Academiei (2003), Medalia de Argint la Ibagué – Columbia (1981), Medalia Concursului „Viotti” – Valsesia, de la Vercelli – Italia (1982), Premiul de creație IGNM din Graz – Austria (1982), Ordinul și medalia „Meritul Cultural în grad de cavalier” acordat de Președinția României în 2004. Lucrările sale au fost interpretate în numeroase țări din Europa, America, Asia. În 2009, a primit titlul academic de Doctor Honoris Causa al Universității din Pitești.

Întreaga sa creație se definește printr-un limbaj muzical original, cristalizat din sinteza elementelor preluate din tradiția muzicală românească, cu elemente ale muzicii universale contemporane. Creația sa se bazează pe o melodică de o mare diversitate, care-și trage seva din filonul folclorului românesc.

Muzica corală ocupă un loc important în creația sa, începând de la miniaturile corale, până la cultivarea unor forme ample, de tipul poemului coral. Numeroase miniaturi corale își trag seva din cântecul de nuntă maramureșean, compozitoarea apelând la această sursă de mare autenticitate cu o varietate și vigurozitate ritmico – melodică de neconfundat: *Cântecul miresei*, *Ochi de flori*, *Râmas bun mamă și tată*. Pe măsura maturizării sale muzicale, Irina Odăgescu realizează lucrări corale ample. Poemul coral „*Oglindire*” (1970), pe versurile poetei Mariana Dumitrescu, s-a bucurat de un mare succes la Bologna – Italia, Istanbul – Turcia și

la București, în interpretarea impresionantă a corului „Madrigal” dirijat de Marin Constantin.

„*La românească*” (1984) este o emoționantă lucrare corală pe versuri de Nicușor Constantinescu, realizată în două variante: pentru cor mixt cu acompaniament de pian și pentru cor de femei cu acompaniament de pian. Poemul coral „*La ivit de zor*” (1985) emoționează prin frenezia ritmică plină de vigoare, îmbinată cu melodică deosebit de expresivă. „*Tatăl nostru*”, în varianta de maturitate a compozitoarei, compus în anul 1996, este o lucrare corală tulburătoare, prin modalitatea de tratare armonică de tip monumental, care sugerează intensitatea trăirii sentimentului religios, *Tatăl nostru* a fost interpretat de corul Societății Române de Radio dirijat de Dan Mihai Goia. Amplul poem „*Rugul pâinii*” (1977) conceput pentru cor, recitator, ansamblu de percuție, este expresia elocventă a preocupărilor compozitoarei de a găsi forma sonoră cea mai sugestivă pentru exprimarea cuvântului. Irina Odăgescu este adepta mijloacelor moderne de exprimare, apelând la inventivitatea și spontaneitatea corului, devenit la solicitarea compozitorului – partener în actul de creație. În multe dintre lucrările sale corale, Irina Odăgescu folosește percuția, ca acompaniament: „*De doi*” pentru cor mixt pe 12 voci și „*Rădăcini străbune*” – poem pentru cor mixt. Poemul coral mixt „*Pacea lumii*”, compus la solicitarea dirijorului Marin Constantin, a fost interpretat în primă audiere absolută, în anul 1985, la Berlin, la aniversarea atestării documentare a Berlinului.

Se poate spune că Irina Odăgescu a adus un suflu de prospețime în muzica corală românească, îmbinând tonalul cu modalul, armonia cu polifonia, apelând la heterofonie, realizând pe plan ritmic momente surprinzătoare prin folosirea măsurilor compuse eterogene, a măsurilor alternative, a scriiturii fără măsură.

Între lucrările vocal-simfonice, se înscriu cantata „*Tinerete*” pe versuri de Mihai Duțescu (1963), cantata „*Zi de lumină*” pentru cor mixt și orchestră pe versuri de Mihai Negulescu (1976) și oratoriul „*Chemarea pământului*” pentru cor mixt, recitator și orchestră (1985), pe versuri de Ion Crânguleanu.

Creația simfonică este reprezentată prin lucrările: „*Mișcare simfonică*”, „*Passacaglia*”, „*Piscuri*”, „*Improvizații dramatice*”.

Irina Odăgescu acordă de asemenea, o importanță deosebită lucrărilor coregrafice: „*Cântec înalt*”, „*Bătălia cu facile*” (inspirată din tabloul cu același nume al pictorului Teodor Aman).

Poemul pentru orchestră de coarde și recitator „*Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte*” inspirat de basmul lui Petre Ispirescu, a fost interpretat la Londra de către „London Schubert Players” în data de 10 decembrie 2005, în prezența compozitoarei, în cadrul primului „Festival de Muzică Românească” organizat la inițiativa Andrei Anastasescu – președinta Fundației „Silvestri”.

Teza sa de doctorat susținută la Universitatea de Muzică din București în 2003, a avut ca obiect alături de lucrarea muzicologică, crearea simfoniei corale pentru cor, percuție și recitator, intitulată „*Timpul pământului*”, pe versurile poetului „pătimirii noastre” – Octavian Goga.

Pintre ultimele lucrări compuse se înscriu: *Echilibrul suprem*, o creație corală compusă pe versurile Irinei Odăgescu – *Balanța*, lucrarea debutând cu recitarea *Epistolei lui Pavel către corinteni*; *Continuum Y*, pentru voce fără text și cvartet de coarde, pian care a fost interpretată în primă audiere la Paris, în 21 octombrie 2011, la Teatrul Bizantin, (la pian – Anda Anastasescu); *Continuum Y*, pentru voce pian și orchestră de coarde, a fost interpretată la Târgoviște, în 23 aprilie 2012, dirijor Horia Șurianu, voce – Bianca Manoleanu, pian – Remus Manoleanu.

Pentru Irina Odăgescu muzica înseamnă însăși viața. Și ce poate fi mai frumos decât definirea muzicii, de către compozitoare, ca fiind „liantul inefabil și etern al sufletelor”.

Încercarea de a defini creația – ne dezvăluie sensibilitatea unui creator angajat în permanență în căutarea unor noi modalități de exprimare:

„Ce ar mai putea însemna creația? Rugăciune în acceptul mistic? Iubire și extaz în sensul laic? Ambele posibile?”

Irina Odăgescu, copleșită prin „charisma sa”, prin modestia caracteristică oamenilor de valoare, prin capacitatea rar întâlnită de a stimula prietenia – ca modalitate ideală de comunicare interumană. La împlinirea vârstei de 75 de ani, nu ne rămâne decât să-i urăm un călduros: La mulți ani!

GEORGE BALINT SAU MURMURUL COPACULUI

Olguța LUPU

De curând, a apărut la Editura Muzicală un al doilea CD de autor al compozitorului George Balint, cuprinzând lucrări camerale și intitulat *Un singur copac și atâtea păsări!*

Despre muzica lui George Balint s-ar putea spune multe. Aș putea vorbi, de pildă, despre scriitura sa complexă și totuși transparentă, în care poți savura fiecare detaliu, într-o manieră care-mi amintește de Enescu. Sau despre legătura sa profundă și subtilă cu ethosul folcloric; un folclor esențializat, în care nu mai detectăm neapărat anumite structuri sonore sau ritmice, ci mai degrabă o tușă de culoare, devenită parte intrinsecă a limbajului său. Aș mai putea vorbi despre inspirația și sugestivitatea sa timbrală, despre inventivitatea sa inepuizabilă, descoperind mereu mijloace de a te surprinde. Ori despre meșteșugul cu care sunt construite creațiile sale, despre logica și coeziunea care alcătuiesc armătura de rezistență a alcătuirilor sonore. Sau despre arcurile măiestrite a tensiunilor, care se încleștează uneori în climaxuri ce-ți taie răsuflarea. Ori despre modul în care, cu maximă economie, George Balint nu înghesuie vorbele muzicale, ci le alege cu multă grijă, reținând doar strictul necesar pentru a face sufletul să vorbească.

Dar, spunând toate acestea, am senzația că trec pe lângă esențial. Pentru că muzica sa este toate acestea și mult mai mult decât atât. Mai întâi, ca orice lucru important, întâlnirea cu muzica lui George Balint nu se poate petrece oricum. Trebuie să gonești roiul de îngrijorări mărunte și de preocupări tehnic-devoratoare. Să te pregătești minimal, făcând puțină ordine în gălăgia din sufletul tău. Pentru a recepta cum se cuvine muzica lui George, ai nevoie să te învelești cu un strat de liniște, un strat despărțitor care să te protejeze de tumultul imanenței, în care prea adesea ne cantonăm existența. Este aproape un ritual, pe care de bună seamă l-au săvârșit și minunații talmăcitori ai acestei muzici, prieteni fără de care spusele lui George ar fi rămas doar slove muzicale pe hârtie:

oboistul Mihai Zamfir, violista Cornelia Petroiu, pianistul Mihai Măniceanu, Trio-ul Katharsis din Timișoara (alcătuit din clarinetistul Dan Florin Cătănă, fagotistul Cosmin Bălean și pianista Andreea Csibi), ansamblul Devotio Moderna (condus de Carmen Cărneci, aici într-o ipostază inedită, compusă din flautiști Oana Leonte, Denisa Ifrim, Cătălin Oprețoiu), ansamblul Aperto (Dan Avramovici, Ladislau Csendes, Dolores Chelariu), trombonistul Barrie Webb și ansamblul Traiect (fondat de Sorin Lerescu și condus, de această dată, chiar de compozitor), ansamblul slovac MD7 (dirijat de Steven Loy), percuționistul Alexandru Matei și ansamblul Clarino, condus de Emil Vișenescu. Cu o mențiune specială pentru colajul artistic (Bogdan Teodorescu) și grafică (Camelia Costin), ce sugerează parcursul unei deveniri: un drum fără sfârșit, în care există totuși undeva, departe, un reper luminos ce dă întregului sens.

Abia după ce te instalezi în interiorul acestei rame de liniște începi să asculți cu adevărat. La început, ai impresia că

autorul vorbește cu sine însuși, într-un monolog interior desfășurat în deplină sinceritate, având deschise porțile transcendenței, amintind de *Solilocviile* augustine. Apoi, îți dai seama că *ție* îți vorbește. Și, în cele din urmă, realizezi că de fapt, datorită muzicii sale, reușești să comunici cu propriul Sine. George Balint reușește o vrajă: cea a desferecării straturilor profunde și eterne ale Ființei fiecăruia dintre noi. Muzica sa are puterea magică de a ne opri din mersul vitejesc cu ochelari de cal. Asemenea formulei "Sesam, deschide-te", George Balint descurie porțile propriilor noastre camere secrete, obligându-ne să le scrutăm și să ne reconsiderăm. E o privire în interiorul Ființei, prin fereastra vieții. E o muzică ce pune întrebări, dar nu întotdeauna oferă și răspunsuri. Deși adesea teleologic, discursul lui George Balint nu afirmă adevăruri cu sentențiozitate. Doar le sugerează, prin puterea metaforei, cu discreție și tact, lăsându-ne pe noi să le descoperim.

Pe parcursul audiției, conștientizezi cu claritate că *nu mai ești* cel de la începutul ei; ești parcă mai mirat de minunățiile și de tainele vieții, mai indiferent la zgomotul inutil al cotidianului, mai deschis către tot ceea ce înseamnă spirit, metafizic, transcendent. Pornind *în faptul unei stări*, rememorând momente *Dintr-o baladă*, surprinzând metamorfoza trecerii aerului prin tuburi de flaut (*Triflaut*), fotografiind instantanee ale curgerii perpetue (*Rhoe*), toată această transformare în interiorul ascultătorului se întâmplă treptat, pe nesimțite. Căci muzica lui George nu agresează niciodată, nu te ia de guler, nu e invazivă; e blândă, e înțeleaptă; îți lasă loc și ție, "ascultătorul", îți îngăduie acel spațiu vital care-ți permite "să fii", să te simți "tu însuși" și, apoi, să intri în conversație cu "tine însuși". În muzica sa există acele teritorii tihnite, de care gândul are nevoie pentru a se înfiripa, a se contura, a se construi și, în cele din urmă, pentru a ne zidi.

George crede cu strășnicie în puterea muzicii și asta se simte în fiecare lucrare a sa. Dacă ar fi să încerc să îngheț într-un singur cuvânt universul muzicii sale, m-aș opri la cuvântul "poeticitate", pentru că zugrăvește cel mai bine autorul și muzica sa, deopotrivă. George caută *starea de cântec* și, găsind-o, ne-o dăruiește. E o plăcere aproape palpabilă a comunicării băsmite. E o transfuzie în timp real, nu de sânge, ci de armonie, de stare de bine. Transferul stării de cântec se face prin realizarea unei congruențe între înălțăturile Ființei și vibrațiile ei înțelesurile aparent exterioare ei. Pentru a accede la starea de cântec, drumul e câteodată abrupt și accidentat, alteori e mai lin, pretinzând de la noi focalizarea sau *"Zoom in-ul pe o stare de liniște"* (cum spune compozitorul). Dar, mai lesne sau mai anevoie, asemenea lui *"Bontrom, sunetul furat"* - care încearcă să devină cântec pentru a

se elibera din strânsoarea unei pânii -, fiecare dintre noi ar trebui să devină cântec pentru a se elibera din închisoarea vieții, cu meschinăriile și urâteniile ei. Iar muzica lui George Balint este vehiculul devenirii noastre întru cântec, căci prin ea putem plâsmui, așa cum ne sugerează autorul, "fantastice contururi de aripi în zbor și nebănuite închipuiri

ale tărilor cerești".

Desigur, ar mai fi multe de spus despre compozitor și despre muzica sa. Esențial însă ar fi, poate, să ne străduim mai mult să rămânem, precum păsările din piesa alegorică ce dă titlul acestui minunat album (*"Un singur copac și atâtea păsări!"*), sub vraja celor depănate în muzica sa și să nu lăsăm furtunile de afară să neantizeze, nici măcar să surdineze cântecul din noi. Și, ori de câte ori simțim că ne clătinăm, că izvoarele cântecului nostru interior seacă, putem asculta murmurul copacului sau, altfel spus, muzica lui George Balint.

Dorințe împlinite

Janina BĂDICU

Un premiu important se înscrie mereu cu succes în almanahul dorințelor împlinite ale oricărui artist și poate reprezenta, în cele mai multe cazuri, un moment de vârf, atins cu muncă, devotament și iscusință interpretativă. Toate acestea, adunate la un loc de spiritul competițional sunt resimțite la cote maxime pe scena, unde, alături de ceilalți competitori, actul artistic acumulează veleități spirituale și emoționale mult mai profunde. În plină activitate concertistică, încununată anul acesta de frumoasa aniversare a 40 de ani de existență, Corul de Cameră „Preludiu” al Centrului Național de Artă „Tinerimea Română”, formație etalon pentru universul coral autohton și internațional, a reușit să marcheze în bogata sa activitate artistică un succes răsunător prin experiența unică de a se afla în postura câștigării premiului I la ediția a 31-a a Festivalul Internațional de Muzică Ortodoxă „Hajnówka”, desfășurat luna trecută în Polonia, la Białystok.

Elegant dirijat de Voicu Enăchescu, binecunoscutul ansamblu

tradiție frumoasă și se bucură anual de participarea unor ansambluri vocale europene la cele patru categorii din concurs - coruri de amatori, coruri de copii, coruri parohiale și coruri profesionale. În urma unei invitații din partea organizatorilor, dar și sub insistențele acestora, între 15 - 19 mai România a punctat decisiv prin prezența inspirată a Corul de Cameră „Preludiu”. La ediția din acest an a competiției dedicate muzicii ortodoxe, am avut surpriza să constat că nivelul artistic al manifestării este foarte ridicat, iar formațiile participante sunt destul de numeroase. Polonia a întrucipat pentru cinci zile o gazdă prietenoasă pentru coriști din Estonia, Letonia, Lituania, Belarus, Bosnia-Herțegovina sau Republica Moldova. Și cum un succes se construiește în timp, devine fără îndoială motivantă aprecierea la adevărata ei valoare a muncii unui artist, iar satisfacția este și mai mare când, în cazul de față, reușita se plasează pe treapta cea mai înaltă într-o

l într-o competiție în care buna calitate a actului interpretativ a strălucit. Programul, care nu a depășit 25 de minute, a debutat cu două cântări bizantine, o lucrare rusească și apoi a șerpuit prin acustica Filarmonicii Podlaska din Białystok cu o lucrare contemporană - *Axion* - de Dan Dediu. Finalul i-a revenit unei lucrări care, de altfel, se pare că a lăsat o impresie foarte bună. Este vorba despre *Wospojtje Gospodiewi pieśń nowu*, o piesă scrisă

Voicu Enăchescu

pentru opt voci de către compozitorul polonez Romuald Twardowski. Lucrarea a fost primită cu două săptămâni înainte de festival, de la organizatori, care au solicitat în mod special ca piesa să fie inclusă în programul Corului „Preludiu”. La sfârșit a pluit mulțumirea că valoarea pieselor nu a lăsat nici o îndoială în confirmarea clasei mondiale a interpreților.

După ce a ascultat 22 de coruri din 12 țări, juriul a oficializat ceremonia de premiere în ultima zi a festivalului. Evenimentul, devenit deja o tradiție frumoasă care venerează muzica ortodoxă, a acumulat cu fiecare ediție noi experiențe interpretative și deopotrivă sociale și spirituale. Decernarea premiilor a reprezentat pentru formațiile prezente punctul culminant al întregii manifestări muzicale. La finalul acestuia, Corul de Cameră „Preludiu” s-a dovedit a se afla printre marii câștigători. Primul loc dovedește faptul că în acest an, fără îndoială, Festivalul Internațional de Muzică Ortodoxă „Hajnówka 2012”, în Białystok, se înscrie cu silabe de aur în paginile culturii poloneze, românești și internaționale, iar Corul de Cameră „Preludiu”, împreună cu Voicu Enăchescu dovedește, din nou, că scrie o istorie muzicală de remarcă, neîncetat, de 40 de ani de zile. Festivalurile, competițiile internaționale sunt o adevărată platformă pentru o înțelegere perfectă între oameni de religii, culturi și naționalități diferite, un adevărat forum de Est și de Vest.

coral, denumit adesea un *Stradivarius* al artei corale românești, a cucerit în 19 mai inimile publicului polonez, dar mai cu seamă pe cele ale juriului de specialitate, prezidat de compozitorul Romuald Twardowski și a reușit, prin prezentarea bine pusă la punct a unui repertoriu exclusiv religios, să obțină cea mai înaltă poziție la categoria „coruri profesionale”, aflându-se la concurență cu ansambluri din Rusia, Georgia, Ucraina și Israel.

Festivalul de la Białystok are o

mare masă de artiști, dominată de coruri slave.

Ultima zi de audii a Festivalului Internațional de Muzică Ortodoxă „Hajnówka” 2012, etapă în care Corul „Preludiu” s-a manifestat, a atras o audiență numeroasă, cu o sală complet plină. Grija cu care maestrul Voicu Enăchescu pregătește oricare repertoriu și-a făcut simțită prezența și în alcătuirea pieselor cu care formația bucureșteană a reușit să se impună și să câștige premiul

Două cărți cu și despre Sergiu Celibidache

Datorită eforturilor complexe depuse de Fundația „Sergiu Celibidache”, construirea primei ediții a Festivalului ce-i poartă numele, la împlinirea unui veac de la nașterea sa, constituie un moment important spre cunoașterea și răspândirea personalității și gândirii pe care, în primul rând românii, le primesc drept moștenire. Printre contribuțiile de dată recentă, pot fi menționate și cele două apariții de carte, în luna mai 2012, aparținând editurii *Spandugino*. Firește memoria melomanilor care

l-au admirat în sala de concert, audiția discurilor document, apărute în ultima vreme, preced acum posibilitatea lecturii în care, mai demult, s-au oferit câteva volume de comentarii și memorii. Acum însă, putem citi ce ne spune Maestrul **Despre fenomenologia muzicală**, un material de sinteză asupra învățăturii și filozofiei sale, prezentat o singură dată public în existența sa, la solicitarea Societății „Beethoven” din München (21 iunie 1985). Acum, considerăm că editarea științific-critică a moștenirii celibidachiene se întregeste prin reunirea formulărilor scrise, a celor orale, la care se adaugă propriile compoziții ale Maestrului. Volumul, tradus cu extraordinară acuritate și preocupare a formulărilor proprii limbii române de Anca Fronesco, însoțit de redactarea științifică, notele lui Patrick Lang, cuprinde în această ediție și contribuțiile celor care au pregătit evenimentul de la München, prof. Dr. Rudolf Bockholdt și dr. Rüdiger von Canal. Mi se pare extraordinară oferta acestei impresionante prelegeri, datorate generozității celor

menționați, deoarece putem pătrunde cu extremă claritate în cunoașterea problematicii care luminează muzica și interpretarea ei din perspectiva fenomenologiei. Pașii cu care ne poartă Sergiu Celibidache pe drumul acestei cunoașteri surprind prin firescul unor raționamente la care ne face părtași, pornind de la definirea ființării Sunetului. Următoarea problemă o reprezintă relaționarea orizontului filozofic al fenomenologiei în particularizarea către fenomenologia muzicală. De aici decurg explicațiile Maestrului privind „obiectivarea sunetului” și modul în care „sunetul influențează neechivoc conștientul uman”. Urmărim apoi relația „sunet – mișcare”, „Tonul și sunetele alăturate”, „Rezonanța reunită a sunetului de bază”, „...șansa sunetului de a deveni muzică”, pentru a ajunge la opțiunea „dacă muzica este doar consecința sunetului”. Pe drumul ce pășim citind, întâlnim astfel o primă concluzie a gânditorului: „Esența muzicii se află în relația ton – om și în căutarea corespondențelor dintre această structură a sunetului și structura universului afectiv uman.” Chiar dacă aici ne oprim în constatări de lectură, cred că este convingătoare demonstrația privind interesul enorm al acestor prelegeri ce poartă semnul heraldic al personalității lui Sergiu Celibidache.

Amintim, în cadrul evenimentelor editoriale recente ale lansărilor organizate de Fundația „Celibidache” și o a doua carte, ce reunește, mai mult decât documentar, convorbiri ale Maestrului cu o seamă de interlocutori, texte reunite și transcrise după înregistrări de Stephane Müller și Patrick Lang. Interesantă această culegere realizată de aceeași editură sub titlul **Celibidache, Întâlniri cu un om de excepție sau Ucenicia exigenței și a rigorii**. Scopul publicării volumului îl identificăm în cele spuse aici de fiul său, Serge Ioan Celibidachi, și anume „...de a demistifica, în primul rând, imaginea pe care oamenii au avut-o despre el de-a lungul carierei sale.” Cu aceste două cărți, noi putem considera că suntem, deocamdată, puțin mai aproape, de marele Maestru.

„A fost o viață...”

Grigore CONSTANTINESCU

Impresionantă lectura cărții ilustrei artiste lirice Lucia Stănescu, oferită „în prea frumoasa lună mai”, cum spune un vers de Heinrich Heine, de către Editura EIKON din Cluj, 2012. Lansarea volumului, la Cluj, în mijlocul celor care au admirat-o de-a lungul numeroaselor stagiuni când a strălucit ca interpretă la Operei române, dar și la Opera Națională din București, a fost prilej de sărbătorire, de omagiere a unui mare nume al artei românești muzicale, cu rezonanțe de performanță pe meridianele lumii, personalitate puternică și capabilă de creații memorabile în lumea scenei de operă, dar și de concluzii importante în domeniul pedagogiei cântului. Ca și alți muzicieni care au beneficiat de aura celebrității, Lucia Stănescu a decis, mai recent, să dăruiască publicului său mărturia unei vieți trăite sub semnul miracolului. Căci cum am putea numi altfel această povestire găzduită acum de volumul ce-i poartă semnătura? Însuși titlul atrage atenția asupra acestui înțeles al excepției, care i-a dimensionat existența: „A fost o viață sau un vis?” Reacția cititorului, așa cum o pot caracteriza, după cele două moduri de lectură, cel rapid, orientativ, cel liniștit, de aprofundare, ne dezvăluie poate în primul rând această idee de personalitate remarcabilă, care însoțește numele autoarei. Nu am putea spune că lecturăm doar o literatură memorialistică, în care trecutul, cu umbrele și luminile sale, se

perindă aleatoriu, privit din perspectiva sentimentului, populat de-a lungul anilor cu imagini fugitive. Lucia Stănescu ne invită să parcurgem existența sa ca părtași a tot ce a însemnat pentru artistă dar și pentru și om timpul trăit. Lumea celor care au fost ne este înfățișată ca prezentă, vie și puternic evocată prin tot ce se poate ține minte, începând de la obârșii, familie, părinți, prieteni, continuând cu profesori, colegi, parteneri, dirijori realizatori de concerte și spectacole, relații manageriale. Primele decenii le descoperim treptat, pregătind trecerea spre carieră, cu sprijinul prețios al măștrilor care i-au luminat acest drum către scenă, printre aceștia Constantin Stroescu, Valentina Crețoiu, Constantin Bugeanu.

Interesantă este și dublarea narațiunii personale și cu însemnele istoriei, Lucia Stănescu privind obiectiv un timp deloc lipsit de evenimente. A parcurs mai întâi epoca interbelică, oarecum liniștită, urmată de tulburările războiului mondial, a cunoscut îndeaproape deceniile în care s-a confruntat, cum ne spune, cu „ani grei...foarte grei...prea grei...” Opera Română din Cluj, focalizarea carierei ce avea apoi să iradieze și dincolo de hotarele țării, reprezintă pentru cititor și centrul visului evocat în titlul memoria de artistă. Din perspectiva ascensiunii sale se profilează rolurile, împlinirile, neliștile și realizările. O

selecție a momentelor culminante în viața interpretei indică preferința sa pentru muzica romantică și veristă italiană, dacă ar fi să cităm un repertoriu în care se află, prioritar, **Trubadurul, Bal Măscat, Aida, Boema, Tosca Madama Butterfly, Manon Lescaut** și, înaintea ultimelor căderi de cortină,

Cavalleria rusticana. După asumarea plenară, pentru mai mulți ani, a conducerii Operei clujene, și răspunderea asupra viitorului liricii tinerelor generații, ca Maestră de canto, Lucia Stănescu a ales, pentru timpul mai apropiat al senectuții, evocat în carte prin *Povestea „Odihei”*, lumea de popas a visului, mai concret Italia, mai apropiat Livorno, aparținând ultimelor patru decenii, cu spectacole și activitate didactică. Acolo, în răgazuri meritate, probabil s-au adunat amintirile, s-au scris în suflet portretele de oameni care i-a prețuit de-a lungul vieții sale.

Generoase memorii, afectuoase și emoționante, imagini scrise, însoțite de minunate fotografii ce par a descinde din „visul de viață și de muzică” pe care ni-l dăruiește acum și nouă, prin intermediul tiparului. Poate o mare artistă să mai revină, altfel, pe scena vieții trăite? Desigur, dacă are forța pe care o dovedește Lucia Stănescu, într-o carte din care aflăm un astfel de destin, împreună cu momente de muzică păstrate în discul ce însoțește cuvintele din volum și fotografiile, ca într-o caldă îmbrățișare. Pentru modelul uman și artistic, Mulțumim, Lucia Stănescu!

Alexandra Crăescu sau "Julieta pe motor"

S-a născut pe 19 mai 1989, în Moinești, județul Bacău. Alexandra provine dintr-o familie care nu a avut legătură cu muzica, mama fiind infirmieră și tatăl sonda. A urcat prima dată pe scenă la vârsta de 10 ani, la Zilele Orașului Moinești, fiind trimisă de învățătoarea ei ca reprezentant al Clubului Elevilor. Este absolventă a Liceului de Artă "George Apostu" din Bacău și a Universității "Spiru Haret". Face parte din două trupe de cover-uri, a făcut parte din grupul de backing vocals al lui Ștefan Bănică, a participat la concursul Vocea României și de mai bine de un an este una dintre vocile Teatrului de Operetă. Iar în timpul liber care-i rămâne face cursuri pentru a obține permisul pentru motociclism. Cu doar două zile înainte de a împlini 23 de ani, ne-a povestit ce înseamnă pentru ea să aibă rolul principal în două dintre musicalurile de succes ale Operetei: *Rebecca* și *Romeo și Julieta*.

Alexandra, îmi amintesc de tine de când te-am văzut la Megastar. Câți ani aveai atunci și cum ai ajuns să fi atât de cunoscută?

Treaba cu Megastarul s-a întâmplat în 2008, aveam 18 ani. Am fost pur și simplu la preselecție pentru că mi-am dorit foarte mult. Am luat preselecția și așa a început o nouă etapă foarte importantă în viața mea.

Până atunci mai cântaseși în fața unui public atât de numeros?

Mai cântasem, dar numai pe la mine prin Moldova, nu prea avusesem ocazia să apar la televizor, să văd ce înseamnă cu adevărat un show de televiziune.

Ce a urmat după Megastar? Cum a fost ascensiunea ta?

Nu s-a întâmplat mare lucru. Singura chestie foarte importantă pentru mine a fost colaborarea cu Marius Nedelcu de la Akcent, cu care colaborez încă și cu care am fost prin multe țări. După aceea am mai colaborat cu Ștefan Bănică, am cântat și cu Vama și Direcția 5.

Și așa... ușor, ușor, ne apropiem de Operetă...

Am aflat de pe facebook de o preselecție pentru musicalul *Rebecca*. Eu aveam așa, în cap, o idee despre ce înseamnă un musical, dat fiind faptul că văzusem *Romeo și Julieta* înainte. Am fost foarte impresionată și mi-am zis că trebuie să joc și eu într-un astfel de spectacol. Am văzut că se dădea un casting, asta se întâmpla în iarna anului trecut, prin februarie. Am venit la casting și spre norocul și fericirea mea am fost selectată, am fost foarte fericită și de anul trecut sunt în teatru.

Cum este să treci de la a fi solist în concerte la a cânta și juca teatru în același timp?

Mie nu mi s-a părut greu. Pur și simplu m-am lăsat la mâna regizorului. Regizorul a făcut ce a vrut din mine. Habar nu am cum am făcut, dar știu că mi-a plăcut foarte mult și din moment ce îți place un lucru, poți să-l faci. Eu nu cred că nu pot să fac ceva, cred că pot să fac orice!

Care au fost principalele greutăți pe care le-ai întâmpinat când ai venit în teatru, când ai început să repeți cu regizorul, cu colegii de teatru?

Eu nu sunt actriță, asta e clar și tocmai de aceea am încercat să învăț cât mai mult de la toți cei din jurul meu, de la toți colegii mei, și m-au ajutat foarte mult, m-au susținut atât psihic cât și fizic. Am încercat să acumulez cât mai multe informații de la toată lumea și eu zic că e ok. Doar așa am reușit. Nu pot să numesc o greutate anume pentru că am făcut totul cu mare drag.

Cât repeți?

Se repetă destul de mult. Nu chiar în fiecare zi... dar se repetă,

La Gala Premiilor "A.M." (Foto: Diana Murășan)

cel puțin înaintea unui spectacol, aproape toată săptămâna. Nu mi se pare nici greu, nici obositor. Mi se pare normal. Exact așa cum trebuie să arate viața mea în acest moment.

Cum a fost să fii Doamna de Winter în "Rebecca"?

Pentru mine e ceva extraordinar faptul că sunt în acest teatru și faptul că sunt în acest spectacol. Abia acum încep să realizez cât e de mare spectacolul în sine și ce înseamnă. Și îmi dau seama că e cel mai bun și cel mai important lucru care mi s-a întâmplat până în momentul de față. Ca să nu mai spun că am întâlnit niște oameni excepționali și suntem toți prieteni și e ca o familie, asta deja se înțelege. Și lor le datorez mult din

ceea ce sunt în momentul de față.

Ce a fost cel mai greu la acest personaj? Când a trebuit să înveți să-l interpretezi ce ți s-a părut cel mai greu și ce ți s-a părut cel mai ușor?

Cel mai greu mi s-a părut actul II. Acolo trebuie să abordez o altă atitudine, să fiu eu cea care ia frâiele în mână și ia stăpânire asupra palatului...mi s-a părut un pic greu. Imi trebuia multă tărie și în voce și ca personalitate. Cu timpul am reușit, cât de cât, să clădesc în mine forța asta pe care trebuie să o am în momentul respectiv. Toată treaba asta crește, de la fata naivă care intră în palat și e speriată și nu știe ce se întâmplă până la doamna de Winter. E un crescendo și mie mi-a luat puțin până să-l înțeleg. Dar acum imi vine natural acest rol.

Cum te-ai acomodat cu jocul de teatru, partitura?

Partiturile nu mi-au pus probleme. Știi cum simt? Ca și cum ar fi fost scrise pentru mine, așa am simțit și am zis: "Frate, nu cred!" Când citeam partiturile mi se părea că le-am mai citit de atâtea ori și că le cunosc foarte bine. Cât privește jocul de teatru, m-am lăsat pe mâna regizorului. Ce zicea să fac, asta făceam. Am muncit mult, dar nu mi s-a părut greu nici un moment.

Să înțeleg că fiecare zi de muncă la tine e o zi de bucurie?

Sigur! Da, clar! În fiecare zi mă bucur de ceea ce fac și pentru că am șansa să fac ceea ce îmi place pentru că nu mulți oameni au șansa asta și ocazia să facă ceea ce își doresc cel mai mult. Eu am și îi mulțumesc lui Dumnezeu în fiecare zi pentru asta.

Cum ai vrea să te știe lumea pe tine acum, ca fata din Rebecca sau ca fata de la Vocea României?

Eu aș vrea să mă știe ca fata din Rebecca, dar dat fiind faptul că la noi nu prea se mediatizează chestiile culturale, toate lucrurile care ar trebui de fapt să se mediatizeze, rămân fata de la Megastar sau de la Vocea României, dar și asta e o onoare... Mă bucur de tot ce mi se întâmplă.

Știi că părinții tăi nu au studii muzicale, sunt curioasă ce reacție

Florin Budnaru și Alexandra Crăescu în REBECCA
(Foto: Mihai Cosma)

au avut în momentul în care au venit să te vadă în Rebecca.

Cred că le-a plăcut foarte mult, nu se așteptau să fie așa. Le-am spus înainte de spectacol: "Uite se întâmplă asta, fac asta, cânt, e o scenă frumoasă, se schimbă decorurile..." și după spectacol nu aveau ce să spună. Când i-am întrebă ce le-a plăcut mai mult, au spus că tot. Nu aveau cuvinte. Au fost impresionați.

De la un spectacol care a avut un foarte mare succes ai trecut anul ăsta la Julieta, dintr-un alt spectacol de succes...

Da, păi trebuie să îți spun un secret: prima și prima dată am fost la casting pentru *Romeo și Julieta*, dar, din păcate, am ajuns târziu, deja se stabiliseră distribuțiile și se știau mare parte din partituri. Și eu nu am mai intrat. Nu am considerat asta nu eșec, pentru că nu știam atunci ce înseamnă de fapt și de drept acest gen de spectacol, însă mi-a părut mai rău după ce am văzut spectacolul și mi-am zis: "Da, am pierdut ceva extraordinar!". De aceea când am auzit că trebuie să dau din nou casting pentru *Romeo și Julieta*, nu mi-a venit să cred! Mi-am dorit foarte mult!

Un alt vis împlinit...

Sigur. Țista e de fapt primul! (râde) Cred foarte mult că au toate un rost și s-a întâmplat așa pentru că așa trebuia să fie!

Deci... Rebecca sau Julieta?

Nu pot să mă decid. Rebecca e prima dragoste, adică așa am crescut, practic, am crescut cu Rebecca, iar *Romeo și Julieta* e visul împlinit, visul de mai mulți ani.... De fapt amândouă sunt visele mele pe care le iubesc (râde în hohote)

Dacă ar fi să faci o comparație ca dificultate între rolul din Rebecca și rolul din Romeo și Julieta?

Mai dificil ca partitură și ca interpretare mi se pare rolul din Rebecca. Rebecca e mai complexă. Suferă mult, e mai matură.

Dar în Romeo și Julieta ai o bucată în ultimul act în care trebuie să faci niște acrobații...

Romeo se spânzură legat cu mine și după aceea eu mă trezesc și îmi tai și eu venele și murim împreună. E un moment foarte greu pentru că, practic, sunt niște hamuri în care noi stăm și e o poziție, oarecum, foarte grea de cântat pentru că trebuie să susțin spatele și trebuie să mă susțin cu totul. E un unghi foarte greu. E foarte dificil să cânti în poziția respectivă, dar prin exercițiu se așează treaba. Premiera mea a fost pe 10 martie. Nu am să uit niciodată! Am avut impresia că toată lumea se bucura pentru mine și

Îmi doresc pentru Muzeu o nouă imagine, de profesionalism și de modernitate

Interviu cu Cristina Andrei, noul Director general al Muzeului Național „George Enescu”

Laura Manolache, fosta directoare a muzeului, a fost demisă în urma evaluării anuale, neobținând nota minimă necesară continuării contractului de management. În cazul acesta procedura este de numire a unui director interimar până la organizarea unui concurs pentru alegerea unui nou director. Pe această funcție a fost numită doamna Cristina Andrei, muzicolog. Îi dorim mult succes!

A.D. C e presupune, de fapt, această funcție de director interimar?

Am fost muzeograf la Muzeul Național „George Enescu” din 1995 până în aprilie 2012 și, ținându-se cont de experiența mea în instituție, cu această dată am fost numită director interimar. Această funcție temporară îmi impune niște priorități de care trebuie să mă aching, mai ales pe linia asigurării activităților curente. Mai departe vom vedea. Va urma un concurs de proiecte de management unde cel mai bun va câștiga. Abia după aceea se poate vorbi despre schimbări de strategiei, de organigramă, de proiecte etc.

A.D. Care sunt prioritățile dumneavoastră de moment?

Interimatul este destul de limitat ca și posibilități de decizie. Vom continua proiectul minimal pe anul 2012 și încerc să văd ce se poate corecta și ce se poate îmbunătăți, în special în privința imaginii muzeului. Este foarte adevărat că în ultimii ani s-au făcut eforturi în direcția promovării, s-au făcut și greșeli, acum fiind destul de dificil să ne refacem strategia într-un timp foarte scurt.

Trebuie ținut cont de specificul aparte al nostru. Fiind un muzeu de muzică, are o destinație specială, specifică, centrată mai ales spre melomani. Deși, am avut o surpriză extraordinară în „Săptămâna Altfel”, când au venit

copiii și ne-au vizitat în număr foarte mare. Aproape că nu mai făceam față cu ghidajele și cu satisfacerea curiozității acestora.

A.D. Care considerați că sunt principalele probleme ale muzeului și cum v-ați propus să le rezolvați, atât cât se poate în acest interimat?

Știm că umează să intrăm în realibilitate cu Palatul Cantacuzino, este un proiect mai vechi pornit de câțiva ani de către Uniunea Compozitorilor și Ministerul Culturii, din păcate tergiversat pe timpul fostei conduceri. Așteptăm din zi în zi să se încheie toate formalitățile pentru a demara licitația și poate din toamnă va începe efectiv lucrul la Palat. Aceasta ar însemna o mare realizare, pentru că Palatul, ca și Casa Memorială din spatele clădirii, se află într-o stare destul de avansată de degradare. După încheierea lucrărilor vom beneficia și de o modernizare din punct de vedere al spațiilor și metodelor de expunere. Planurile sunt pe termen lung și dificil de dus la bun sfârșit, dar sperăm că vom reuși.

A.D. Când vă referiți la degradare... vă referiți la probleme de structură, la mucegaiul care apare, lemnul care trebuie revopsit, restaurarea mobilierului, a obiectelor de artă...

Sigur, la toate acestea. Problema principală nu este neapărat structura, dar ceea ce se vede la exterior – pereții scoroșiți, tapiseriile care trebuie refăcute, basoreliefurile și statui care sunt pe cale să se desprindă etc. Există un tablou care, de asemenea, trebuie restaurat, tabloul Ecaterinei Băleanu, pe care a curs apă din tavan... Sunt lucruri de finețe, care țin de specialiștii restauratori, cu costuri mari. Casa trebuie luată de la acoperiș până la bază. Sunt mari probleme cu infiltrațiile și de aceea trebuie urgent să intrăm în această acțiune, chiar dacă pentru noi va fi foarte incomod să ne desfășurăm activitatea în timpul lucrărilor.

A.D. Cine va acoperi costurile reparațiilor?

Banii vor fi accesați din Fonduri Europene și, desigur, Ministerul Culturii contribuie cu un anume procent din toată lucrarea.

A.D. Aceasta ar fi o primă problemă mare a muzeului. Puteți să-mi spuneți și altele?

Mai avem... În afară de sediul central din București avem sub cupola muzeului și

celelalte două case memoriale: în Sinaia, Vila Luminii a lui Enescu și Conacul de la Tescani, care a aparținut familiei soției lui Enescu. Conacul este într-o stare foarte avansată de degradare, și va trebui reabilitat.

A.D. Cum stați cu bugetul?

O întrebare la care nu pot decât să ofttez pentru că nu avem destui bani. Planul de realizări de venituri pe care noi trebuie să-l finalizăm anul acesta este foarte mare și o să vedem cum ne descurcăm. Ar trebui să găsim sponsori și parteneri. Mai ales pentru că aceștia, în afara faptului că îți susțin activitatea, îți pot promova și imaginea. Ministerul ne asigură salariile și cheltuielile curente și ce se mai poate pe lângă... E adevărat că activitățile noastre presupun o serie de cheltuieli, cum ar fi cele cu stagiunea de concerte, preluată de la conducerea anterioară.... Această stagiune mi-aș dori să o continui, dar altfel: adică poate să fie o stagiune care să consume mai puține fonduri și eventual să și aducă venituri, și să se bazeze pe calitate, pe evenimente, nu pe cantitate.

A.D. Care sunt planurile dumneavoastră de promovare și de aducere de fonduri către muzeu, plecând chiar de la această stagiune de concerte despre care îmi povestești?

Dorim să realizăm expoziții (pentru că noi trebuie să facem expoziții, așa ar fi bine, măcar una pe trimestru) și mă interesează în mod deosebit acest lucru. Expoziții legate de George Enescu dar nu numai, și de muzica românească, de alți compozitori din generația enesciană. De asemenea avem o serie de proiecte cu tabere de creație la Tescani. Se pretează foarte bine locul pentru așa ceva și există o tradiție care trebuie continuată. Sunt și acolo niște chestiuni de rezolvat, organizatorice... sperăm să putem să demarăm lucrurile în timp util așa încât toate taberele și proiectele preconizate să se poată desfășura în cele mai bune condiții.

A.D. În acest moment la concerte se intră pe bază de bilet?

Se intră pe bază de bilet, de 6 lei, și cu preț redus pentru pensionari, studenți, elevi. Există și concerte la care se intră gratuit, în parteneriate cu institute de învățământ. Este o bună ocazie ca elevii să își promoveze repertoriile, liceele să își promoveze elevii cei mai buni, care merită susținuti și de către noi.

A.D. E greu să aduci bani către un muzeu?

Deși suntem asaltați foarte multe probleme mărunte, de zi cu zi, așa numita gestionare curentă ar trebui să facă loc, imediat după încheierea interimatului, unei noi strategii. Este nevoie de o schimbare, la care să ne gândim cu toții, pentru a ști încotro să pornim. Acum suntem la stadiul de prioritizare a ideilor... Sperăm să reușim cu cât mai multe dintre ele!

A consemnat ADINA DRAGOMIR

era așa, o bucurie în jur. A fost foarte frumos. Am jucat două spectacole. Am jucat în martie, aprilie și în mai.

Ți-ar plăcea să joci și în alte musicaluri?

Da, sigur! Eu visez departe, nu știu cât de posibil o să fie, dar îmi doresc ca undeva, o dată în viața asta, eu știu, să joc și pe Broadway... dacă o să pot să ajung pe acolo. Sunt foarte multe musicaluri frumoase care cred că ar prinde la noi, despre care unii dintre noi nici nu au auzit pentru că nu se mediatizează așa ceva la noi, din păcate.

Te-ai gândit în ce ți-ar plăcea să joci?

Mizerabilii, Cocoșatul de la Nôtre Dame...

Ce e pentru tine un musical? Cum l-ai descoperit?

Prima și prima dată l-am descoperit la facultate, făcusem o audiență la Istoria Muzicii. Doamna profesoară a pus un DVD și a zis trebuie să vedeți ceva. În momentul acela pur și simplu m-am îndrăgostit. Mi-a plăcut atât de mult încât mi-a rămas în cap efectiv și abia mai târziu am descoperit pe pielea mea cum e. Mi s-a părut frumos, dar, mai ales, mi s-a părut imposibil! Am zis: "Nu pot să fac așa ceva, e prea mult pentru mine, și acțiunea și cântăreața, dar ce sunt eu? Păi ori una ori alta, nu?" (râde) Și acum uite că le fac pe amândouă. Dar nu am pretenția de a mă considera actriță, pentru că nu sunt. Când o să fac facultatea atunci o să zic da, sunt și actriță.

Ai de gând?

Nu știu, mă bate așa un gând... dar nu știu. Să vedem... Abia acum pot să spun că musicalul e ceva complex. E mult mai complex decât dacă ai fi doar actor sau doar cântăreț. Trebuie să fii amândouă în același timp, ceea ce mie mi s-a părut foarte greu dar acum nu mi se mai pare greu pentru că am văzut că se poate. Nu am știut că pot să fac lucrul ăsta, chiar am crezut că mi-e imposibil dar am fost susținută și încurajată și uite, reușesc.

Cam cum arată o zi de-a ta?

Pot să îți zic ce am făcut astăzi: m-am apucat recent de școala de conducere moto, e o pasiune de a mea mai veche, dar care abia acum s-a putut concretiza. Astăzi, spre exemplu, m-am trezit la 6, m-am dus, mi-am făcut orele de condus, apoi am venit la repetiție... După aceea am văzut spectacolul colegei mele, spectacol de licență, m-am văzut cu tine și acum... nu mai am nimic de făcut, o să merg acasă și o să mă odihnesc, dar de obicei am repetiții. Am repetiții și la teatru și cu trupele, colaborez cu încă două trupe de coveruri. Când nu sunt aici în teatru sunt la studiourile Sahia, acolo unde repet cu una dintre trupe, sau într-o altă sală, unde repet cu cealaltă.

Este foarte ocupată...

Da, dar îmi place. Îmi place să fiu ocupată, nu suport să stau degeaba sau să pierd timpul. Dacă stau așa mai mult și nu fac nimic, am impresia că trece timpul pe lângă mine și trebuie să fac ceva. Nu am stare.

Ce îți place să faci? Ce faci atunci când nu repeți?

Când nu repet, învăț legislația. (râde) Mai ies în oraș cu prietenii ori mai vin pe la teatru... Nu prea ies în cluburi pentru că nu îmi place să stau în fum. Nu fumez și de obicei toți cei din jur fumează și prefer să stau acasă și să mă uit la un film sau ies în oraș. Nu pot spune că fac ceva anume, dar mereu trebuie să fac ceva.

Îți doresc să ți se îndeplinească toate dorințele și toate planurile. Care sunt cele pe termen scurt?

Una e să-mi iau permisul și mai e o surpriză pe care o pregătesc tot cu Marius Nedelcu, o piesă nouă, se numește *Love is Blind*, asta e tot ce pot să spun. Urmează să fie lansată, nu știu exact când, cred că va fi și pentru mine o surpriză!

Interviu luat de Adina Dragomir (REPORTERUL ANULUI) Alexandrei Crăescu (protagonistă în SPECTACOLUL ANULUI).

Stayin' alive

...una dintre cele mai importante personalități din istoria muzicii britanice

...membru fondator al uneia dintre trupele cu cel mai mare număr de vânzări din toate timpurile

...și cu o carieră ce s-a desfășurat pe mai mult de șase decenii

Robin Gibb s-a născut în Isle of Man, Douglas, dar curând s-a mutat împreună cu familia în Australia. Mai târziu a revenit în Regatul Unit, alături de frații săi, cu care a format grupul vocal Bee Gees.

Robin Gibb a evoluat de-a lungul anilor ca membru al trupei alături de cei doi frați ai săi, dar și solo. Artistul britanic a compus de-a lungul anilor mai multe hituri care au ajuns pe primele locuri în cele mai apreciate topuri în muzica de gen.

Deși la un moment dat Bee Gees și-a încetat evoluția, aceasta a revenit, la inițiativa lui Robin Gibb – inițiativă ce s-a dovedit inspirată.

Timp de mai mult de o jumătate de secol, Robin a realizat o mulțime de înregistrări valoroase, precum și colaborări

fructuoase cu artiști precum: Kenny Jones, The Beach Boys, Tom Jones, dar și cu orchestra regală a Marii Britanii (Royal Philharmonic Orchestra), colaborare foarte recentă – 2012.

În drumul său a concertat în țări ca: Rusia, Germania, SUA, China, Portugalia, toate concertele fiind susținute cu casa închisă.

Deși în urmă cu doar câteva zile Robin Gibb a pierdut lupta cu boala, contribuția lui va rămâne ca mărturie că muzica pop este un mod de a înfrumuseța viața celor din jur și de a influența (în bine) destine. Dar mai mult, muzica lui este cel mai bun mod de a rămâne în istorie ca venind de la cineva care a iubit sunetul, frumosul și a avut curaj să meargă mai departe, indiferent de circumstanțe, dorind din toată inima să rămână în istorie. Robin - Stayin' alive!

DISCO SWING

Hook (răsucire). Înainte de anii '60, LaDonna Adrian Gaines a început prin a interpreta piese gospel, în Boston, Massachusetts. Curând după aceea va deveni solista unei trupe de rock psychedelic. Ajunsă în New York, își va face totodată intrarea pe tărâmul musicalului. Fiind parte dintr-o distribuție europeană a musicalului *Hair*, LaDonna a stat o vreme în Germania, unde s-a căsătorit cu Helmut Somer, cel al cărui nume l-a folosit și pentru scenă. Întoarsă în New York, Donna Summer și-a început activitatea pe tărâmul genului disco, în calitate de co-autoare.

Step (pas). Primul pas în lumea disco-ului fiind făcută, Donna a înregistrat primul single în variantă demo – pentru posturi de radio – și o variantă pentru discotecă – de 17 minute (!). Piesa se numea „Love to Love You Baby” și a ajuns pe locul 2 în topul US Billboard Hot 100. A avut mare succes și în Europa, în ciuda controverselor legate de acest single.

În a doua jumătate a anilor '70 a urmat o serie de piese pe care le-a compus ea însăși sau la care a fost co-autoare. A realizat două concepte de

albume, ambele ajungând în vârful celor mai importante topuri americane și europene. În 1979 s-a aflat pe scenă alături de ABBA, Rod Stewart, și mulți alții, la concertul organizat de UNICEF (Music for UNICEF Concert). Tot în 1979 a realizat și un dublu album cu cele mai cunoscute piese, vândut internațional.

Anii '80 reprezintă o schimbare de direcție în ce privește stilul Donnei. Albumele ei au acum o tentă rock, deși își păstrează individualitatea, grație talentului componistic și interpretativ unic. În această decadă Donna revine în Europa, unde are un mare succes, imprimând un album pentru Warner Bros Records.

Începutul anilor '90 aduce cu el o nouă compilație, „The Best of Donna Summer”. După ce a flirtat cu swing-ul, pentru o scurtă perioadă, Donna s-a întors către începuturi, publicând un album de Crăciun cu piese gospel, stilul care a condus-o pe drumul muzicii.

Nici începutul mileniului al treilea nu a găsit-o inactivă: în prima decadă a anilor 2000 numele ei a fost marcat pe „Dance Music Hall of Fame”, alături de Bee Gees și alții. În decembrie 2009, Donna a fost prezentă pentru a cânta la gala premiilor Nobel pentru pace.

De-a lungul anilor, majoritatea albumelor „Reginei Dance-ului” – cum a fost supranumită – s-au aflat în topurile cele mai importante.

Walk (pas/plimbare). Donna Summer a decis să lucreze la încă un album anul trecut, alături de Paramount, însă în urmă cu câteva zile a pierdut lupta cu o boală necruțătoare.

Pentru cei care o iubesc și au cunoscut-o – pe ea și arta ei – **Donna Summer** va continua să existe încă mulți ani prin muzica și versurile pe care le-a dăruit omenirii, pline de personalitate, curajoase, diverse, unice.

Norela Liviana COSTEA

Adio, Diana Spânu

Octavian URSULESCU

Tocmai când lucram la un articol despre moartea aproape neștiută de nimeni a compozitorului Dan Iagnov (a plecat așa cum a trăit, misterios...) am aflat de o altă despărțire dureroasă: plecase dintre noi una din legendele redacției de muzică ușoară de la Radio România, Lidia Boeriu. Ne mai auzisem de câteva ori la telefon, doar atât, fratele meu Florin-Silviu îmi mai povestise câte ceva despre întâlnirile lor la radio, iar compozitorul Paul Urmuzescu îmi povestea că ține legătura permanent cu această femeie mereu veselă, cu care timp de două decenii m-am intersectat pe culoarele redacției...

Dar dacă ambii aveau o vârstă și luptau cu nemiloase boli, am fost zguduit să aflu că o altă tânără solistă, abia trecută de 40 de ani, și-a pus capăt zilelor! După Mădălina Manole și Mălina Olinescu, a ales să se despărță de viața Diana Spânu, una din vocile cele mai frumoase ale generației ei. Ne întâlnisem acum 2-3 ani la o cafea, mi-a povestit că e fericită, terminase Conservatorul și că este profesoară de muzică (suplinitoare, am aflat acum), că are elevi pe care îi trimite la concursuri. Apoi, în urmă cu numai două luni mi-a trimis pe mail, la solicitarea mea, câteva amintiri despre profesorul său de la Iași, compozitorul Titel Popovici, despre care scriu o carte. Până când colegul Mihai Cosma îmi dă vestea cutremurătoare. Ce o fi fost în sufletul ei de a ales să se arunce, la numai 42 de ani, de la etajul 8 al unui bloc? Am înțeles că trăia cu un bărbat care o făcea nefericită, că nici cariera didactică nu-i oferea mari satisfacții (să stai toamnă de toamnă cu teama că nu vei mai găsi post de suplinitor...), iar o nouă decepție pe tărâm muzical

HOLOGRAF - „Love Affair”

Gabi MATEI

„Love Affair”, concertul extraordinar semnat Holograf, a adunat mii de fani înfocați ai formației, care au cântat împreună cu băieții fiecare piesă. În jurul orei 20:00 a început toată „nebunia” pe scena Sălii Polivalente, unde concertul în sine, spectacolul de lumini și numeroasele surprize au ținut publicul în picioare. La jumătatea concertului, în aplauzele publicului, celebra soprană Angela Gheorghiu a urcat pe scenă, interpretând într-un mod inconfundabil alături de Holograf, piesa „Nu mai e timp”. În timpul concertului, Holograf și-a încântat fanii cu numeroase piese, atât hit-uri mai vechi cât și piese de pe noul album „Love Affair”: „Roua dimineții”,

„Dacă vrei”, „Dacă noi ne iubim”, „Primăvara începe cu tine”, „Dragostea mea”, „Singur pe drum”, „Ochii tăi” și multe altele.

După succesul de care s-a bucurat **LaLa Band**, trupa-vedetă a serialului „**Pariu cu viața**”, la cel mai mare concert din carieră, „LaLa Love”, cei douăzeci de tineri continuă să-și surprindă fanii cu noi proiecte. Cea mai recentă și inedită surpriză constă în colaborarea dintre **Vlad Gherman**, bine cunoscutul membru LaLa Band, și legendara trupă Holograf. Aceștia au intrat în studio pentru a înregistra împreună celebra piesă „Să nu-mi iei niciodată dragostea”, ce va apărea într-unul dintre episoadele viitoare ale serialului „**Pariu cu viața**”. „A fost o mare onoare să înregistrez alături de

trupa Holograf, în special alături de Dan Bittman. În primele momente a început să-mi tremure vocea, însă, după ce am vorbit și ne-am cunoscut mai bine, vocea mea și-a revenit și totul a decurs normal. A fost o experiență cu adevărat specială din care am învățat foarte multe lucruri iar acum de-abia aștept să filmăm!”, a spus Vlad.

i-o oferise participarea la concursul TV „Românii au talent”, în care își pusese mari speranțe. Dar ce se promovează acolo nu mai e nevoie să spun...

Am amintit de Mădălina Manole, artistă al cărei destin tragic o urmărea pe Diana Spânu, care mărturisea că a căutat Furadan pe internet. Dar prietenii, care știau că urmează un tratament psihiatric, în urma depresiei (anul trecut murise mentorul său apropiat, Mihai Tonu), nu au dat importanță spuselor ei... Născută la Galați, solista a studiat la Școala populară de arte din Iași cu Titel Popovici, din acea perioadă datând primele sale premii (la festivalul „Flori de tei” de la Iași, în 1988). Și-a perfecționat apoi înzestrările la Teatrul muzical „Nae Leonard” din Galați, unde l-a cunoscut pe cel care avea să devină omul cel mai apropiat ei în carieră, trompetistul Mihai Tonu. Succesele continuă cu distincții la „București Tinerete ’90”, „O melodie dintr-o sută” - Brăila 1991, dar mai ales cu premiul I la Festivalul internațional de la Sala Palatului, tot în 1991. Au urmat lungi turnee în Japonia, repertoriul ei fiind alcătuit atât din piese ale creatorilor noștri (în special ale lui Mihai Tonu), cât și din cover-uri internaționale. N-a avut bucuria să-și vadă editat decât un album, în 2002, și acela doar sub formă de casetă audio, la Electrecord.

Acesta includea 6 compoziții ale lui Tonu alături de hit-uri cum ar fi „Sei tu”, „Guantanamera”, „Nah Nah Nah”, „Magic Dance”. Latura creativă a Dianei transpare din compoziții cum ar fi „Senza te” sau din versurile la cântecele „O-Hei Ybra-Ybra” sau „Ți-ai luat chitara și-ai plecat”. Aminteam de turneele sale în Japonia. Ei bine, a efectuat acolo nu mai puțin de 5 „stagii” artistice de câte 6 luni, concretizate în înregistrări, video-clip-uri și mai ales show-uri extrem de aplaudate pe scena selectului „Rotary Club” din Tokyo, unde cânta nu numai în engleză, japoneză, spaniolă și italiană, dar și în română! Între titlurile românești cele mai gustate de publicul nipon s-au numărat „Cântecul meu de iubire” de Mihai Tonu (piesă care a ocupat

locul I la concursul TV „O melodie dintr-o sută” și dă titlul albumului său), „Oameni” de Marius Țeicu și „Nu-mi spune vorbe de iubire” de Viorel Gavrilă.

Cu 10 ani în urmă am descoperit-o la barul hotelului „Continental” din Timișoara, unde cânta împreună cu alte două talentate tinere soliste, Iulia Militaru și Adina Rus, la rândul lor ignorate de obtuza TVR. În general parcursul său artistic a fost unul al meandrelor și căutărilor stilistice. Dotată cu o voce excepțională, posedând inflexiuni specifice jazz-ului (de altfel a fost invitată la un festival de jazz în Franța), Diana Spânu a încercat diverse formule, în ideea că poate posturile TV și organizatorii doresc ceva mai comercial. Așa încât în 2002 și-a alăturat trupa de dans Tornado, ansamblul său numindu-se din acea clipă Diana S. Tornado. Acesta se impune rapid cu piesa de factură latino „Senza te”, cu un reușit videoclip la TVR2 (solo trompetă: Mihai Tonu). Următorul hit a fost „O-hei Ybra-Ybra”, având ca sursă de inspirație o veche melodie din folclorul spațiului danubian din zona Brăila-Măcin. În tipare dance, cântecul conține elemente muzicale locale, cu influențe mediteraneene evidente, de unde utilizarea unor instrumente cum ar fi mandolina, buzuki, mandola, banjo. Numele piesei vine de la turcescul Ybrail sau grecescul Ybrailas, vechi denumiri ale Brăilei.

Ne-a părăsit o interpretă cu un feeling rar, cu virtuozitate vocală și rafinement interpretativ, cu preferință manifestă pentru partiturile dificile, abordând cele mai diverse stiluri, de la pop la latino, cu aplecare către jazz. Așadar, calități vocale ieșite din comun, valoare indiscutabilă și totuși o artistă mult prea puțin promovată. De câte ori ați văzut-o pe micul ecran în ultimii ani pe Diana Spânu? Dar pe Mălina Olinescu, nemaivorbind că nici Mădălina Manole nu se mai bucura de atenția convenită? Cu siguranță însă nimeni nu va lua pe umerii săi vina, aruncând cu suficiență românescul „Asta-i viața”...

Bucurii ardelene

Florian LUNGU

Clujul și Sibiu rămân peste ani nu doar recunoscute focare de cultură, dar și citadele ale emulației artistice în rândurile tinerei generații de slujitori ai jazz-ului. Aceștia datorează mai vârstnicilor promotori inițiativele laudabile care să-i atragă spre emoțiile competițiilor, să le netezească drumul spre râvnita notorietate.

Astfel, am asistat în a treia decadă a lunii aprilie la un insolit **Concurs de interpretare instrumentală** dedicat tinerilor trompetiști, elevi și studenți, în domeniile de referință ale muzicii clasice și ale jazz-ului, concurs ce s-a constituit drept primă manifestare organizată sub egida recent înființatei **Asociații a trompetiștilor din România**. Responsabil pentru ambele bune intenții – Asociația și Concursul –, este inimosul trompetist și profesor **Viorel Mureșan**, fost student al **Modulului de Jazz** din cadrul

Concursului Debutanților în Jazz „păstorit” ca în fiecare an de neobositul **Ștefan Vannai**, cel care i-a convins pe mai marii manageri ai **Școlii Populare de Arte „Tudor Jarda”** și ai **Căminului de Cultură a Studenților** din Cluj, să-i fie

alături în concretizarea acestui proiect. De astă dată juriul – alcătuit din dr. **Ioan Pitty Vintilă**, profesorii **Claudiu Mărincean**, **Lavinia Becu**, **Alexandru Malschi** și subsemnatul – a avut de selectat îndeosebi valori interpretative vocale (feminine, cu predilecție), premiindu-i pe **Iulia Fărcane**, **Rudolf Zsofia**, **Alexandru Chiș** de la Secțiunea „Elevi și amatori”, pe **Oana Mureșan**, **Mihaela Onofrei**, **Claudia Ciobanu** de la Secțiunea

ce a reunit concurenți reprezentând **Casa de Cultură a Studenților** și **Academia de Muzică „Gheorghe Dima”**; iar Marele Premiu a revenit cvintetului studentesc **„Andreas Jazz Band”** (**Andrei Cheteleş** - vocal, **Flavius Ianchiș** - pian, **Daniel Ilca** -

ghitară, **Marius Bodea** - gitară bass, **Tobias Tonea** - baterie). Concursul a prefăcut cea de a XV-a ediție a **Festivalului „Jazz Napocensis”** (14 – 16 mai) al cărui principal punct de atracție a fost **Big band-ul „GAIO”** sub bagheta lui **Ștefan Vannai**, ansamblu care a aniversat 30 de ani de la înființare. Festivalul a adus la

rampă cu preponderență forțe artistice locale: **„Nucleon G”**, **„Transilvania Saxofon Cvartet”**, **Oana Mureșan** și **„Aria Blue”**, **„Andreas Jazz Band”**, **„Gospel Academic Jazz Group”** etc.

Cele două episoade clujene mi-au prilejuit totodată negrăita bucurie de a-i reîntâlni pe doi distinși oameni de spirit, împătimiti ai jazz-ului. Mă refer la doctorul în speologie / profesorul universitar / ecologistul octogenar **Iosif „Pepi” Viehmann**, devotat artei jazz-ului ca organizator de mini-festivaluri și cluburi de gen, lector asociat de istoria jazz-ului la **Academia de Muzică**; și desigur la **unicatul național** (fie-mi permisă această sintagmă) **Ioan „Pitty” Vintilă**, septuagenar, strălucit profesor universitar în medicină și medic legist, sociolog, pianist de jazz, în tinerețe tractorist, șofer de taxi, student eminent,

felcer, pușcăriaș în beciurile comuniste alături de **Ion Diaconescu** și de **Corneliu Coposu**, în ultimele decenii fervent colecționar de LP-uri și benzi de magnetofon, CD-uri și DVD-uri de jazz, cărți de specialitate, cercetător al jazz-

Ioan „Pitty” Vintilă

ului cunoscut inclusiv peste ocean, ființă generoasă, prodigioasă și deosebit de charismatică, aptă a povesti ore în șir despre oricare personaj important din istoria jazz-ului și nu numai!

La doar două zile după concursul clujean, eu și **Pitty Vintilă** (însoțit de adorabila sa soție) am ajuns la Sibiu, ca invitați ai primarului **Johannis** și ai lui **H. J. K. Schmidt**, în juriul **„Concursului Sibiu Jazz Festival 2012”** (7 – 8 mai), pe lângă **Pitty Vintilă** (președinte de juriu), directorul festivalului **H. J. K. Schmidt** și subsemnatul, din juriu mai făcând parte compozitorul și realizatorul TV **Horia Moculescu**, compozitorul și pianistul **Zoltan Boroș**, realizatoarea de emisiuni muzicale radiofonice **Anca Romeci**, juristul **Marius Dumitru**, component al **„Vocal Jazz Quartetului”** sibian. Faptul că talentele tinere nu lipsesc, că secțiile / modulele / clasele de jazz de la Conservatoare funcționează benefic, a fost demonstrat odată în plus de cele zece formații participante cumulând patruzecișapte concurenți, sosiți la Sibiu din București, Brașov, Cluj, Tg. Mureș, Iași, Timișoara, Chișinău! Palmareșul Concursului i-a desemnat drept câștigători ai premiilor pe doi instrumentiști, pianistul **Alexandru Pădureanu** (București), ghitaristul **Alexandru Mușat** (Cluj), pe două vocaliste, **Sînziana Nicolau** (București) și **Oana Mureșan** (Cluj), grupul țîrgumureșean **„Tonight Jazz Quartet”**, **„Academic Jazz Group”** (Iași) pentru cel mai bun aranjament, **Trofeul** concursului fiind adjudecat de sextetul **„Univox”** din Chișinău.

În loc de concluzie, putem vorbi de o primăvară mai mult decât promițătoare...

Academiei de Muzică „Gheorghe Dima”. Susnumitul organizator a apelat la sprijinul pecuniar al **Administrației Fondului Cultural Național** și la parteneriatul **Academiei de Muzică clujene**. Un juriu de specialitate alcătuit din renumiți profesori și instrumentiști, precum **Mihai Ceascai**, **Gheorghe Mușat**, **Ioan Popescu**, **Sergiu Cârstea**, **Ștefan Vannai** a cântărit cu judiciozitate calitatea evoluțiilor în concurs, atribuind meritate premii (inclusiv în bani). Recitalul hors concours oferit publicului de redutabilul grup de suflători **„Spirit Brass”** condus de **Mihai Ceascai** a fost răsplătit cu ropote de aplauze, pe măsura înaltului nivel al ținutei interpretative.

Peste doar câteva zile (în data de 4 mai), am luat parte ca membru în juriu la cea de a XIX-a ediție a

Spectacole populare

Mihai CHIHER

Nu e prima dată când consemnăm cu laudele de rigoare inițiativele care aduc în fața publicului spectacole de mare calitate, cu artiști de valoare. Este o alternativă la numeroasele însăilări de prost gust care au invadat țara, inclusiv Capitala. Culmea este că tocmai provincia dă o lecție bucureștenilor, prin show-uri de gust și rafinament. Chiajna, de pildă, este o comună mare, aflată la doi pași de București și care, grație primarului Mircea Minea, este o adevărată bijuterie, model de civilizație, cu case frumoase, străzi asfaltate (o revelație, după ce scapi de gropile din cartierul Militari!), două stadioane acoperite, sală de sport multi-funcțională și mai ales cu grijă pentru a oferi localnicilor ocazia de a se întâlni cu artiștii preferați. Cel mai recent spectacol de acest gen a fost găzduit de stadionul din Chiajna (primul din țară cu tribunele acoperite!), în fața a peste 6.000 de spectatori entuziaști, cărora Mircea Minea le-a adus în dar, prin intermediul Fundației „Concordia”, valori muzicale indiscutabile, refuzând cu obstinație soluțiile facile, gen manele. Pe scena elegantă, cu dotări de top în domeniul sunetului și luminilor, au urcat Letiția

*Matilda Pascal Cojocărița,
Ștefan Cigu*

(Matilda Pascal Cojocărița și Ștefan Cigu, alături de Horațiu Cigu, Adriana Antoni, Ansamblul „Țara Vrancei”, copii din localitate), refrenele etno ale trupei Romanian, dar Andreea și Radu Fornea au propus tinerilor de aici (foarte buni cunosători, fredonau toate piesele!) și două titlaturi din „noul val”, Anka (Neacșu, ex-ASIA)

și Alessia.

Timp de 3 zile, la Moinești, în județul Bacău, a fost o adevărată sărbătoare, tânărul primar Viorel Ilie confirmând preocuparea sa permanentă pentru cultură și pentru arta spectacolului în general. Ca și în exemplele anterioare se poate observa respingerea categorică a genurilor minore: după ce în lunile anterioare i-a

avut la Moinești pe Gheorghe Zamfir sau pe sopranele Daniela Vlădescu și Bianca Ionescu de la Teatrul național de operetă, și de această dată Viorel Ilie a optat pentru artiști de ținută: Marcel Pavel, trio-ul Distinto (deci patru voci

Nicu Covaci

excepționale ieșite de pe băncile UNM din București), Alexandra Crăescu (moineșteancă, ea strălucește în musical-urile „Rebecca” și „Romeo și Julieta” de la Teatrul național de operetă „Ion Dacian”), valoroasa formație „Atelier”, condusă de bateristul Ștefan Babaca. Programul a fost completat în mod armonios de autentice talente locale: solistele de muzică populară Oana Crețu și Otilia Purcaru (aceasta din urmă alături de grupul pe care-l instruește, „Cetina”), soliștii, grupul folcloric „Doina” și corul „Resurrectio” - toate sub „comanda” profesoarei de muzică Gabriela Biea. N-a lipsit nici o altă speranță a muzicii ușoare, de asemenea moineșteancă, Alexandra Anghelache, remarcată recent la Festivalul internațional „George Grigoriu” de la Brăila. În alte două zile a avut loc a doua ediție a unui festival național de muzică ușoară pentru copii, beneficiind de prezența Corinei Chiriac, a Andreei Bălan și a compozitorului Mihai Alexandru, coleg de an cu Marcel Pavel la UNM București.

Iată așadar 3 exemple de felul cum se poate face un spectacol fără concesii, fără soluții facile, apelând doar la artiști de renume de valoare.

Marcel Pavel

decenii scena genului. În frunte cu Nicu Covaci și Ovidiu Lipan „Țândărică”, cu solistul vocal Bogdan Bradu în mare formă, Phoenix a încântat cu toate marile hit-uri. De la șes la munte, mai precis într-o altă comună, Tulnici, din județul Vrancea, unde mii de spectatori au luat cu asalt terenul pe care a fost instalată moderna scenă, cu toate accesoriile necesare. Distribuția și repertoriul n-au mirat pe nimeni, fiind vorba de un show girat de președintele C. J. Vrancea, Marian Oprișan, un foarte bun cunosător al vieții artistice. Fiind vorba de mediul rural, au fost extrem de gustate ritmurile folclorice

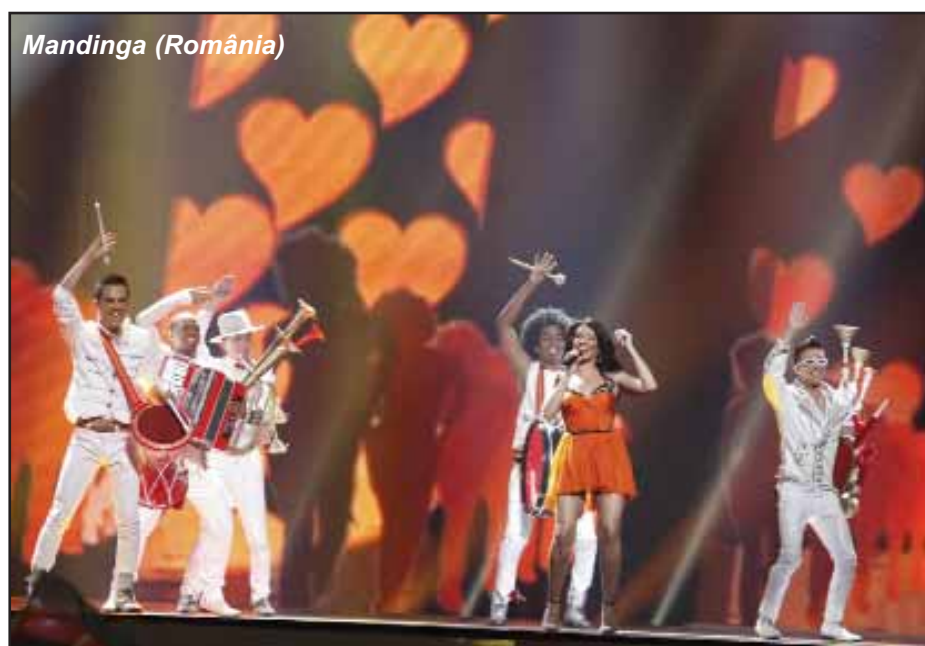

Nici mai rău, nici mai bine...

Ana-Maria SZABO

Marius GHERMAN

După toată tevatura legată de participarea/neparticiparea României la ediția 2012, iată că am fost la Baku și n-a fost chiar o dramă, deși unele publicații au taxat ierarhia finală ca atare, în urma informațiilor furnizate de oficialii TVR, cum că ne-am număra între

Mandinga (România)

favoriți. În ciuda situației financiare catastrofale a TVR, am ajuns la Eurovision, ceea ce nu s-a întâmplat cu o țară mai mare, Polonia, care a zis „pas” în acest an, deși și-a permis să investească sute de milioane de euro în Campionatul european de fotbal. O altă absență a fost Armenia, ale cărei relații tensionate cu Azerbaijanul sunt cunoscute, dovadă suplimentară că avem de-a face cu o competiție intens politizată, așa cum e vede de fiecare dată și la votare (evident, piesa satirică a Muntenegrului, „Euro, neuro” n-a avut nici o șansă). Dar s-o luăm sistematic.

În transmisia postului nostru public am remarcat, între altele, implicarea vechiului partener al revistei noastre, rețeaua farmaciilor „Catena” (doamna Anca Vlad este o mare iubitoare de muzică), precum și nefericitul tip de prezentare, chipurile „umoristic”, adoptat și de această dată de TVR. În prima semifinală am constat cu uimire că s-au calificat în ultimul act piese oarecare, cum ar fi cele ale Islandei, Danemarcei, Ungariei sau chiar Albaniei, în timp ce au fost eliminate țări cu evoluții mai convingătoare, cum ar fi Elveția, Israel, San Marino, Austria. Cântecele formației Mandinga a trecut mai departe, deși nu ne-am putut împiedica să ne întrebăm

ce putea crede un străin despre România urmărind o formație multi-națională cântând ceva între oriental și latino? Din fericire, cu o concurență slabă, ne-am calificat în finală, deși Gabriela Hurezean consemna în „Cronica Română”: „Cei de la Mandinga au umplut scena cu dans, energie și antren. Din păcate, efortul băieților a fost eclipsat de solista Elena Ionescu. Probabil din cauza emoției (sau a prea marii agitații?), la un moment dat și-a pierdut suflul, a ieșit din ritm și s-a desincronizat în mod destul de flagrant”. Accidentul a fost pus pe seama defectării căștii din ureche, deși alți soliști nu au apelat la cască și au cântat impecabil. Și după a doua semifinală am asistat cu uimire că au promovat piese slabe (Malta, Turcia, Estonia, Lituania), în timp ce au fost eliminate Portugalia sau Georgia. Nici melodia dancea a Suediei nu ne-a impresionat în mod deosebit, dar, așa cum se va vedea, directivele EBU au fost ascultate cu sfințenie și această țară bogată a ieșit învingătoare, înaintea a două țări ortodoxe cu prestații superbe, Rusia și Serbia. Nu întâmplător am amintit nu numai de geo-politică, ci și de religie, fiindcă țările musulmane s-au susținut de asemenea fără cusur.

În finală, lucrurile ar fi trebuit, în principiu, să stea un pic altfel, prin apariția țărilor calificate direct, datorită contribuției financiare la EBU. Veteranul Engelbert Humperdinck a cântat așa cum știe, adică perfect, piesa n-a fost rea, dar a fost umilit cumplit, clasându-se pe... penultimul loc. Încă o dată s-a dovedit că Eurovision nu mai este de mult o competiție a artiștilor de valoare (tot Anglia a fost pusă într-o situație asemănătoare în urmă cu câțiva ani, cu minunata compoziție a faimosului Andrew Lloyd Webber, aflat el însuși la pian). Franța a apelat la exotica Anggun, renunțând, ca și noi, la spiritul

Loreen (Suedia)

național, la fel Italia (cu Nina Zilli). Spania n-a avut un cântec rău, dar mult mai multe puncte a acumulat, surprinzător, Germania. Neșansa Elenei Ionescu a fost de a veni imediat după Sabina Babayeva,

Buranovskiye Babushki
(Rusia)

reprezentanta gazdelor, interpretă cu voce de excepție. Ce n-am înțeles este de ce a fost nevoie să se apeleze la un coregraf sloven adus din SUA pentru „coregrafia” însemnând o mișcare stânga - dreapta a instrumentiștilor! Asta în timp ce adevărate modele de coregrafie au fost propuse de Ucraina, Grecia sau Moldova. Jenant, cei doi comentatori de la TVR n-au fost capabili să spună nimic despre remarcabilul interpret al melodiei „Lăutar”, Pașa Parfeni, care a avut în ultimii ani realizări notabile pe teritoriul țării noastre: a câștigat Trofeul festivalului internațional „George Grigoriu” de la Brăila, a condus către premiul I o frumoasă melodie la Mamaia, a reprezentat Moldova la „Cerbul de aur”!

În finală au fost 26 de țări, dar au votat 42, cu aranjamentele, prietenii și vecinătățile cunoscute (nouă, Serbia și Ungaria nu ne-au dat măcar un punct

și nici Bulgaria nu s-a omorât cu firea!). Au funcționat în egală măsură antipațiile (Moldova și țările baltice au ignorat total Rusia, cu una din piesele cele mai bune din concurs!), iar țările din „imperiile” destrămate s-au votat între ele într-o frenezie, cele ex-iugoslave fiind mai active și mai numeroase. În aceste condiții cum să nu dea maximum de puncte, 12, Macedonia – Albaniei, Portugalia – Spaniei, Serbia – Macedoniei, Norvegia, Germania, Danemarca și Finlanda – Suediei? Și, credeți-ne, n-am notat aici decât câteva dintre reciprocități (dar ar fi cazul să nu ne mai plângem de alții, când noi facem același lucru în mod tradițional cu Moldova?). Cum

Zeljko Joksimovic
(Serbia)

Engelbert Humperdinck
(Anglia)

punctajul a însemnat 50% vot al publicului și 50% al unui juriu de specialitate, am fi dorit ca prezentatorii să ne anunțe, așa cum este normal, componența acestuia (votul României a fost comunicat de Paula Seling). Cum Rusia câștigase de curând, s-a „mers” clar pe... „blonzii” suedezi (care ne-ar putea replica: „Voi vorbiți?”), care au câștigat detașat. Suedia avusese ultima victorie în 1999, din 1974 (ABBA, cu „Waterloo”) având la activ 4 trofee. Punctajul final: Suedia (Loreen – „Euphoria”) 372 puncte, Rusia („Baranovskie Babuški”, simpatice foc!) - 259, Serbia (ce lecție de spirit național, componistic vorbind, dar și prin faptul că solistul Zeliko Joksimovici a cântat în sârbește, nu în engleză ca mai toți!). Mandinga s-a clasat pe 12, cu 71 de puncte, pe 11 fiind Moldova, cu 82 (meritau mai mult). Membrii formației afirmă că e un loc onorant, ceea ce este adevărat, la urma urmei, doar reprezentantul TVR, Dan Manoliu, nu se lasă și încearcă în continuare să ne „aburească”: „Casele de pariuri ne dădeau pe locurile 5-6, iar forumurile dedicate Eurovision ne-au fost mai toate favorabile”. Să mai amintim că oficialii noștri vorbeau la un moment dat că avem șanse să... câștigăm? Costi Ioniță, compozitorul piesei *Zaleilah* (ce o mai fi și asta?), e și mai senin: „Mandinga au fost perfecți la Crystal Hall. România merita un loc mai bun. *Zaleilah* e hit-ul Eurovision, rulează la posturile de radio din aproape

toată Europa”. Noi ne cam îndoim de chestia asta cu „hit-ul Eurovision”, iar Lucian Viziru e și mai tranșant: „Zaleilah nu spune nimic despre țara noastră, s-a văzut! Are influențe orientale și cubaneze, dar nu are nimic românesc, nimic care să aibă legătură cu tradiția sau cu folclorul nostru. E o manea! Noi n-am avut nici piesă, nici voce care să te dea pe spate și nici show. Din punctul meu de vedere a fost o salată orientală. Mandinga și-a făcut reclamă pe bani publici, sper ca

unii susținând chiar că ne batem cu Suedia pentru primul loc, România n-a reușit să se claseze anul

Eleftheria Eleftheriou (Grecia)

acesta decât pe locul 12, cu 71 de puncte agonisite amaric. Piesa compusă de Costi Ioniță, un amestec infantil de ritmuri orientale și latino, nu i-a convins nici măcar pe românii aflați la muncă în străinătate. În finală vocea Elenei Ionescu a sunat înfundat și inexpressiv. Ghinionul cel mai mare pentru Mandinga a fost acela că a fost nevoită să cânte kitsch-ul compus de Costi Ioniță!”

Presupunând, prin absurd, că am fi câștigat, unde și cum am fi organizat finala la București? Ați văzut sala din Baku? Azerii au investit 45 de milioane de euro în Eurovision-ul de anul acesta! Așa încât să conchidem și noi că locul 12 pentru România este unul absolut onorant, dacă ținem seama că în urma noastră s-au clasat țări cu tradiție și mai ales cu melodii mai bune (Foto: Thomas Hanses - EBU).

anul viitor să fie trimisă o piesă care să aibă legătură cu România, să nu-și mai bată joc dl. Manoliu, să trimită el pe cine vrea pe bani publici!”

Ca de obicei, nu ne rezumăm la părerile noastre, ci apelăm și la opiniile confrăților. În „Click” citim: „După episodul cu defectarea căștii în semifinală, vineri seara, în finala pentru juriu (exact ca la finala mare, cu public, dar fără telespectatori), Elena a uitat vreme de câteva secunde versurile piesei. Greșeală care a costat-o, cu siguranță, deoarece punctajul juriului din fiecare țară a avut o pondere de 50% din rezultatele finale. Elena a greșit tocmai refrenul, cea mai simplă parte a piesei! Nici prestația din finală n-a fost senzațională. Solista a părut că se îneacă, răgușit, la un moment dat, iar emoțiile i-au tăiat din siguranța de sine. Ne-au votat doar 14 țări în 42, numai Moldova acordându-ne 12 puncte”. Mai neiertătoare a fost semnătura articolului din „Cronica Română”: „Struțocămila lui Costi Ioniță nu aduce Eurovisionul în România. Deși s-a făcut mult tapaj pe tema popularității de care s-ar bucura trupa Mandinga printre fanii Eurovision,

Pasha Parfeny (Moldova)

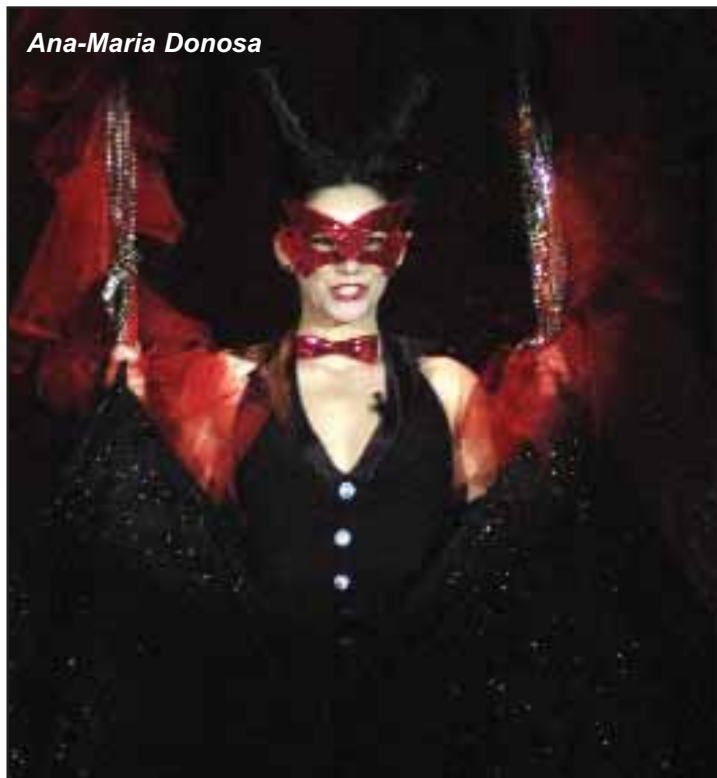

“Piei, Drace!” - o ștafetă regizorală de succes

Oana GEORGESCU

Actuala stagiune a Teatrului de Revistă “Constantin Tănase” a marcat succesul unei noi

Ana-Maria Donosa

premiere. “Piei, drace!!!” este un spectacol revuistic de

Stela Popescu, Al. Arșinel

Dinulescu, aranjamentele muzicale aparțin compozitorului Dan Dimitriu, iar coregrafia lui Cornel Popovici. Celebrul balet al Teatrului de Revistă “Constantin Tănase” (soliști Edy Chirițescu, Valentin Roșca, Andrei Dogaru, Cristina Marin și Iulian Scripcă) susține nu mai puțin de 40 de minute de dans în cele peste 2 ore de spectacol. Distribuția spectacolului început în 2011 de regretatul regizor Bițu Fălticineanu și desăvârșit de tânărul regizor Cezar Ghioca, este una de excepție: Stela Popescu și Alexandru Arșinel, Nae Lăzărescu și Vasile Muraru, Valentina Fătu și Ana Maria Donosa (un “Drăcușor” sexy, cu o incitantă apariție în prolog), alături de soliștii Adrian Enache, Alin Gheorghisan și Ana Maria Mirică. Momentele de iluzionism cu magicianul Andrei Teașcă contribuie din plin la “ilustrarea” temei acestui spectacol de excepție,

Mihai Maximilian, Octavian Sava, Nae Lăzărescu și Dan Mihăescu.

Scenografia este semnată de arh. Theodora

cea mai recentă premieră a Stagiunii estivale a Teatrului de Revistă “Constantin Tănase”.

Parfumul anilor '80

Octavian URSULESCU

Când Arina Sturzoiu m-a sunat, propunându-mi o întâlnire cu Andreea Esca (cunoscutul om de televiziune este și director al revistei „The One”), nu știam exact la ce să mă aștept. Dar, la fața locului am aflat cu bucurie că, împlinind 8 ani, revista își propune o petrecere cu spectacol „vintage”, în maniera anilor '80. Am spus „cu bucurie”, fiindcă era o ocazie minunată de a propune publicului tânăr (au fost peste 1.500 de spectatori la „Fratelli”!) vocile și șlagărele care au încântat generații. Cum versurile cântecelor erau proiectate pe un ecran, în manieră karaoke, toată lumea a cântat cu foc, în frunte cu toate vedetele MediaPro, aflate în primele rânduri. Și pentru că spectacolul ne întorcea în timp, la anii de școală, Stela Enache a deschis balul cu două compoziții de Florin Bogardo, „Ani de liceu” și „Diminețile mele”. Veteranul spectacolului, Alexandru Jula, a optat, firesc, pentru nostalgie, cu „Și ce dacă trece vremea?” de Ionel Tudor și inevitabila „Soție a prietenului meu”, în sală cuplurile înlănțuindu-se tandru. Silvia Dumitrescu a descoperit în garderobă câteva accesorii din acea perioadă, dezlănțuindu-se pe scenă cu „Cred în tine” de Adrian Enescu și „Dansul

e normal la vârsta mea” de Doru Căplescu. Cătălin Crișan și-a amintit de Mamaia '87, când triumfa cu „Vorbește marea”, de Aurel Manolache, după care nu putea refuza participanților întâlnirea cu compoziția proprie „Dacă pleci”. A fost o demonstrație de farmec și prospețime din partea tuturor, vedetele demonstrând, toate, că sunt în plină formă. Marina Florea nu putea ocoli marele șlagăr al lui Ionel Tudor, „Stele perechi”, cea de-a doua piesă interpretată fiind un „remake” modern al altui șlagăr fără moarte, „Nu te pot uita”, de Nicolae Kirculescu. Evident, Gheorghe Gheorghiu s-a oprit la compozițiile care i-au adus popularitatea, „Unde dragoste nu e...” și „Eu sunt nebunul care te iubește”. În smoking și cu papion, ca în vremurile bune, Adrian Daminescu a reamintit tuturor

Alexandru Jula

Maximilian s-a regăsit și în micro-recitalul Corinei Chiriac, cu neuitata „Stradă a speranței”, după care

Stela Enache

vedeta a ținut să-i învețe pe cei prezenți să danseze „Rața”. În sfârșit, Loredana Groza s-a întors

Marina Florea

marele hit „Eu te voi iubi” de Marius Țeicu și a reeditat versiunea plină de umor a cântecului „...Și m-am îndrăgostit de tine” de Vasile Veselovski. Cuplul de aur Veselovski-Mihai

la rândul ei la momentul când câștiga Trofeul la Mamaia cu piesa lui Marius Țeicu „Mă întreb ce să fac”, precum și la melodia care-i va fi mereu ca o emblemă, „Bună seara, iubite”, de Adrian Enescu.

S-a cântat, s-a dansat, s-a socializat, s-a gustat din imensul tort aniversar, într-o seară de primăvară în care muzica minunată a anilor '80 a fost din nou regină...

A. Daminescu, A. Esca, C. Chiriac,

Trofeu în Kuweit!

Lidia STOLZ

PREMIUL SPECIAL și DIPLOMA de APRECIERE acordate OPEREI COMICE pentru COPII București de către Comunitatea Românilor din Kuweit (Președinte este inimosul Liviu Anisia) au răsplătit spectacolul extraordinar "MAGIA MUZICII", un mozaic muzical coregrafic cu arii din opere, musical-uri, canzo-nete, dansuri academice și moderne. Organizat de Ambasada României în Kuweit, personal de

Excelența Sa Ambasadorul Vasile Sofineti, gazdă desăvârșită alături de soția sa, acest eveniment,

găzduit de superba Sală AUDITORIUM a Al-Babtain Central Library for Arabic Poetry din Kuwait City, s-a bucurat de un succes remarcabil în rândul sutelor de spectatori români și străini, membri ai Ambsadaelor și ai Misiunilor Diplomatice acreditate în Kuweit. Recitalurile soliștilor RODICA OCHEȘEANU, IOANA DAMIAN, GABRIELA DAHA, VICENȚIU ȚĂRANU și DANIEL FILIPESCU, alături de copiii ROBERTA ENIȘOR și BOGDAN ȘERBAN, au alternat cu reprizele de dans susținute de tinerii și talentații soliști ai Baletului Operei Comice. Invitată specială a fost marea actriță STELA POPESCU, care a susținut la rândul său

un recital de zile mari și a fost distinsă cu un PREMIU SPECIAL.

Inaugurată cu 10 ani în urmă, pe 6 ianuarie

*Stela Popescu,
L. Anisia*

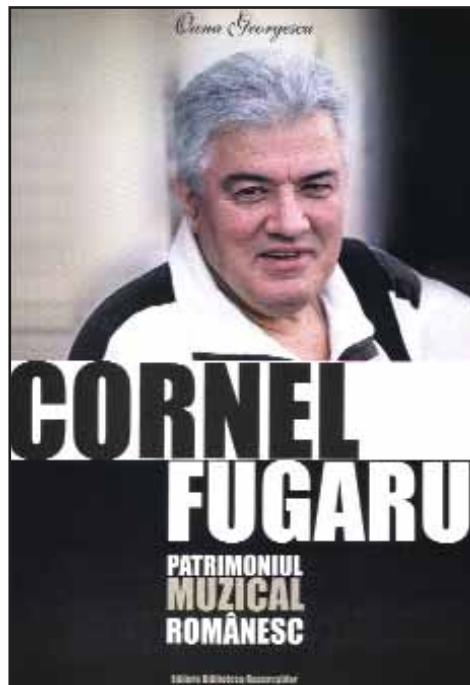
2002, Al-Babtain Central Library for Arabic Poetry este singura bibliotecă din lume specializată în poezie arabă. Acest Centru Cultural este o construcție impresionantă, multifuncțională, cu o suprafață de 12.000 mp și cu Sala AUDIORIUM de 400 de locuri, care găzduiește concerte și unde artiștii Operei Comice au susținut un spectacol de neuitat, răsplătit cu ropote de aplauze. Și iată cum celebra instituție de cultură a Bucureștilor, unică în peisajul cultural-artistic românesc, și-a sporit cu încă un premiu internațional de prestigiu – cel de-al 16-lea – galeria de Trofee, Premii și Diplome cu care a fost distinsă până în prezent cu ocazia turneelor efectuate în întreaga lume. Stagiunea 2011-2012 a continuat la Sala Giulești a Operei Comice pentru Copii cu reprezentațiile celei mai noi premiere, "Diamantul și Gâsca", musical de Roman Vlad (Premiul pentru Creație la Gala Premiilor revistei ACTUALITATEA MUZICALA 2011), după povestirea lui Sir Arthur Conan Doyle, în regia actriței Stela Popescu.

Recenzii

Oana Georgescu: „Cornel Fugaru”. După volumele consacrate compozitorilor Temistocle Popa și Paul Urmuzescu, Editura Biblioteca Bucureștilor, coordonată de dr. Florin Rotaru, ne propune, în colecția „Patrimoniul muzical românesc”, o impresionantă carte

dedicată regretatului Cornel Fugaru. Autoarea, Oana Georgescu, este bună cunosătoare a vieții, carierei și personalității muzicianului, ea semnând în urmă cu ani o altă carte, de dimensiuni mai mici, la aniversarea a 40 de ani de la înființarea formației Sincron, întemeiate de Fugaru. Am scris „impresionantă”, referindu-ne atât la volumul

informațiilor cuprinse în cele 200 de pagini, cât și la emoția sinceră ce răzbate din fiecare rând. Zeci de declarații și amintiri ale celor care l-au cunoscut, o biografie consistentă, 70 de pagini cu fotografii, dar mai ales un „condei” alert, inspirat al Oanei Georgescu, ale cărei admirație și atașament față de subiect transpar din această carte scrisă cu lacrimă în colțul ochilor... Ediția a fost realizată cu sprijinul generos al Mirelei Fugaru, fiind impecabilă din toate punctele de vedere; tehnoredactare computerizată și ilustrații – Anca Ivan, coperta – Bogdan Păun. Cartea are atașat un CD cuprinzând 20, doar 20 din sutele de cântece de neuitat scrise de Cornel Fugaru, parte din ele cântate chiar de el.

Nicolae Dumitrescu: „O casă ca o familie”. E oare vreun artist important care să nu fi urcat, în cei 40 de ani scurși de la inaugurare, pe scena Casei de cultură a sindicatelor din Ploiești? Credem că nu, așa încât această monografie aduce în cele 650 de pagini ale sale numele tuturor interpreților, formațiilor, colaboratorilor. Directorul Ioan Bălcinoiu, care a pus tot sufletul pentru editarea acestei adevărate istorii a Ploieștilor culturali, este o adevărată legendă, făcând parte din stirpea tot mai rară a oamenilor care sfințesc locul, cum bine subliniază în cuvântul înainte Eugen Luha, director general al Asociației naționale a caselor de cultură ale sindicatelor din România. Aceste instituții încearcă să reziste în aceste vremuri agresive, făcând cultură adevărată. Pe scena Casei de cultură a sindicatelor din Ploiești, Ioan Bălcinoiu a fost direct implicat în organizarea unor mari manifestări, la nivel național, din domeniul muzicii corale, folclorului, muzicii ușoare (festivalul „Steaua Prahovei”). La 40 de ani, vârstă a maturității, „La mulți ani!” și la mai mare!

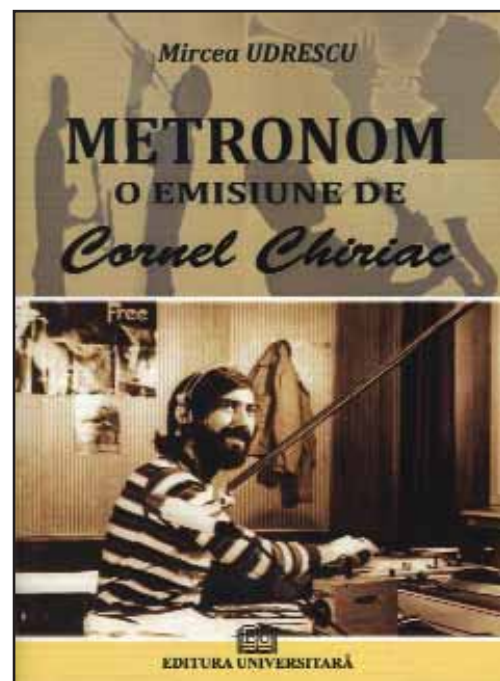
METRONOM - O emisiune de Cornel Chiriac – Mircea Udrescu (Editura Universitară). Ediția a doua,

mult mai amplă, a amintirilor despre emblematica figură a realizatorului radio, puse în pagină de fostul său coleg piteștean de școală (acum cercetător științific în Belgia), care mărturiseste: „Nicio dată nu ne-a trecut prin minte amplexarea extraordinară a impactului pe care l-a avut asupra tinerețului vremii cel pe care-l

numeam Nelu și care devenise între timp Cornel Chiriac. Am terminat astfel prima carte despre el intitulată „Pagini despre Cornel Chiriac” și am publicat-o pe banii mei în anul 2008. A fost scoasă în 191 de exemplare, în marea lor majoritate oferite prietenilor și colegilor noștri din Pitești. Colegii lui de la Radio București sau de la TVR, de la Europa Liberă precum și Linda Schuster, logodnica lui Cornel, mi-au fost de mare ajutor cu amintirile lor. Cu această carte se sfârșește scurta mea carieră de scriitor. Să-mi fie iertate astfel stângăciile inerente ...”

Radu Lupașcu adaugă: „Sfârșitul tragic poate că a creat un mit, dar pentru cei care l-au cunoscut, ascultat și luat de model a fost o pagină de istorie; un model de comportament, el creează o lume muzicală prin atitudinea sa. Emisiunile lui Cornel Chiriac la Europa Liberă au fost: *Metronom*, cinci zile pe săptămână de 50 de minute și *Metronom duminical*, de 4 ore, întreruptă la fiecare oră, de un buletin de știri de 10 minute. Cei care l-au „prins” la radio sunt privilegiați”.

Nu este de mirare că au apărut pagini pe internet care-i sunt dedicate (cea mai serioasă fiind administrată de profudemate din Rm. Vâlcea), precum și un Fan club Cornel Chiriac, cu întruniri regulate, care organizează și ceremonia anuală de pomenire din martie - luna decesului său - la mormântul din cimitirul Reînvierea.

Concerte

Dan CHIRIAC

LALA LOVE. LaLa Band a ridicat în picioare cei 5000 de fani prezenți la Sala Palatului din București la concertul LaLa Love, un show exploziv, în care, timp de două ore și jumătate, membrii trupei din serialul „Pariu cu viața” au cântat, au dansat, au lăcrimat de emoție, au fost copleșiți de isteria creată în sală. După câteva luni bune și peste 200 de ore de repetiții la activ, LaLa Band a demonstrat, încă o dată, că reprezintă o trupă închegată. Fanii au venit de la sute, chiar mii de kilometri distanță, căci trei tinere au sosit special la concert din Belgia, Italia și Moldova. „Am rămas fără cuvinte când am văzut mii de oameni aclamând numele „LaLa Band”! Tot ce s-a întâmplat în seara asta aici a fost cu adevărat magic!” a spus Alina Eremia. „Copleșiți de emoții, am reușit să ne relaxăm în momentul în care am intrat pe scenă, unde publicul a fost

extraordinar” a spus Dorian Popa. „Vreau și sper din tot sufletul să putem face, cât mai curând, un turneu prin țară” a declarat Bubu. Au fost momente emoționante, duete inedite și numeroase coregrafii spectaculoase. LaLa Band împreună cu formația X-Plod și-au dus fanii într-o călătorie cu 29 de destinații, mai exact, 29 de piese dintre care 6 au fost originale. Cu ocazia concertului „LaLa Love”, trupa a lansat și cel de-al doilea album din carieră, numit „LaLa Love Songs”, ce conține 18 piese. La începutul lunii iunie LaLa Band au susținut două spectacole incendiare la Arenele Romane, confirmându-și popularitatea uriașă.

Gabi MATEI

valoare), totul fiind posibil datorită ajutorului dat de d-na Anda Niculina Pittiș (fostă Nicu), care a pus arhiva lui Vladimir Nicu la dispoziția editorilor,

Un omagiu emoționant, o mărturie dureroasă a vremurilor grele prin care am trecut...

Istoria jazzului: Breviar - Johnny Bota (Editura Vales Verde). Desigur, acest al treilea volum semnat de Johnny Bota va fi recenzat pe larg de Florian Lungu, care-l descrie pe neobositul autor ca fiind „contrabasist, profesor, muzicolog, compozitor, aranjor, doctor în muzică, organizator, șef de formație” ș.a

Motivul pentru care îl semnalăm și noi este existența a două capitole ample având ca subiecte stiluri rar comentate în presa noastră: Fusion, Muzica New Age. Desigur, noi am mai scris despre aceste stiluri, dar sporadic, de-a lungul anilor: dar Bota o face grupat, cronologic, cu ochii muzicianului. În primul capitol se scrie despre bossa nova, jazz-rock, funk, Chick Corea, Miles Davis, John McLaughlin, Weather Report, Hancock - nume bine cunoscute. În cel de-al doilea, muzica privită mai puțin apreciativ („o muzică de relaxare”) are subcapitole ca smooth jazz, acid jazz, nu jazz, și nume ca Paul Winter, Andreas Vollenweider - mai puțin vehiculate în media noastră. Așadar, capitole foarte interesante și pentru cei care nu ascultă jazz „clasic”...

Lucrătorul ostenit – Nicu Vladimir (Editura Blumenthal). Un artist de marcă, plecat prematur dintre noi - poet, pictor (absolvent al Institutului de arte plastice), muzician - cu un destin tragic, una din victimele culturale neștiute ale regimului comunist. E drept, totul - substanța versurilor, ideea picturilor, sonoritățile cântecelor, prezența artistului - aveau darul să-i îngrijoreze pe responsabili culturali. Cum scrie și distinsul scriitor Liviu Antonesei: „Poet remarcabil, n-a reușit să publice în timpul vieții măcar o plachetă. Acest muzician uriaș, cu o voce virilă și tristă, nu a reușit să scoată nici măcar un disc clasic, sau măcar o casetă înregistrată profesionist, în studio, pentru că unele casete-pirat, înregistrate la concertele sau cântările pentru prieteni, au mai circulat”. (Există câteva cântece înregistrate semi-profesional, acasă la Nicu Covaci, apoi câteva imprimate în S.U.A.)

Dar iată că un cunoscut muzician rock (liderul formațiilor Survolaj și Chin) și talentat poet originar din Timișoara, Daniel-Silvian Petre, a avut inițiativa înființării unei edituri, prioritar dedicată editării lui Nicu Vladimir! Volumul, care poartă titlul unuia din cântecele lui Vladimir, *Lucrătorul ostenit*, cuprinde poezii - texte de cântece, e editat superb și ilustrat cu desenele lui Vladimir,

având și câteva din puținele fotografii rămase în urma sa, precum și copii ale manuscriselor. Inițiatori - Daniel S. Petre și Emil Kindlein, parteneri de muzică și editură (ei alcătuind un duo folk de mare

Calde amintiri...

Clemansa RUDE

Nu mai e un secret pentru nimeni că un album va fi căutat de cumpărători dacă i se face o lansare pe măsură, cu public și publicitate. De câțiva ani, de pildă, Ovidiu Komorniyk, printr-un parteneriat fructuos, organizează toate lansările casei sale de producție, Ovo Music, la un mare centru comercial, „Cora” din Pantelimon. În felul acesta nu doar cei veniți special pentru lansare, dar și sutele de clienți aflați în magazin participă la eveniment. După aparițiile pe vinyl, la Electrecord, Natalia Guberna a avut bucuria să-și vadă editat primul CD, un „Best of” reunind toate marile ei șlagăre.

L. Nuță, N. Guberna, M. Constantinescu, O. Komorniyk

La lansare au fost prezenți, între alții, Ovidiu Komorniyk, actorul Lucian Nuță, Florin-Silviu Ursulescu, Ștefan Naftanailă (ambii de la Radio România), Livia Gauzin, dar mai ales un mare număr de admiratori. Albumul o readuce în prim-plan pe această solistă valoroasă, dar extrem de modestă.

Eva Kiss și-a lansat albumul „Amintiri” (tot un „Best of”, dar fără câteva titluri notabile, cum ar fi cele de George Grigoriu și Cornel Fugaru pe care le-a interpretat chiar la eveniment!) la Teatrul de revistă „Constantin Tănase”, unde a activat o perioadă. De altfel introducerea a făcut-o însuși directorul instituției, îndrăgitul actor Alexandru Arșinel.

Eva Kiss

Ana-Maria, A. Văduva, M. Pâslaru, L. Dumitrescu

Silviu Covaci

Mulți reprezentanți ai presei, radio-ului, televiziunilor, public, dar și personalități care au ținut să fie alături de artistă, în frunte cu Jolt Kerestely, Dinu Maxer, Marian Stere, Radu Constantin (soțul artei), incluși pe album. Au dat o dimensiune aparte evenimentului, prin prezența lor, Tamara Buciuceanu, Margareta Pâslaru, Stela Enache, Dorin Anastasiu, Alexandra și Teo Cefraga, Elise Stan, Ion Marin, Oana și Viorel Lis, Livia Gauzin. Din păcate, așa cum am aflat de la reprezentanții casei Electrecord, interpreta a achiziționat, de neînțeles, tot tirajul, așa încât în magazine nu va ajunge nici un CD! În felul acesta melomanii nu pot să se reîntâlnească cu vocea cristalină a Enei Kiss...

O altă lansare, de această dată de carte, la Palatul Șuțu, ticsit de lume (spațiu nepotrivit pentru nivelul cunoscut al popularității artei) unde Editura Curtea Veche ne-a propus volumul autobiografic al Margaretei Pâslaru, „Eu și timpul. Viață, vocație, viziune”. Au ținut să fie prezenți Octavian Lazăr Cosma, Marina Voica (venită special de la Breaza), Cornel Constantiniu, Lucia Popescu și Marin Moraru, Adrian Daminescu, Florin-Silviu Ursulescu, Andrei Kerestely, Gianina Corondan, Alin Văduva, Lucia Dumitrescu, Ștefan Naftanailă (a transmis în direct la Radio România, în emisiunea lui Titus Andrei), dar și fiica artei, Ana-Maria, venită special din SUA. Evenimentul, în cadrul căruia Margareta a înmănat premiul pentru originalitate interpretei de muzică folk Alina Manole, a fost prezentat de Magda Mihăilescu și Elise Stan.

A fost expus artei, realizat, pe când avea 17 ani de Corneliu Medrea.

Vom recenza în numărul viitor, la rubricile noastre specializate, cartea și cele 2 CD-uri.

Marius Țeicu: „Hai, cântă cu mine!”

Subintitulat „Șlagăre pentru cei mici”, acest dublu CD editat de Eurostar ne propune 42 de șlagăre semnate de Marius Țeicu și interpretate de speranțe ale genului, de la 7 la 16 ani. Nu e vorba numai de cântece scrise special pentru ei, dovadă că nu lipsesc titluri cum ar fi „Frumoasele duminici”, „O portocală”, „Voi cânta pentru

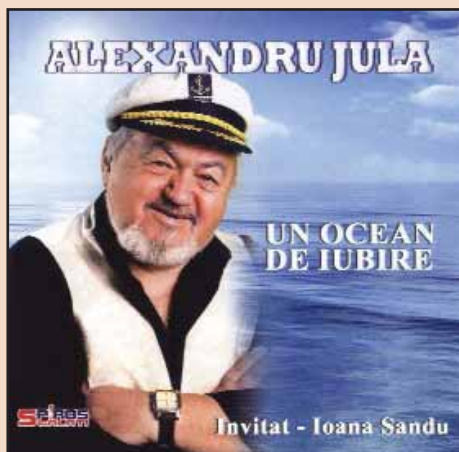

mileniul III”, „Trăiesc”, „Mama, doar mama”, dar în bună parte putem face cunoștință cu copii excepționali, pe care compozitorul i-a pregătit sau cărora le-a încredințat creațiile sale. Între aceștia sunt nume cu zeci de premii la activ, unele dintre ele devenite mici vedete în ascensiune: Alina Eremia (din serialul TV „Pariu cu viața” și LaLa Band), Bianca Lixandru, Andra Gogan, Andrada Popa, Andreea Pavăl, Raluca Rusu, Yasmin Koc, Gabriela Amzaru, Răzvan Gogan, Denisa Trofin, Eduard Dincă, Ioana Rucsanda, Mihaela Mihăilescu. Ne-am bucurat reascultând o secvență din musicalul de mare succes „Micuța Dorothy”, dar mai ales descoperindu-l pe „Dom’ Profesor” alături de toți elevii săi, în piesa „E sărbătoare, vine Moș Crăciun!”.

Alexandru Jula: „Un ocean de iubire”

Interpretul gălățean este neobosit, oferindu-ne acest al 18-lea album al său, editat de casa Spiros. Coperta îl înfățișează în chip de „Pe vasul vieții căpitan”, cum spune piesa lui Dumitru Lupu, navigând, de mai bine de 50 de ani,

pe „un ocean de iubire”. Înafara compozitorilor cunoscuți (mai figurează Ionel Tudor, Mihai Elekeș, Cătălin Crișan), Jula acordă deplină

încredere talentatului compozitor și orchestrator Francisc Reiter, unui autor din Odobești, Stelian Ene, precum și înzestratei cântărețe Ioana Sandu, care are atât piese solistice, cât și în duet cu protagonistul. 13 piese încântătoare pe un album de referință, sponsorizat de Arcada Company (Spiru Mantu este un mare iubitor de muzică), Farmaciile „Prima”, fabrica de bere „Martens”, parteneri media fiind „Actualitatea muzicală” și „Ultima oră”. După audiere te surprinzi fredonând fără să vrei „Print și cerșetor”, „Nu plânge, iubito!”, „De ce?”, „M-ai înșelat”, „Doamne, mă ferește, Doamne!”, „Inimă fără iubire”...

Poesis: „Creanga de aur”

Un duo cu istorie aparte – după succesul din anii ‘80 se despart, revin după destui ani cu succes, iar acum colaborează prin

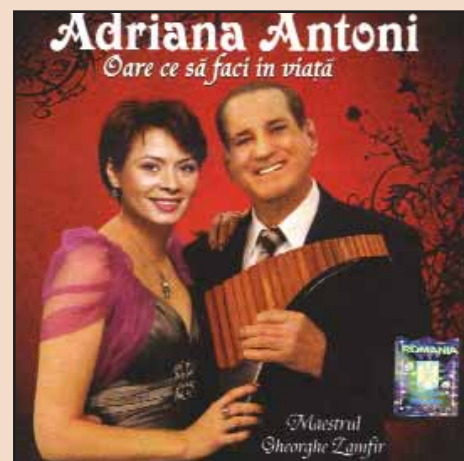

internet: Eugen imprimă la Calgary-Canada, unde este geolog, iar Marius la București. Din când în

când, prea rar, Eugen vine în țară și avem parte de concerte. Muzica aparține celor doi (ni se indică clar „acest album a fost creat, cântat și produs de Poesis”), texte - poezii și adaptări după Zaharia Stancu (dintotdeauna favoritul grupului - 8 cântece), Radu Stanca și versuri populare - câte un cântec. Eugen Baboi și Marius Bațu - voci, chitare acustice și electrice, keyboards, programare bas și tobe. Procesare, mixaje, mastering, trackuri adiționale bas și tobe - Victor Panfilov la Real Sound Studio („sunetul” discului este excelent). Albumul este editat de A&A Records cu o prezentare grafică elegantă. Folk-pop de calitate, curat, reconfortant, calm și pozitiv.

Adriana Antoni: „Oare ce să faci în viață”

Prin acest nou album editat de Big Man, Adriana Antoni își reconfirmă popularitatea și știința alegerii repertoriului. Și de această

dată ea colaborează, cum a mai făcut-o în trecut, cu Gheorghe Zamfir, care este alături de ea atât în piesa titulară, cât și în „Sufletul te face om” și „Vremuri bune să se-ntoarcă” - trei din cele mai bune cântece ale albumului, alături de „Ce nu face dragostea”, „Ochii tăi” sau „lubește!”. Pe lângă cele 11 titluri, artista oferă ca bonus alte 4, între care „Dragostea e în doi” (împreună cu Leo Iorga și Pacifica – interesantă colaborare!) și „Ploaie, Doamne, cu stropi mari”. Între instrumentiști să-i notăm pe Marian Alexandru, Ionică Minune, Cezar Cazanoi, Marian Baicu, precum și orchestra „Asociației Culturale Predușel”. Un album care va atinge cu siguranță tiraj-record.

Pagină de
Florin-Silviu URSULESCU

„Monștri sacri”

Clara DINU

Nimic mai frumos decât să omagiezi pe acei mari artiști care ne-au făcut viața mai frumoasă, fericindu-ne cu talentul lor unic. Un asemenea spectacol ne-a fost propus la Sala Palatului, cu ocazia sărbătoririi Marinei Voica și a lui Alexandru Arșinel la împlinirea a 50 de ani de carieră artistică strălucită. Activitatea i-a adus de atâtea ori împreună, dacă ne referim doar la cele 9 stagioni petrecute de Marina Voica pe scena Teatrului de revistă „Constantin Tănase”. Din păcate, organizatorii trebuiau să gândească altfel acest spectacol festiv,

M. Voica

acordând sărbătoritorilor o mult mai mare pondere în spectacol; astfel, a doua apariție a Marinei Voica a avut loc la ora... 1 noaptea, după 5 ore de spectacol, iar Alexandru Arșinel a și renunțat să mai intre în scenă... Un asemenea show trebuia „centrat” pe cele două personalități, care să aibă nu 5% din timpul total, ca acum, ci exact invers! Greșeala a fost că s-a permis celorlalți invitați să cânte mai mult de 1-2 piese și mai ales că s-a acordat spațiu anormal muzicii populare (Mariana Ionescu Căpitănescu, Steliana Sima, Constantin Enceanu, Petrică Mițu Stoian), deși nici unul din sărbătoriti n-avea tangență cu

folclorul, iar publicul din sală nu era, evident, racordat la acest gen. Una peste alta, regia a fost inexistentă,

colț de cafenea” (și afară plouă, plouă...)?

În spectacol au mai evoluat

M.arina Voica alături de Fanfara reprezentativă a Armatei, dirijor Aurel Gheorghiță

iar cei doi comperi, actorii valoroși Maia Morgenstern și George Ivașcu, dezavantajați și de diferența de talie, s-a simțit că vin din altă lume, citind de pe hârtie, scolastic.

Din fericire, spectatorii au uitat de toate când Marina Voica și Alexandru Arșinel au apărut la microfon, cu statura lor artistică uriașă, cu farmecul lor neridat de trecerea timpului. Cum Arșinel este și un excelent cântăreț, ce minunat ar fi fost un duet între cei doi! Marina Voica a avut o intrare specta-culoasă, alături de Fanfara reprezentativă a Armatei, dirijor Aurel Gheorghiță, cântând

compoziția ei „Bucureștiul e micul Paris”, după care ne-a invitat parcă să rămânem împreună cât mai mult timp, cu „Să nu ne despărțim” de Gherase Dendrino. Cu sprijinul directorului Casei de cultură din Breaza, Alexandru Cazan, am înțeles că adusesese și un grup de copii, dar aceștia n-au mai putut rămâne, din cauza orei târzii (ei trebuiau să apară în finalul porpuriului de șlagăre, la „Viivat veseliei!”). Și în plin sezon ploios, cum putea lipsi piesa fetiș „Într-un

Stela Popescu, Angela Similea, Ovidiu Komornyik, Gabriel Dorobanțu, Adrian Enache (cu „Doar o singură noapte” de Andrei Kerestely și, la rândul lui inspirat de vremea de afară, „Dacă ploaia s-ar opri” a formației Cargo), Florin Piersic, Nae Lăzărescu și Vasile Muraru, Cristina Stamate, Anca Țurcașiu (cântând Edith Piaf, dar și o interesantă versiune a șlagărului lui Temistocle Popa, „Lalele”), Annes. Cei doi sărbătoriti au primit „Diplome de excelență” din partea directorului Sălii Palatului, Cătălin Lucian Iliescu.

Ar fi salutar ca asemenea

Al. Arșinel, M. Voica

inițiative să fie perpetuate. Sugerăm aici două nume pentru următorul eveniment: Tamara Buciuceanu și Alexandru Jula.

Nou val

Cuantune_

Cuantune revine cu o nouă producție video, „Tonight”. Videoclipul este realizat în regia lui Mario Cruxfader în colaborare cu: Copilul Dimineții, Victor Doldor (operatori imagine) și Bogdan Vartic (manager de proiect). Cu un stil aparte, greu de încadrat într-un singur gen muzical, Cuantune este printre puținele formații românești definite printr-un sound nou și captivant de jazz, hip-hop cu elemente de funk, soul, electro, chillout. Cuantune a luat naștere în primăvara anului 2010, printre single-urile trupei numărându-se „Stand up on your feet (we're having a party)”, „This Time” (videoclip oficial realizat de tânărul regizor Tudor Petremarin, filmat în diverse locații din București și Suedia) și recentul „Tonight”. Numeroase apariții live, Cuantune concertând de-a lungul timpului alături de

atât în țară (B'ESTFEST, Stufstock), cât și în afara României (Canada, Statele Unite, Macedonia). După o perioadă de căutări, la finalul lui 2010 trupa a revenit cu un al doilea material, într-o nouă componență și cu un sound nou. Albumul „City of Paper” a fost înregistrat alături de Andreea Lupescu, imaginea electro-glam a acesteia devenind trade-mark-ul trupei. Dekadens sunt hotărâți să își prezinte muzica și pe piața internațională, prin urmare membrii trupei vor da piept cu cea mai interesantă provocare de până acum: Canadian Music Week (CMW). Este vorba despre cel mai mare festival din Canada dedicat muzicii noi și artiștilor tineri, la care participă sute de artiști din 40 de țări. Este un festival care combină partea de divertisment a muzicii cu cea de business, pe lângă concerte având loc și diverse conferințe pe teme muzicale. Timp de patru zile, Dekadens va concerta pe diferite scene din Toronto și va încerca, la fel ca toți artiștii care participă, să atragă atenția industriei muzicale internaționale ce va își va trimite reprezentanții la Canadian Music Week.

Dekadens

nume precum Nouvelle Vague, Club Des Belugas. Componența: Elizabeth – voce, Mario F. Cruxfader – voce, turntable, samples, Aron Andreas – contrabass, Alexandru Olteanu – pian. *„Muzica noastră se adresează tuturor ascultătorilor de jazz și ai sunetelor „bune”. Nu suntem împotriva curentului, suntem doar contra prostului gust”,* declară Elizabeth, vocea feminină din Cuantune.

Dekadens

După ce a lansat un prim videoclip, la piesa „Moviestar” de pe albumul „City of Paper”, Dekadens – adică Andreea, Jan, Vava și Doru – revine cu un nou single: „Fix Me Up”. Piesa iese din tiparele electro-alternative cu care cei patru ne-au obișnuit, fiind o baladă sensibilă, cu acorduri de vioară și contrabas. Andreea și colegii săi de formație se pregătesc acum și de filmarea clipului piesei Fix Me Up. Dekadens a apărut pe scena muzicală în 2006, lansând la scurt timp albumul de debut, „Kill and Tell”, urmat de un turneu de promovare ce a inclus festivaluri importante

Electric Fence

S-au numărat printre cei cincisprezece finaliști ai selecției naționale Eurovision din acest an. Elena Vasile și colegii săi de formație au ales să intre în competiție cu „Sun-ta”, o piesă cântată în „romanes”, un experiment care s-a dovedit a fi de succes. Electric Fence a luat naștere în 2009, pornind de la proiectul Raza. Au refuzat stereotipurile, au refuzat să se alinieze trendurilor și s-au remarcat printr-un sound original și actual, o fuziune de muzică rock, cu elemente de indie-alternative, sonorități electro sau influențe etnice. Împietirea dintre virtuozitate și energie debordantă, setlist-ul inspirat și nu în ultimul rând, calitățile vocalistei și ale instrumentiștilor au contribuit la crearea unui melanj surprinzător și atrăgător. Electric Fence a bifat până acum apariții la festivaluri ca B'ESTFEST și Peninsula, precum și la numeroase concerte în București și în marile orașe ale țării. Despre cum a luat naștere piesa Sun-ta, trupa a declarat: „A fost mai întâi o vioară. În jurul ei au venit o trompetă, un țambal, tobe, tonuri... Mai era nevoie de o linie de voce. Aici a intrat în scena Elena. Am început să ne gândim cum să punem totul în cuvinte. Și nu ieșea nimic, limba engleză era ușor superficială pentru ce-am fi vrut noi, limba română ne impunea limite. Am sunat un prieten. Aurel Sorin Sandu, actor la teatrul Masca, cetățean român de etnie rromă, cum îi place lui să spună. De-atunci avem Sun-ta, o piesă electro-rock-pop în limba rromani de care noi suntem foarte mândri. o piesă „altfel”, care deși nu se încadrează în tiparele considerate mainstream, dovedește faptul că muzica de bună calitate place tuturor și nu cunoaște bariere - nici de stil, nici de limbă.

Florin-Silviu URSULESCU

"Epoca de Aur Muzical"

Doru IONESCU

Mai întâi despre TVR 2, care din 9 iulie are propusă în grila de programe estivale, zilnic (de luni până vineri, de la ora 18.45) toată seria de emisiuni (vreo 39, altele sunt în lucru pentru la toamnă!) „Lumea și noi” – „O poveste... cu cântec!” produse pentru TVR Internațional (așadar difuzate pe net pe teritoriul României) cu muzicienii români din diaspora.

Mai apoi, un titlu de articol... ciudat, nu-i așa? Cu o introducere: am găsit în căutările mele extra...arhive (de fapt o știam de mult) o casă de discuri serioasă, care se ambiționează ca și subsemnatul să „retrocedeze” muzici bune și *Românești*, cu adevărat valoroase, pe o piață saturată de comercialisme de o vară... Se numește Soft Records și iată ce am pus la cale cu patronul Romulus Arhire: un CD audio zis „*Timpul chitarelor – Ieri*” cu piese rock (vor urma cele folk și jazz, dar deocamdată ne concentrăm pentru primul pas) *Needitate*, din cele descoperite în diversele arhive ale muzicienilor și colecționarilor!

Avantajele sunt uriașe, nu numai pentru cei 500 de cumpărători care vor achiziționa exemplarele numerotate (așadar „de colecție”). Aceasta pentru că radiourile (nu numai postul național) vor avea la dispoziție marfă din vechime, needitată până acum.

Proiectăm și o promovare deosebită, în primul rând la emisiunea omonimă de la TVR 2, iar pentru lansare primul gând a sărit tocmai la Pitești. Da, acolo, întrucât CD-ul (dedicat lui Cornel Chiriac) ar putea oficializa (a se citi să *facă valuri*) strada care acum îi poartă numele celebrului om de radio în urbea natală argeșană.

Și ce-ar putea conține CD-ul? Păi până acum, după numeroase propuneri de la colecționarii apropiați acestor muzici, dar și trierea lor cu autorii, editorul a decis că nu pot lipsi câțiva șaizeciști notorii, așa beat cum se cânta în primăvara rock-ului, precum Sideral, Phoenix (e vorba de fragmente live din participările lor

premiat la primul festival concurs național de muzică pop organizat de Club A), Sfinx și Coral (ar putea fi și un Cromatic celebru din aceeași perioadă, dar nu avem nici un răspuns de la lider).

Apoi două piese Mondial inedite (cu două componente diferite), tot câte două melodii Metronom (între care un fragment din celebra

și... interzisă operă rock „Sinestezie” prezentată de Liviu Tudan la festivalul din 1971) ca și – de la aceeași a doua ediție a concursului Arhitecturii - piesa omonimă suitei de proporții „Soare și vânt” (prezentată de Roșu și Negru cu Nansi Brandes și Ovidiu Lipan „Țândărică”). De la mijlocul anilor '70 – Catena (cu Păunița Ionescu) și Curtea Veche nr. 43, iar de la sfârșitul deceniului Harap Alb (prima înregistrare a lui Cristian Minculescu) și Experi-mental Q2, așadar hard rock și progresiv din epoca de aur a genului la noi.

N-ar strica nici un Domino (cu Sorin Chifiriuc și Marty Popescu) din 1981 (live la „Serbările Mării” – Costinești) ori Sfinx (cu același chitarist), nici Rodion G.A. ori Clasic XX / Progresiv TM sau Modern Grup, arhivele abundă (cele așazis anonime, ale unor Marius Hoff ori Alexandru Daneș – colaboratori de la primele

emisiuni cu arhivă TVR), totul e să avem acordul autorilor și un minim standard al calității! Iar sfârșitul articolului do-rește să facă apel la toți cei

interesați – să reasculte (sau să palpeze în premieră) hiturile din alt ev, al acelei Epoci de Aur Muzical, dar și să ofere spre oficializare bijuteriile pe care le dețin. Eu unul, până la căldurile verii, sunt deja pe jar. Dar dv?

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE U.C.M.R.
CU SPRIJINUL UCMR-ADA DIN FONDUL SOCIAL
CULTURAL

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactori:

Mihai COSMA

Octavian URSULESCU

Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Șef de producție: Costin ASLAM

Semnează în acest număr:

Janina BĂDICĂ, Grigore CONSTANTINESCU,
Adina DRAGOMIR, Anca FLOREA, Oana GEORGESCU,
Doru IONESCU, Florian LUNGU, Olgă LUPU,
Diana MURĂȘAN, Despina PETECHEL-THEODORU,
Mariana POPESCU, Florin-Silviu URSULESCU

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect.1,
010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL

TEL: 021-410.64.88

ISSN: 1220-742x